

Poslovno poročilo 2011

Vsebina

Splošni del	3
Predstavitev	4
Preteklost	5
Sedanost	7
Razvojne smernice	14
Predstavitev vodstva	17
Predstavitev dejavnosti	18
Obseg dejavnosti	19
Posebni del	20
Umetniški ansambel	21
Izvedba programa	22
Programski sklop I	23
Premiere	23
Ponovitve naslovov iz preteklih sezon	42
Gostujoče predstave	45
Programski sklop II	48
Gostovanja	48
Mednarodna gostovanja	48
Poletni lutkovni pristan 2011	49
Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije	53
Razstave	56
Pedagoški program	58
Akcije	59
Javna prisotnost LGM	60
Večja dostopnost programa LGM	62
Ocena doseženih ciljev in rezultatov	63
Zakonske in druge pravne osnove	64
Dolgoročni cilji	65
Letni cilji	67
Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev	68
Programski sklop I	70
Premiere	70
Ponovitve naslovov iz preteklih sezon	70
Gostujoče predstave	71
Načrt in realizacija	71
Izvedbe v letu 2010 in 2011	71
Programski sklop II	73
Gostovanja	73
Mednarodna gostovanja	73
Poletni lutkovni pristan 2011	75
Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije	77
Razstave	78
Studio LGM	78
Pedagoški program	79
Programski sklop II	79
Povzetek	80
Nepričakovane, nedopustne posledice	83
Ocena uspehov v primerjavi s prejšnjimi leti	84
Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja	85
Ocena učinkov poslovanja	86
Kadrovanje	87
Investicije	88
Zaključek	89
Priloge	

Splošni del

Predstavitev

Uradno ime	Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor
Kratko poimenovanje	Lutkovno gledališče Maribor → LGM
Naslov	Vojašniški trg 2 A, 2000 Maribor
Telefon	02 22 81 970
Faks	02 22 81 978
Spletni naslov	www.lg-mb.si
Elektronski naslov	info@lg-mb.si
Matična številka	5103959000
Davčna številka	39815480
Vrsta dejavnosti	90.010 – umetniško uprizorjanje
Podračun UJP	02170-6030356767

Zakonske podlage za delovanje javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 22/04)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 33/10)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. list RS št. 77/07 – UPBI in 56/08, 94/09, 4/10, 20/11)
- Odlok o proračunu Mestne občine Maribor (MUV št. 5/11)
- Nacionalni program za kulturo 2008-2011
- Kulturni program Mestne občine Maribor 2007-2011
- Investicijski program Lutkovno gledališče v Minoritih (2008)
- Zakon o zavodih
- Zakon o javnih uslužbencih
- Zakon o javnih financah (Ur. list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 109/08, 49/09, 107/10, 11/11)
- Navodilo o predložitvi letnih poročil pravnih oseb javnega prava (Ur. list RS št. 109/10)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju idr.

Preteklost

Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor (LGM) je bil ustanovljen z združitvijo dveh aktivnih ljubiteljskih lutkovnih gledališč v Mariboru – Lutkovnega gledališča KUD Jože Hermanko Maribor in Malega gledališča lutk DPD Svoboda Pobrežje – ki sta pred tem močno zaznamovali lutkovno ustvarjanje severovzhodne Slovenije v petdesetih in šestdesetih letih. Obe skupini sta gojili ljubiteljsko lutkovno dejavnost, ki je bila v Mariboru in po vsej SV Sloveniji v sokolskih društvih izredno aktivna že v predvojnem času.

8. decembra leta 1973 je prišlo do formalne združitve, prva sezona je bila sezona ustanavljanja in priprave aktov, sezona 1974/75 pa šteje za prvo profesionalno sezono novoustanovljenega slovenskega lutkovnega gledališča za otroke. Vpis v sodni register se je izvršil leta 1975.

V tridesetih letih delovanja je bilo gledališče organizacijsko večkrat preoblikovano, dokler ni ob koncu avgusta 2004 Mestni svet Mestne občine Maribor na prvi seji jesenskega sklica sprejel **Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor**. Tako je ustanoviteljica javnega zavoda LGM postala Mestna občina Maribor.

Lutkovno gledališče Maribor je bilo ustanovljeno z namenom pripravljati in redno igrati lutkovne predstave za otroke tako v domači dvorani (podedovana je bila po Lutkovnem gledališču KUD Jože Hermanko, nahajala se je v 1. nadstropju zgradbe Mariborske knjižnice in prav tako v upravljanju tega zavoda) pa tudi po vsej Sloveniji in v zamejstvu. Z rastjo kakovosti se je večal tudi interes organizatorjev festivalov in Lutkovno gledališče Maribor je naglo postajalo tudi mednarodno prepoznavno, o čemer pričajo številna gostovanja na vseh kontinentih (razen v Avstraliji).

LGM je letno pripravilo od 3 do 4 premierne uprizoritve. Gledališče je vsako leto ponavljalo še do 18 predstav iz prejšnjih sezon, ki so ali železi repertoar lutkovne klasike ali pa zelo uspele in si jih trg želi; skupaj je bilo v koledarskem letu običajno zabeleženih okoli 350 izvedb v domači dvorani in na gostovanjih.

LGM je bilo do 31. 8. 2010 javni zavod z manj kot 20 zaposlenimi. Njegovo delovanje sta financirala Ministrstvo RS za kulturo (v deležu cca. 98,4 %) in delno (program mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan) Mestna občina Maribor (v deležu cca. 1,6 %).

Leto 2010 je bilo po ustanovitvi leta 1974 zagotovo najbolj naporen in temeljni trenutek za LGM, saj je gledališče v tem času začelo postavljati osnovo za novo programsko shemo, dovolj celovito, strokovno, umetniško prepričljivo in ambiciozno. Načrtovanje je najmočneje zaznamovala selitev v nove prostore (investitor prenove minoritskega samostana, kamor se je septembra 2010 preselilo Lutkovno gledališče Maribor, je Mestna občina Maribor), kar ni pomenilo le prostorske spremembe, temveč tudi vzpostavitev nove razširjene programske strukture, prenovo organizacijske sheme in zaposlitev večjega števila novih delavcev, vse v povezavi z novim načinom financiranja, ki bi omogočilo kakovosten razvoj novo-starega lutkovnega gledališča.

Nostalgčni prizori z Rotovškega trga

Sedanjest

Lutkovno gledališče Maribor je s sprejetjem Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor z dnem 30. 12. 2010 (in posledičnim vpisom sprememb v sodni register) uradno preseljeno na nov naslov Vojašniški trg 2 A. Tam naseljuje minoritski samostan, kjer je bila izvedena rekonstrukcija in sprememba namembnosti obstoječega objekta za namene delovanja lutkovnega gledališča.

Velikost prostorov:

Klet	703,33 m ²
• Prostori za gledalce	149,07
• Prostori za nastopajoče	125,45
• Servisni prostori	107,99
• Skladiščni prostori	98,12
• Tehnični prostori	151,52
• Komunikacije	71,18

Pritličje	952,81m ²
• Prostori za gledalce	395,01
• Prostori za nastopajoče	290,89
• Tehnični prostori	12,61
• Komunikacije	142,03

Prvo nadstropje	593,60 m ²
• Prostori za gledalce	112,77
• Prostori za nastopajoče	40,58
• Servisni prostori	107,90
• Skladišča in arhiv	2,49
• Tehnični prostori	25,58
• Upravni prostori	151,23
• Komunikacije	177,64

Drugo nadstropje	521,24 m ²
• Enote za nastopajoče	63,21
• Skladišča in arhiv	16,63
• Tehnični prostori	80,68
• Upravni prostori	166,29
• Komunikacije	212,63

Skupno **2.770,98 m²**

Opombe:

1. Zaradi primanjkljaja skladiščnih prostorov v novem objektu LGM za ta namen še vedno uporablja prostor v pritličju objekta na ulici Gorkega 34 v izmeri **540,52 m²**.
2. Do zaključka investicije (vknjižbe premoženja) še ne obratuje gostinski lokal, predviden v pritličju objekta v skupni velikosti 117,93 m².
3. Knjiženje premoženja je zapleten in dolgotrajen postopek, ki poleg rednega dela pomeni veliko dodatno obremenitev predvsem računovodstva in vodstva gledališča.
4. Reklamacije in odpravljanje napak prav tako predstavljajo ogromen del delovnih obvez po selitvi. Treba jih je odpraviti v garancijski dobi, sicer bodo permanentno ovirale tekoče izvajanje programa gledališča in povzročale nepotrebne (in neobvladljive) stroške.

Novi prostori LGM vključujejo dve dvorani, veliko s 182/273* sedeži in malo z 48/72* sedeži.
*Dvojno štetje pomeni število sedišč za otroke oz. za odrasle. Sistem dvosedov teoretično omogoča opimizirano 'polnjenje' avditorija.

Velika dvorana z velikim volumnom odrskega prostora ter najsodobnejšo scensko in odrsko opremo omogoča uporabo raznovrstne sodobne lutkovne in gledališke tehnologije, s tem pa lastno produkcijo in izvedbo morebitnih gostujočih t. i. velikih predstav.

Mala dvorana po drugi strani produkcijsko ni rentabilna, služi pa ponovitvam malih predstav iz preteklih sezon ter lastni 'delikatesni' produkciji. Gre predvsem za lutkovne poslastice za poznavalce lutkovnega medija, omogoča pa tudi gostujoče prireditve, npr. literarne ali glasbene večere ipd. Predstavlja odličen testni prostor za uvajanje lutkovnega programa za odrasle.

Ob dvoranah je neprecenljiva še učilnica, poimenovana Studio, ki služi izvajanju razširjenega pedagoškega programa, okroglih miz, razprav, bralnih vaj, tiskovnih konferenc idr. Pomeni sodoben in funkcionalno opremljen delovni prostor, ki zaradi svoje široke uporabnosti pogosto ne zadosti vseh potreb.

Lepo in sodobno so opremljene tudi vse delavnice – scenografske v kleti in lutkovne v prvem nadstropju. S tem poleg popolnih pogojev za snovanje odrske opreme predstavljajo tudi odlične učne prostore za morebitne zainteresirane ustvarjalce in bodoče zunanje sodelavce gledališča. Kot mentorje dodatno angažiramo zanimive lutkovne ustvarjalce, ki predstavljajo vrh v Sloveniji in v tujini (npr. Gregor Lorenci, Ivica Bilek, Tereza Venclova idr.).

LGM končno naseljuje en sam objekt – konec je odtujenosti upravnih pisarn od ustvarjalnih prostorov, delo res teče povezano, v nenehnem povezanem prepletu vsebin, kar je za LGM močno spodbudno. Tako se vsak proces dejansko zmeraj razume kot neločljiv preplet različnih vsebin, ki vodijo k istemu cilju.

Tudi nova CGP odraža značaj gledališča - kombinacijo historičnega (samostan iz 12. st.) in sodobnega (lutkovno gledališče), igrivega, a ne otročjega (odgovorni in premišljeni lutkovni nagovori vseh generacij večnih 'otrok'), novo pogumno estetiko, ki človeka omehča in nasmeji, pa še barvno se je morala ujeti z ostalo opremo gledališča.

Tako nenavadna stavba na popolnoma nov in izviren način nagovarja raznovrstne obiskovalce. Je zahtevna, a gostoljubna. Topla, a kompleksna. Tudi prodaja vstopnic je npr. tehnološko ustrezno podprta in omogoča nemoten proces dela blagajne (vključno z oblikovanjem in prednatisom ustrezne količine vstopnic ter spletnim nakupom) od prve predstave v novih prostorih naprej.

LGM se v takih delovnih pogojih teoretično lahko pospešeno razvija v smislu sodobnega evropskega in svetovnega lutkarstva ter postopoma dosega z drugimi gledališči primerljivo umetniško raven.

Vendar gledališče zaradi zahtevnosti programa in pestrosti izvedbe uresničuje program s pomočjo pogodbenih zunanjih sodelavcev – igralcev, predvsem pa izdelovalcev scenskih elementov, oblikovalca, fotografa idr.

Pogodbeni sodelavci so tudi umetniški ustvarjalci predstav: režiserji, likovniki, glasbeniki, lektorji, scenografi, kostumografi ... V letu 2011 LGM ni dobilo odobritve za dodatno zaposlitev delavcev iz programa javnih del, zato se je znašlo v precejšnji stiski glede nekvalificirane fizične pomoči pri podpori programa, kar je gledališču povzročilo nemajhne dodatne stroške.

Gledališče ima zaposlenih 24 delavcev: 8 igralcev (3 izhajajo iz ljubiteljskih struktur, ena je diplomirana igralka z Oddelka za igro in lutkarstvo osiješke filološke fakultete, dva diplomanta igre z ljubljanske AGRFT, ena magistra igre s praške DAMU, smer alternativno in lutkovno gledališče ter ena diplomantka dunajske šole za muzikal), 5 tehničnih delavcev, 3 delavke v delavnici za izdelavo lutk, 1 gospodarja-upravnika objekta, 1 čistilko in 6 delavcev uprave, med njimi na novo organizatoriko stikov z javnostjo, kar je izjemnega pomena za umeščanje gledališča v javnem prostoru.

Ključ pri zaposlovanju novih kadrov je bil: strokovna izobrazba, ustrezne delovne izkušnje, prepričljive reference. Jasno je bilo, da si napak v novih prostorih ne bo mogoče privoščiti in da bo potrebno krepko oddelati in si zaslužiti vsak sleherni dan delovanja v razkošnih prostorih.

Organizacijska enota	Delovno mesto	Število delavcev
<u>1. UMETNIŠKI PROGRAM</u>	dramski igralec	8
Skupaj		8
<u>2. TEHNIČNA SLUŽBA</u>	tehnični vodja	1
	oblikovalec svetlobe	2
	oblikovalec zvoka	2
Skupaj		5
<u>3. DELAVNICA</u>	oblikovalec lutk	1
	scenograf	1
	izdelovalec lutk, rekvizitov, kostumov in scene –	
	inženir scenske opreme	1
	čistilka III / kurir III	1
	gospodar upravnika V	1
Skupaj		5
<u>4. UPRAVA</u>	direktor in umetniški vodja	1
	strokovni sodelavec za organizacijo in poslovanje	1
	poslovni sekretar VII/2	1
	organizator stikov z javnostmi in promocijo	1
	glavni računovodja VII/2	1
	blagajnik	1
Skupaj		6
<u>Vse enote LGM skupaj</u>		24

Opombe:

1. LGM je z dovoljenjem ustanovitelja samo financiralo 1 zaposlitev od 1. 1. 2011 – čistilka/kurir in od 1. 10. 2011 – inženir scenske opreme (in vodja delavnice). 15 zaposlitev financira MZK in 7 od septembra 2010 MOM.
2. Sistemizacija delovnih mest v LGM predvideva 33 zaposlitev, ki jih bomo skušali v najbližji prihodnosti pridobiti. Le polna zasedenost delovnih mest lahko omogoči optimalno izrabo čudovitega, a kompleksnega in zahtevnega prostora ter realizacijo načrtovanega ambicioznega programa v razširjenem obsegu, kot ga predvideva investicijski projekt prenove minoritskega samostana.
3. Največji primanjkljaj predstavljajo nezapolnjena, a sistemizirana delovna mesta: scensko-odrski mojster, inženir scenske opreme (še 4 prazna delovna mesta).

Velika dvorana

Mala dvorana

Studio

Razstavišče

Lutkovno gledališče Maribor je v tem trenutku ponovno na začetku. Nov začetek lahko pomeni uspešno zgodbo, a zato morajo biti programske (ter organizacijske in finančne!) smernice jasne, ustvarjalna vodila pa: lepota, kakovost, raznolikost, raznovrstnost, sporočilnost, učinkovitost.

Predstave

Programska shema je zastavljena celovito, strokovno, umetniško prepričljivo in ambiciozno, privlačna pa za čim širši krog obiskovalcev Lutkovnega gledališča Maribor. Ni zgolj nizanje posameznih naključnih vsebin, pač pa celovit načrt, izhajajoč iz osnovne usmeritve gledališča – centra sodobnega lutkovnega ustvarjanja.

Sezono sestavljajo premiere, povezane v konceptualno celoto, po sledečem preišljeno izdelanem starostnem ključu: 3 otroške predstave, 1 mladinska, 1 predstava za odrasle. Med predlogami vsaj: 1 klasika, 1 avtorska, 1 sodobna slovenska, 1 iz svetovnega vrha. Poudarek je na preizpraševanju lutkovnega medija ter vključevanju klasičnih lutkovnih tehnologij na eni strani ter sodobnih lutkovnih pristopov na drugi.

Pestro produkcijo in hkrati širši postprodukcijski prostor si gledališče zagotavlja s postopno vpeljano koprodukcijsko politiko (npr. ALS Športniki, Moment, MG Ptuj, SNG Maribor), ki lahko vnese element presenetljivosti, ta pa v gledališču ni nepomemben, pa tudi povečano postprodukcijo. Predstave ohranjamo na programu, dokler je po njih povpraševanje, vendar skušamo ne preseči mejo 15 ponovitev iz preteklih sezon.

Predstave so namenjene najširšemu krogu gledalcev vseh starosti (v veliki večini najmlajšim), hkrati pa del produkcije cilja na zahtevnejšo gledališko publiko. S tem se utrjuje vloga lutkovnega gledališča v prostoru slovenske profesionalne gledališke produkcije.

Posebno zahtevna naloga je nagovarjanje mladostnikov/srednješolcev, ki izgubljajo stik z gledališčem in potrebujejo privlačne in koristne gledališke vsebine na prehodu v odraslost. Iz tega izhaja nuja oblikovanja rednega abonmajskega programa.

Del produkcije je še vedno fleksibilen in tako prilagojen potrebam gostovanj. To omogoča produkcija v mali dvorani. Velika dvorana postaja prostor ustvarjanja manj mobilnih velikih lutkovnih predstav s pomočjo privlačne sodobne odrsko-scenske tehnologije, ki jo veliki oder premore v izobilju. Tako razširjena produkcija potrebuje tudi dobro zastavljeno in učinkovito politiko festivalskih gostovanj.

Festivali

Poletni lutkovni pristan (PLP) ostaja mednarodni poletni lutkovni festival, lokacijsko se umešča na Lent k novemu gledališču. Vzpostavlja se strokovna selekcija, ki v program uvršča le najboljše prijavljene predstave. Tak lahko pomeni tudi vez z izbrano nacionalno lutkovno produkcijo.

PLP vključuje še dodatne vsebine – delavnice, seminarje, razstave.

Bienale ULU se vrača v Lutkovno gledališče Maribor. To je za LGM izraz velikega zaupanja. Kot izvajalec LGM (v tesnem sodelovanju z ULU) zagotavlja najboljše pogoje za izvedbo festivala ter ga tako potrjuje kot prerez najboljše dvoletne nacionalne lutkovne produkcije, možnost strokovne izmenjave in širše (inter)nacionalne prepoznavnosti.

Studio

Del dodatnega programa namenjamo raziskovanju in eksperimentu. Studio je hkrati prostor povezovanja z nevladnimi organizacijami lutkovne usmeritve (npr. Moment, Teatro Matita, ALS Športniki), v njem pa lahko kot rezultat procesnega raziskovanja nastajajo dovolj prepričljive lutkovne predstave z bolj alternativno usmeritvijo, česar redni repertoar javnega zavoda morda ne prenese, za razvoj lutkarstva pa je nujno.

Delavnice in izobraževanja

Velik objekt zahteva več dejavnosti. Začenjamo s skrbno izdelanim programom delavnic in izobraževanj za skupine in posameznike, za otroke in odrasle. Cel sklop pedagoškega programa smo razdelili na posamezne programe:

- za skupine 101 lutkovna fizika in Za zaveso ter za njihove mentorje celoletni lutkovni seminar
- za posameznike celoletne delavnice Miniminriti in Puppets Minority za otroke ter Mezzoriti s programoma Živi predmet in Celi človek za mladino ali odrasle
- za oboje Lutke na razstavi in Časovno okno ter sklop glasbenih vsebin

Sem prištevamo tudi oblikovanje vizualno privlačne in vsebinsko strokovne stalne muzejske razstave lutk s poudarkom na prikazu lutkovnih tehnologij in faz v procesu ustvarjanja lutkovnih predstav.

Publikacije

Program postopno podpiramo z različnimi publikacijami, ki imajo dodatno informativno in motivacijsko vrednost. Prvi so na vrsti razširjeni gledališki listi, sedaj knjižice, ki vključujejo dodatne informativne vsebine, povezane s predstavami.

Sezonska knjižica je vsakič privlačna, razumljiva, informativna, hkrati izraža koncept sezone.

Izdajamo dodatne vzgojno-izobraževalne publikacije, npr. gledališki bonton, predstavitev poklicev v lutkovnem gledališču, brošura o muzejski razstavi lutk.

Sčasoma vzporedno s predstavami dodajamo zvočne in video- posnetke predstav, ne kot komercialno, temveč na prvem mestu kot predstavitevno gradivo.

Sklep

Želimo ustvariti prijetno in sodobno lutkovno gledališče, ki skozi ustvarjalno domišljijo in z dobro organizacijo, tudi dodatnih vsebin, premišljeno nagovarja gledalce vseh starosti in zahtevnosti.

In kaj se je na koncu zares zgodilo?

Razvojne smernice

Splošno

Z novo javno in celostno podobo v novih prostorih na privlačni lokaciji na Lentu ob Dravi se LGM lepo vključuje v celostno kulturno-zgodovinsko podobo mesta. Vidik prostorske identitete tako ne sme biti zanemarljiv - veliko pomembnejše kot do sedaj so dodatne programske vsebine (razstave, vodeni ogledi samostana in gledališča, premišljeno zastavljen sklop pedagoškega programa, eksperimentalni studio), saj se tako mikaven prostor odpira tudi zunaj osnovnih uprizoritev in postaja točka, ki jo siceršnji obiskovalci LGM, pa tudi drugi, obiskujejo podobno kot ostale znamenitosti starega mestnega jedra.

Kadrovske zadeve

Do konca izvedbe projekta preoblikovanja LGM skladno s selitvijo v nove prostore bo število zaposlenih z 22 v letu 2010 moralo rasti, saj sicer maloštevilen kolektiv ne bo kos predpisanemu programu (ki temelji tudi na zahtevah investicijskega projekta prenove samostana). Zaradi spremembe tehničnih pogojev dela po preselitvi je bistvena reorganizacija tehničnega sektorja z dodatnimi zaposlitvami strokovnega kadra in stalnim izobraževanjem in usposabljanjem obstoječega. S tem mislim predvsem na odgovorno in spretno upravljanje nove scenske in odrske tehnologije ter nadziranje in upravljanje elektronsko krmiljenih sistemov. Izvajamo in dopolnjujemo načrt stalnega izobraževanja kadrov na podlagi ustrezne tehnične dokumentacije. Dodatni kader bo potreben tudi v delavnicah za izdelavo lutk in scene. Sedaj LGM rešuje trenutne naloge s pomočjo zunanjih programskih sodelavcev, vendar bo nujno zaposliti dodatne strokovnjake, ki bodo kos večjim in zahtevnejšim scenskim tehnologijam. Angažiranje vrhunskih strokovnih sodelavcev pa hkrati pomeni tudi najučinkovitejšo obliko izkušenskega učenja za zaposlene. Vpeljali smo sistem s pomočjo mojstrov, ki gostujejo v LGM kot zunanji sodelavci projektov in mentorji hkrati (npr. Lorenci, Bilek, Venclova idr.). Na ta način želimo vpeljati mednarodno razširjeno mrežo sodelavcev in tako pridobiti ustrezno usposobljen kader, ki ga v Sloveniji tako rekoč ni, saj zaenkrat ni mogoče pridobiti formalne izobrazbe na področju scenografije lutkovnega gledališča.

Za umetniška dela pri postavitvah predstav bo LGM tako kot do sedaj tudi dalje angažiralo ustrezne zunanje sodelavce na osnovi pogodb, odvisno od potreb posamezne uprizoritve. Enako zaposlitveno politiko bo izvajalo z zunanjimi sodelavci s specifičnih področij. Specializirane igralce pa je LGM v osnovi že pridobilo, kar je nujno predvsem zaradi razširitve in kakovostnega dviga dosedanjega repertoarja po preselitvi v nove prostore. Nova repertoarna strategija bo seveda zahtevala ustrezno usposobljen igralski ansambel, zato je nujen sistem stalnega strokovnega izobraževanja, namenjenega možnim zunanjim sodelavcem, predvsem pa lastnemu kadru (npr. animacijske delavnice različnih lutkovnih tehnik).

V skrbi za ustrezno strokovno usposobljen igralski kader se je LGM povežalo s skupino študentov s praške DAMU, smer alternativno in lutkovno gledališče, ter z ustrezno ljubljansko umetniško akademijo (v LGM sta zaposlena 2 njhova diplomanta). Hkrati se LGM močno angažira pri oblikovanju študijskega programa na področju lutkovnega gledališča znotraj akademije za umetnosti, ki jo ustanavlja Univerza v Mariboru. Praktično pa se vpogled v inovativno študentsko ustvarjanje zagotavlja tudi s spremljanjem alternativnih lutkovnih projektov (in vključevanjem vanje), kot je recimo Lutkovna okupacija (idejni vodja Matija Solce), ki se v obliki uličnih, klubskih in improviziranih akcij večkrat letno umešča v LGM.

Produkcijske smernice

Glede na trenutno zavezujoči koeficient večinskega sofinancerja delovanja LGM, ministrstva za kulturo, bo LGM število premier in ponovitev širilo zgolj postopno, v skladu z dogovori med ministrstvom in mestno občino, najprej znotraj okvirov, raje se bo usmerjalo v kakovostno rast produkcije. Novi razkošni prostori namreč zlahka nastavljajo past nezmerne širitve, ki lahko v nadaljevanju resno ogroža programsko kakovost.

Prvi vsebinski premik predstavlja konceptualno snovanje repertoarja kot jasne celote, razgibane na račun raznovrstnosti kakovostnih ustvarjalcev. Tako zasnovana sezona preišljeno senzibilizira gledalce in jih nagovarja s primerno gledališko estetiko, temelječo na raziskovalnem pristopu. Ta bo vpeljeval različne lutkovne tehnologije, preverjal mejne gledališke prakse in ponujal raznovrstne vizualne izraze. Pomembno bo predstave vnaprej jasno definirati glede na ciljno publiko in zagotoviti dovolj privlačen program za vse starostne skupine. LGM bo tako skušalo preseči značaj samo otroškega gledališča in vpeljeval kompleksen lutkovni program za širše občinstvo. Postopoma bomo uvajali tudi abonma za odrasle gledalce. Otroško publiko pa načrtujemo upoštevati smrtno resno – nikakor je ne podcenjevati in ponujati 'otročjih' vsebin, pač pa bomo skušali otrokom zastavljati zahtevna vprašanja in jih tako usmerjali v kompleksno razmišljanje o sebi in o svetu. To se nam zdi pomembno vzgojno vodilo, ki skozi estetiko pomaga pri razvoju zdravih, zahtevnih in kritičnih državljanov.

Organizacijsko bo primeren tudi sistem koprodukcij, kjer bo LGM nastopalo kot producent tudi v smislu zagotavljanja prostorskih in tehničnih pogojev, predvsem pa tudi kot strokovno podkovan partner z ustrezno uprizoritveno logiko. Možne koprodukcijske partnerje vidimo v SNG Maribor, Lutkovnem gledališču Ljubljana, Mestnem gledališču Ptuj in drugod. Veliko idejnih obogatitev pa si obetamo iz sodelovanja z nevladnimi organizacijami gledališke in lutkovne usmeritve (npr. Moment, Konj) pa tudi s preverjenimi partnerji iz tujine, ki jih bomo najprej vpeljevali v sodelovanje preko studia LGM (ALS Športniki idr.).

Eksperiment kot temelj razvoja

Do sedaj priložnostni lutkovni studio postaja stalni sistem lutkovnega in gledališkega izobraževanja srednješolcev, študentov in neodvisnih lutkovnih ustvarjalcev. Program Studia LGM zagotavlja skrbno oblikovan sklop temeljnih znanj in izkušenj lutkovnega in gledališkega snovanja, ki bodo članom studia omogočali kakovostno lutkovno in gledališko ustvarjanje. Tako bo LGM dodatno širilo krog občinstva, zagotavljalo pestrost ponudbe in hkrati (dolgoročno) izobraževalo morebitne zunanje sodelavce za izvajanje razširjenega repertoarja. Z eksperimentalno zasnovano studia bi dosegli tudi logično vsebinsko zaokroženost programa LGM, ki bi tako segal od klasičnih otroških preko zahtevnih mladinskih in odraslih predstav do raziskovalno-eksperimentalnih projektov.

Prostor za eksperiment se v LGM odpira tudi v sklopu projekta EPK 2012, ko se začenja izvajati dodatni program t. i. lutkovnih miniaturok pod skupnim imenom Zaigrane zgodbe. Te so v resnici avtorski projekti članov umetniškega ansambla in njihovih sodelavcev po lastnem izboru. Tako LGM neguje in spodbuja lastni kreativni potencial, lutkovno estetiko in angažiranost znotraj zavoda.

Pedagoški program

LGM lahko v novih prostorih nudi strokovno pripravljene izobraževalne programe s področja lutkovne umetnosti. Ti so namenjeni učencem (ob kulturnih dnevih na šolah in v vrtcih ter ob drugih priložnostih) in učiteljem, predvsem mentorjem gledaliških, dramskih in lutkovnih krožkov ter gledaliških klubov. Osnovni sklop programov vsebuje:

Za skupine

- Za zaveso
- 101 lutkovna fizika
- Seminar za mentorje lutkovnih skupin in neodvisne ustvarjalce

Za posameznike (celoletni programi)

- Puppets Minority
- Miniminiriti
- Mezzoriti – Celi človek in Živi predmet

Za vse

- Časovno okno, vodeni ogledi samostana in gledališča
- Lutke na razstavi, ogled Lutkovnega mesta, stalne muzejske razstave lutk

Sodelovanje in povezovanje

Ustrezni pogoji omogočajo snemanje repertoarnih predstav in živo umetnost povezujejo z otroškimi in mladinskim programom TV-produkcije (sodelovanje s TV Slovenija).

LGM postopoma vzpostavlja sistematično izdajanje priložnostnih in strokovnih publikacij: razširjene gledališke liste, CD-je z glasbo iz repertoarnih predstav, DVD-je repertoarnih predstav, plakate, priponke, majice, bloke, zvezke, pisala ipd. z novo celostno podobo LGM.

Letno bomo razpisovali tudi natečaj za izvirne lutkovne predloge. S tem bomo pospešili produkcijo otroških lutkovnih besedil in si (upajmo) zagotovili bazo dobrih uprizoritvenih predlog.

Postopoma bomo oblikovali tudi jasno politiko gostovanj. Posebno mesto naj ohranjajo gostovanja na uveljavljenih mednarodnih festivalih v Sloveniji in tujini, saj je to pomembno za vzpostavljanje položaja LGM v strokovnem »lutkovnem« okviru, kar je nujno za prepoznavnost s strani strokovne javnosti. Na ta način LGM širi tudi svojo ciljno publiko. Hkrati pa želimo ohraniti prijazno podobo LGM, ki »pride tudi na dom«, kot so vajeni predvsem mladi gledalci iz slovenskih, tudi zamejskih okolij, saj v domačem prostoru pogrešajo profesionalno lutkovno produkcijo.

V novih prostorih je tudi manj tehničnih ovir za organizacijo gostovanj drugih gledališč (t. j. vzpostavljanje stalnih gledaliških izmenjav), skupin in posameznikov, vzpostavljamo pa stalno in redno izmenjavo predstav z LG Ljubljana.

Postavljamo razstavo lutk, plakatov in drugega materiala iz preteklosti LGM. Osrednji del stalne muzejske razstave je postavljen, sledi še njegova razširitev. Stalno razstavo bomo dopolnjevali z aktualnimi postavitvami, izhajajočimi iz trenutnega repertoarja. Ločeni del »razstavišča« omogoča razstavljanje otroških izdelkov z delavnic, razgovorov, tematskih snovanj, ki se pogosto izmenjavajo. Morda tako obliko snovanja spodbudimo z natečajem.

PLP

Del stalnega programa je tudi **Poletni lutkovni pristan** (PLP), uveljavljen mednarodni lutkovni festival, ki poteka v t. i. »mrtvi sezoni«. PLP pomeni pomemben del poletne kulturne ponudbe v mestu. Njegova prednost je tudi umeščenost v mestno jedro, v ambient ulic in trgov. Nova lokacija pa mu prinaša tudi dodatno kakovostno dimenzijo in privlačnost. Vsekakor naj PLP ostane festival mesta v mestu in njegovem ambientu, prav pa je, da postane resno stičišče najboljših lutkovnih praks. Novi tehnični pogoji bodo omogočili tudi izbor nekaterih zahtevnejših predstav ter tako povečali pestrost festivalske ponudbe, hkrati bodo omogočili širšo spremljevalno ponudbo festivala – več otroških ustvarjalnih delavnic, strokovne lutkovne seminarje za udeležence festivala, strnjeno lutkovno delavnico (ali seminar) za mladino, strokovne razgovore idr. V letu 2012 bo PLP postal torišče tujih lutkovnih praks skozi vse leto, s poudarkom na jesenskem delu, ko bo v fokusu japonska lutkovna umetnost.

Bienale ULU

Nalogo povezovanja in informiranja stroke ter predstavljanja lutkovnih presežkov širši javnosti pa predstavlja nacionalni lutkovni festival **Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev**, ki se po selitvi LGM v nove prostore za stalno umešča v Maribor. Organizaciji, izvedbi, konceptu in umeščanju festivala tudi v mednarodnem okviru LGM posveča veliko pozornosti.

Izobraževanje

LGM se zaveda potrebe po sistematičnem strokovnem izobraževanju na področju lutkovnega gledališča, ki edino lahko zagotavlja trajnostni razvoj področja v slovenskem prostoru. Nemogoče je črpati samo iz tujine ali sprejemati kompromise zunaj polja lutkovnega gledališča na škodo le-tega. Študijski program bi polje lutkovnega gledališča bogatil, pomlajal in vzpostavljajl drznejši odnos ustvarjalcev, s tem pa večal privlačnost medija tudi med gledalci. Zato se LGM aktivno vključuje v postopek oblikovanja študijskega programa lutkovnega gledališča znotraj akademije za umetnosti UM.

Predstavitev vodstva

Vodstvo zavoda predstavljajo: direktorica ter svet gledališča in programski svet.

V skladu s Spremembami in dopolnitvami Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (december 2010) direktorica gledališča opravljam dvojno vodstveno vlogo: poslovno in umetniško. Direktorica opravljam svoje naloge v skladu s pogodbo o zaposlitvi na osnovi imenovanja. Naloge natančno opredeljuje odlok o ustanovitvi in jih potrjuje tudi novi Odlok o spremembah in dopolnitvah /.../.

15. oktobra 2009 sem vodenje LGM prevzela Mojca Redjko, po izobrazbi profesorica slovenščine in angleščine, pred tem 20 let zaposlena na Prvi gimnaziji Maribor kot učiteljica slovenščine. Tam sem gledališko delovala kot ustanoviteljica Gledališke šole Prve gimnazije in Druge scene Prvega odra ter vodja obeh programov. To sem počela 13 let. Sedaj vodim javni zavod LGM, ki sem ga prevzela v fazi zadnje pete faze gradbene prenove samostana, z nujno (še ne zastavljeno) programske prenove in organizacijske posodobitve gledališča ter leto dni pred selitvijo.

V letu 2011 so bili kot člani sveta gledališča, ki so izjemno naklonjeno in z zaupanjem delovali za dobro razvoja gledališča, februarja potrjeni naslednji člani:

1. predstavniki ustanovitelja:
 - Lidija Divjak Mirnik, prof., predsednica
 - Marjan Bačko, dramski igralec, član
 - Zdenka Križanič, prof., članica (po odstopu Sandre Androić)
2. predstavnica ministrstva:
 - Staša Cetinski, članica
3. predstavnik zaposlenih:
 - Miljenko Knezoci, oblikovalec zvoka, član

Februarja je bil formiran tudi programski svet kot strokovno posvetovalno telo:

- Silvan Omerzu, predsednik (predstavnik ULU)
- Jernej Lorenci, član (predstavnik AGRFT)
- Danilo Trstenjak, igralec, član (predstavnik zaposlenih)

Predstavitev dejavnosti

Lutkovno gledališče Maribor izvaja javno službo: nemoteno in vztrajno zagotavlja javne kulturne dobrine na področju lutkovnega gledališča in drugih gledaliških dejavnosti. Z mnogoterostjo vsebin, žanrov in estetik povezuje in združuje klasične animacijske tehnike z vsemi izraznimi scenskimi oblikami. LGM daje pri svojih uprizoritvah prednost domači ustvarjalnosti: vsako leto uprizori dve slovenski deli za otroke; vsaj eno je praviloma prvič uprizorjeno v slovenskem gledališko-lutkovnem prostoru. Tretje delo pa je iz svetovne mladinske literature in prirejeno za lutkovni oder. LGM namenja pretežni del dejavnosti otrokom v najzgodnejši starosti, ki jih s postopnim vključevanjem zahtevnejših del uvaja v svet gledališke in druge kulturne ustvarjalnosti in kulturnih vrednot. Del svoje dejavnosti načrtuje in izvaja tudi za mladostnike in odrasle. Pri realizaciji predstav vabi mlade sodelavce (režiserje, likovnike, glasbenike) na eni strani in izkušene lutkovne ustvarjalce na drugi.

LGM opravlja kot javno službo naslednje dejavnosti:

- pripravlja in izvaja lutkovne predstave (4-5 premier letno),
- gostuje s predstavami po vsej Sloveniji in v tujini,
- izdeluje lutke, kostume, scenske elemente in rekvizite,
- sodeluje na lutkovnih festivalih v Sloveniji in tujini,
- organizira mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan (že 20 let),
- izvaja Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije,
- pripravlja in objavlja publikacije s področja dejavnosti gledališča (sezonska knjižica, gledališki programi),
- pripravlja in izvaja seminarje in delavnice s področja gledališke in lutkovne umetnosti,
- izvaja mentorstvo v ViZ organizacijah in izobraževalnih ustanovah za pedagoge, mentorje in organizatorje kulturnih dejavnosti,
- izvaja mentorstvo ljubiteljskim lutkovnim skupinam,
- omogoča uporabo kapacitet drugim kulturnim ustvarjalcem (EPK, Mariborska knjižnica, KKZ, JSKD, Slavistično društvo, Društvo bibliotekarjev Slovenije, Plesna izba Maribor idr.),
- vzdržuje strokovno knjižnico za področje svoje dejavnosti,
- se vključuje v dejavnosti ULU in UNIMA,
- sodeluje pri pripravi in izvedbi drugih kulturno-umetniških prireditev,
- medijsko posreduje umetniške stvaritve,
- varuje muzejsko zbirko lutk,
- odgovorno in gospodarno upravlja z novim objektom
- idr.

Ob rednih premiernih uprizoritvah je LGM 23 let organizator mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan, ki v poletnih mesecih ponuja najmlajšemu občinstvu raznolike lutkovne predstave z vseh koncev sveta. S svojimi gostovanji v tujini pa posreduje slovensko lutkovno ustvarjalnost širši evropski publiki.

LGM iz leta v leto razvija vse bogatejši pedagoški program ustvarjalnih lutkovnih delavnic in vodenih ogledov, ki sedaj dobiva tudi podobo študijskega programa na akademiji za umetnost.

Svoje kulturno poslanstvo LGM izpolnjuje tudi z mentorsko vlogo ljubiteljskim lutkovnim skupinam, s strokovno pripravljenimi delavnicami, predavanji in s posredovanjem vsebin o lutkovnem gledališču kot delu gledališke umetnosti različnim stopnjam ciljne publike. Kot gledališče z bogato politiko gostovanj in široko ponudbo kulturnih dobrin redno oskrbuje področje SV Slovenije, redno tudi vsa slovenska gledališča, ki imajo program za otroke, in tiste kraje po Sloveniji, ki imajo opremljene kulturne domove z dvoranami, ki omogočajo še sprejemljiv nivo uprizarjanja lutkovnih predstav. LGM se tako uvršča med zavode širšega družbenega pomena, ki izvajajo dejavnost tudi v javnem interesu države, skladno s 67. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo.

Obseg dejavnosti

Javni zavod LGM deluje z namenom pripravljati in uprizarjati lutkovne predstave za otroke, mladino in odrasle. Letno pripravi 5 novih uprizoritev, na programu pa ohranja okoli 15 predstav iz prejšnjih sezon. Skupaj (novitete in ponovitve) LGM izvede približno 300 predstav; cca. 70 % v lastni dvorani, 30 % pa na terenu po vsej Sloveniji, redno pri zamejskih Slovencih v Avstriji in Italiji ter na mednarodnih festivalih doma in v tujini.

Predstave si v letu dni ogleda okoli 50.000 gledalcev. Povprečno število gledalcev znaša med 150 in 200 obiskovalcev, udeležencev pedagoškega programa pa 20. Od 1. 9. 2010 je večja kapaciteta tudi v domači hiši: velika dvorana vsebuje 182/273 sedežev (v povprečju 227), mala pa 48/72 sedežev (v povprečju 60). Obisk na terenu je odvisen od velikosti gostovalnih prostorov.

Redna dejavnost LGM je tudi mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan (PLP), ki poleti (v obsegu dobrega meseca dni) ponuja okoli 25 lutkovnih predstav iz mednarodnega prostora, bogati kulturno ponudbo mesta v času počitnic in hkrati omogoča vpogled v širšo lutkovno produkcijo zanimivih izvajalcev in ustvarjalcev. V PLP spada tudi enodnevni mednarodni festivalski dan Impro lutke, na katerem večinoma solisti ali lutkovne dvojice prikazujejo improvizirane predstave na v naprej določeno temo. Ob koncu avgusta teče strnjeni del festivala, v katerem se zgoščeno zvrstijo slovenske predstave za otroke in odrasle, posebej skrbno pa je izveden dan, ko se predstavijo najmlajši lutkovni ustvarjalci, se ustvarjalno družijo in izmenjujejo izkušnje. PLP se zaključi v zgoščenem razširjenem vikendu, ki tudi ustvarjalcem in izvajalcem omogoča izmenjavo, učenje in druženje. Krona festivala so nagrade strokovne in otroške žirije, poimenovane Maček v žaklju.

V okviru pedagoškega programa organizira LGM lutkovne delavnice (likovne, glasbene, jezikovne, predstavitvene idr.) ter ogleda gledališča s predavanji o lutkovni umetnosti; vse to na različnih stopnjah zahtevnosti, glede na ciljno publiko, a v povprečju vsaj 2-3 na teden od oktobra 2010.

LGM prireja likovne razstave v avli gledališča. Gre za likovne osnutke lutk in scenskih rešitev novo uprizorjenih predstav, poustvarjanje otrok ob ogledu domačih predstav in za tematske razstave časa poletnega festivala. V letu 2011 je bil razstavni program specifičen – preseljen v nove prostore pa tudi v okolico objekta, načrtujemo pa stalno postavitev instalacije v avli.

Obseg programa iz leta v leto opazno raste v količini in pestrosti vsebin.

Primerjava:

V letu 2011 je LGM izvedlo **322** (256 v 2010) lastnih predstav (7 premier in 15 ponovitev naslovov iz preteklih sezon) ter gostilo **25** dogodkov od drugod. Skupno s pedagoškim programom in ogledi samostana (**197** izvedb v letu 2011, 58 v letu 210), **27** predstavami na festivalu PLP (2 več kot leto prej) in **19** predstavami Bienala ULU ter drugimi akcijami (okrogle mize, pogovori, ulični performansi, produkcije delavnic ipd.) je LGM v letu 2011 izvedlo **663** posameznih prireditvev (ali 204 % več kot leto prej, ko jih je bilo 340). Na prireditvah beležimo **67.741** obiskovalcev (115 % ali 8.736 več kot v letu 2010).

Od **322** lastnih predstav jih je LGM **241** (75 %) izvedlo doma in **81** (25 %) na gostovanjih (**39** po Sloveniji in **42** v tujini – Avstrija, Italija, Hrvaška, Češka, Francija), kar ob povečanem številu izvedb predstav kaže tudi na prijazno gostovalno in ugodno festivalsko politiko gledališča.

Posebni del

Umetniški ansambel

Umetniški ansambel v LGM obsega samo igralski kader. (Zaposlena dramaturginja, tudi vodja pedagoškega programa, je hkrati strokovna programska sodelavka in se zato sistemizira v organizacijsko enoto Uprava.)

V LGM so bili v letu 2011 s pogodbo za nedoločen čas zaposleni 4 igralci od 8 v rednem delovnem razmerju. Povprečna starost znaša 35 let, kar kaže sliko močno pomlajenega ansambla. V uprizoritvah so dodatno pogodbeno zasedeni igralci, delno zaradi želje gledališča in gostujočih režiserjev po igralskem presežku, delno iz nuje ob povečani programski produkciji.

Zasedenost redno zaposlenih igralcev v letu 2011

Ime in priimek	Starost nad 50 let	Število vseh odigranih predstav	Število premiernih uprizoritev	Število prezasedb / vskokov
Miha Bezeljak	-	84	3	-
Maksimiljan Dajčman	da	105	2	-
Metka Jurc	da	162	2	-
Aja Kobe	-	121	3	-
Maja Pihler Stermecki	-	75	2	-
Danilo Trstenjak	da	158	3	-
Elena Volpi	-	105	3	-
Anže Zevnik	-	65	3	-

Zasedenost pogodbeno angažiranih igralcev v letu 2011

Ime in priimek	Število odigranih predstav	Število premiernih uprizoritev	Število prezasedb / vskokov
Petra Bauman	11	-	-
Petra Caserman	24	-	-
Mario Dragojević	1	-	-
Karolina Godič	14	-	-
Barbara Jamšek*	77	1 (37 uprizoritev)	-
Lena Kline	13	-	-
Davorin Kramberger**	108	1 (37 uprizoritev)	-
Maruša Majer	20	-	-
Zvezdana Novaković	8	-	-
Andrej Vršič	8	-	-
Vito Weis	20	-	-

*Redno zaposlena s 1. 1. 2012.

**Upokojen z 31. 12. 2011, zaseden v velikem številu ponovitev predstav iz preteklih sezon.

Izvedba programa

Programski sklop I

Premiere

V letu 2011 je LGM načrtovalo pet premiernih uprizoritev in jih tudi realiziralo. Ena od načrtovanih je bila koprodukcija z Mestnim gledališčem Ptuj, med letom pa sta se razvili še dve koprodukcijski uprizoritvi, in sicer z Dramo SNG Maribor v sklopu njihovega programa avtorskih projektov (Srečni dnevi) in mednarodna koprodukcija z ALS Športniki Vrnitev v Bullerbyn med ustvarjanjem repertoarne predstave ?zakaj.

Avtor Naslov	Datum premiere	Načrtovano / realizirano število ponovitev	Načrtovano / realizirano število gledalcev	opomba
Tomáš Jarkovský-Jakub Vašíček ?zakaj	VD, 3. 3.	42 / 26	7.150 / 3.990	Glej Bullerbyn.
Avtorski projekt Vrnitev v Bullerbyn	MD, 8. 3.	0 / 22	0 / 2.664	?zakaj + Bullerbyn: 48 ponovitev 6.654 obiskov
Špela Kuclar Deževnikarji – Napad hroščev	VD, 8. 4.	35 / 37	6.500 / 6.701	-
Aleš Šteger Kurent	VD, 8. 9.	10 / 7	1.800 / 902	Okrepljena postprodukcija v 2012 - del EPK
Avtorski projekt Srečni dnevi	SNG, 9. 9.	0 / 5	0 / 810	-
Isaac B. Singer Ko je Šlemil šel v Varšavo	MD, 3. 11.	45 / 33	2.900 / 1.843	-
Andrej Jus Žaba Greta	VD, 28. 11.	30 / 24	6.000 / 5.007	-
Skupaj	-	162 / 154	24.350 / 21.917	-

VD = velika dvorana, MD = mala dvorana, SNG = SNG Maribor

Deževnikar postane tisti, ki brez strahu veliki glisti stisne rep in jo prisili, da solzava prošnje cvili.

Tomáš Jarkovský–Jakub Vašíček: **?zakaj**

Sodelovanje z ekipo mladih čeških lutkovnih ustvarjalcev je bila vsaj ena od boljših, če ne celo najboljša programska odločitev LGM v letu 2011. Češko umetniško ekipo sestavljajo: režiser Jakub Vašíček, dramaturg Tomáš Jarkovský, avtorica likovne podobe Tereza Venclová, avtor glasbe Ondřej Müller in avtor videa Kamil Bělohlávek. Gre za mlajšo generacijo ustvarjalcev, ki bistveno oblikujejo nov gledališki prostor češke lutkovne umetnosti.

Za namen uprizoritve je nastalo avtorsko besedilo (avtorja sta režiser in dramaturg), kasneje objavljeno v češki reviji Loutkař. Govori o enem dnevu v življenju dečka Primoža. Prav ta dan slavi rojstni dan, umre mu hrček, izve pa, da bo dobil bratca. Tekst obdela precej bistvenih otroških vprašanj: kaj je bilo na začetku, zakaj se nam mudi, kako je nastal čas, od kod pride mavrica, zakaj so deklice in dečki različni, kaj je smrt in zakaj moramo umreti idr.

Osrednji prostor na odru zavzema vrtiljak kot prisposoba življenja (cirkus), igre (luna park), hkrati pa služi kot simultano prizorišče (domača kopalnica, avtobus, vrtec, dnevna soba, bivališče mitoloških hrčkov idr.); na vrhu ga poganja Veliki hrček/cirkuški direktor/nekakšen bog kot prisposoba višjega smisla ali pa zgolj vztrajnosti v manj mitoloških okvirih. Vrtiljak je z večfunkcionalnostjo nekakšen osrednji animacijski element, prostor preobrazbe in posledično dovolj razumljivega prehajanja med prostori in svetovi.

Likovna podoba temelji na estetiki šestdesetih let prejšnjega stoletja, ki smo jo vzporedno skusili Čehi in Slovenci. Je asociacija skromnosti, potrpežljivosti, iskanja vrednot znotraj družine in drugih malih sistemov, po drugi strani pa v odraslih gledalcih vzbuja nekakšno nostalgijo po oddaljeni preteklosti. Prav preko likovnosti predstava iz otroškega raste v družinski dogodek.

Izvedbeno je predstava precej zahtevna, saj od petih igralcev (Miha Bezeljak, Maksimiljan Dajčman, Aja Kobe, Elena Volpi in Anže Zevnik) terja precej različnih veščin in spretnosti – klasične igralske prezenze, akrobatskih veščin (žongliranje, klovnovsko pretepanje, vožnja monocikla, hoja po vrvi, uporaba trakov ipd.), lutkovne animacije (manekena in ročni lutki) ter glasbene nadarjenosti (petje, igranje bobnov, ustvarjanje zvokov ozadja). Z obvladovanjem vsega hkrati postaja izvedba polna, sočna, večplastna in napeta.

Dame in gospodje, fant, ki vse ve!

Iz ocene lutkovnogledališke predstave Praška lekcija, Peter Rak, Delo, 8. 3. 2011:

/.../ Projekt je sicer namenjen najmlajšemu občinstvu, vendar se bodo ob njem kratkočasili tudi njihovi starši, poleg tega jih bo rešil iz nekaterih zadreg pri vprašanjih, kot sta Kje ima deževnik glavo? in Zakaj je morje modro?. Ali pa pri prvih nadebudnih vprašanjih o fizičnih razlikah med deklicami in dečki. Tekst, ki je delo Vašička in dramaturga Tomáša Jarkovskega, sicer ni posebej inventiven, pravzaprav je ponekod razvlečen in nedorečen, prehajanje med stvarnimi in virtualnimi prizori in situacijami je nekoliko površno in alogično, vendar vse to nadomestijo režiserski koncept ter predvsem igralske kreacije.

Ton in ritem predstavi – in to tako v prenesenem kot dobesednem pomenu – daje Miha Bezeljak. Eno leto je bil član mariborske Drame, vendar bi težko rekli, da ga bomo glede na tamkajšnje projekte ohranili v nepozabnem spominu, zato pa odlično funkcionira na odru lutkovnega gledališča. In to v vseh vlogah: kot bobnar, tolkalist in generator najrazličnejših zvokov in šumov, ki so bodisi zgolj ritmična spremljava ali nadomeščajo glasove protagonistov, pa tudi kot igravec in lutkar. Druga zvezda predstave je praška študentka Elena Volpi, ki je delo tudi prevedla, saj je izvrstno obvladala vse odrske prvine, vključno s plesom, petjem in pantomimo, projekt pa prepričljivo zaokrožujejo Maksimiljan Dajčman, Aja Kobe in Anže Zevnik.

Sodelovanje s Prago je torej prineslo odlično predstavo /.../.

Iz lutkovne kritike Hitro vrtenje v krogu, Barbara Volčjak, Večer, 8. 3. 2012:

/.../ Za novo , nekoliko daljšo in zahtevnejšo predstavo so se mariborski lutkarji povezali z ustvarjalci iz Češke, kjer je lutkovna tradicija podprta tudi s študijem na gledališki akademiji. V režijskem pristopu je zato vidnih nekaj značilnih elementov, vendar je obravnavana tematika dovolj univerzalna, da bi lahko predstava nastala kjerkoli in za kogarkoli, torej tudi za otroke pred petim letom starosti in še daleč po njem.

/.../ Osnovna zgodba je podana duhovito, veliko razgibanega dogajanja ustvarja in ohranja ustrezno napetost ves čas predstave do umirjenega konca. Uprizoritev je v več pomenih kompleksna: vsebinsko se prepletata zgodbi ljudi in (njihovih metafor) hrčkov, igralci večinoma uprizarjajo človeške like in hkrati seveda animirajo lutke, oboje pa je pospremljeno z glasbo v živo in videoprojeksijo na platnu. Preproste ročne in lesene lutke so prav take, kot jih lahko najdemo tudi v pravi otroški sobi, in tudi njihova animacija je podobna pravi otroški igri.

/.../ In to življenje je po zamisli režiserja sestavljeno iz nešteto delčkov: cirkuških točk, kvizov, pevskih nastopov, risanja, bobnanja in še česa. Uporabi izrazno sredstvo, ki se mu zdi v tistem trenutku najučinkovitejše, in ga nekako vkomponira v celoto. Najpomembnejše se zdi predstaviti glavni idejo predstave, tek časa in življenjski krog. /.../ je najučinkovitejši element uprizoritve in njegova najbolj logična rešitev (vrtiljak, op. A.).

/.../ Poseben element predstave je glasba, pravzaprav zvok. Poleg mnogovrstno uporabnega kompleta bobnov je najpomembnejše izrazno sredstvo igralčev glas. Tokrat je uporabljen posebno izvirno, poleg interpretativne moči glasu pa je izvrstna tudi sinhronost izvedbe, zaradi katere dobi dogajanje povsem novo razsežnost. Z bobnanjem, dromljanjem in zlasti vrsto piskov, cviležev in drugih zvokov se je izkazal Miha Bezeljak, njemu in preostalim trem predstavnikom mlajše generacije /.../ pa je dajal ton Maksimiljan Dajčan kot Veliki Hrček.

Obilica domislic, dovtipov, idej in tehnoloških rešitev torej sestavlja to pisano in raznoliko uprizoritev, ki se pred gledalci dobesedno odvrti in jih potegne v vrtinec življenja. Vrtenje pa je hitro kot današnji tempo življenja, zato sta potrebni budno uho in pozorno oko.

Vrvohodka Mojca

A si ti kaj bolna?

Hrček brez Hrčice

In še – nahraniti hrčka!

Avtorski projekt: **Vrnitev v Bullerbyn**

Koprodukcija Amaterske lutkovne skupine (ALS) Športniki in Lutkovnega gledališča Maribor, se je zgodila v času ustvarjanja predstave ?zakaj, ko sta ekipo z namenom pedagoškega dela v LGM spremljala še mlada igralca Johana Vaňousová in Adam Kubišta.

Režija: Jakub Vašíček in kolektiv

Igralci: Jakub Vašíček, Johana Vaňousová, Tomáš Jarkovský, Adam Kubišta, Elena Volpi

Likovna podoba: Tereza Venclová in kolektiv

Glasba: Kolektiv in par starih znancev

Predstava je nastala po predlogi Astrid Lindgren Otroci iz Bullerbyna. Mladinski roman v slovenskem prostoru ni znan, češki otroci pa ga dobro poznajo in ga na veliko berejo. Seveda se predstava s predlogo zgolj spogleduje in ji dodaja kopico asociativnih 'švedskih' elementov.

Koncept:

Švedi so svetu dali Nobelovo nagrado, vikinge, slavno mitologijo, Ingrid in Ingmarja Bergmana, Ingemarja Stenmarka, Zlatana Ibrahimovića, zapleten jezik, Abbo, Ikeo, modro in rumeno barvo ... in seveda Piko Nogavičko! Ime Astrid Lindgren v nas vzbuja spomine na otroštvo, na dolge večere s skodelico kakava in z njenimi knjigami, polnimi skritih zakladov. Toda roko na srce – kam z idiličnim otroštvom, ko človek odraste? Ali bi otrokom iz Bullerbyna in Piki Nogavički (če bi seveda sploh odrasla) uspelo ohraniti čarovnijo? Ali je čarovnija zares obstajala? Ali pa morda spomini varajo in naše in vaše otroštvo sploh ni bilo tako modro-rumeno? Ostaja vprašanje: kaj bodo Čehi in Slovenci vrnil Švedom?

Predstava se izraza skozi čist lutkovni minimalizem, ki deluje igrivo in neobvezujoče, lahko bi ga mimogrede spregledali (če bi bili za kanček površni), a ga ob pozornem spremljanju občudujemo. Duhovitost na eni in melanholičnost na drugi strani se srečujeta, spogledujeta, razhajata. Animatorji stopajo v ozadje, a so hkrati nehote prijazno prisotni in mestoma ironizirajo dogajanje na minimalističnem odru švedske jedilne mize.

Na koncu se pripenja še *Odrski esej o smislu lutkovnega gledališča*, ki nazorno in vsem razumljivo prikazuje bistvo lutkovnega gledališča. Skozi humor, seveda.

Ljubka lutkovna koreografija

Predstava kot lutkovni eksperiment nekako smiselno dopolnjuje repertoarno uprizoritev ?zakaj. V uprizoritvenem konceptu z njo vzpostavlja odrski dialog in išče različne odgovore na bistvo lutkovnega gledališča.

Novembra 2011 je bila nagrajena s prestižno nagrado Erik za najboljšo češko uprizoritev pretekle sezone. To je največje priznanje, ki ga lahko ponosno podeli Lutkovno gledališče Maribor (kot koproducent uprizoritve), ki se je šele začelo spogledovati s češko lutkovno umetnostjo in v drugem koraku stopilo na vrh.

Iz članka Mateřinka 2011, Irena Marečková, Loutkař, 4/2012:

/.../ V veliki meri se v zadnji omenjeni predstavi (Vrnitev v Bullerbyn, op. a.) odraža karizma igralcev, njihova odlična pripravljenost in zavedanje tega, kaj predstavljajo, notranja energija, ki so jo pripravljene deliti z gledalci. Upam si trditi, da bi si ostale predstave lahko nekaj naštetega izposodile od Bullerbyna, ki predstavlja 'popolno prisotnost'. V izvedbi, ki smo jo videli na letošnji Mateřinki, je šlo prav za to, za mestoma ganljivo, nežno predstavo, ki jo je večina gledalcev brezpogojno sprejela, brez potrebe po ironični distanci. /.../

Objava novice o nagradi Erik:

*Predstava Vrnitev v Bullerbyn v koprodukciji Lutkovnega gledališča Maribor in ALS Športniki je na minulem češkem festivalu v Pragi (**Přelet nad loutkářským hnízdem/Prelet nad lutkarskim gnezdом**) prejela prestižno nagrado GRAND PRIX za najboljšo predstavo pretekle sezone.*

Prva češko-slovenska soap opera je strokovno žirijo, ki podeljuje nagrado Erik za najboljšo lutkovno inscenacijo pretekle sezone, očarala predvsem z netradicionalnim prepletom drobnih prstnih lutk z živim igralcem. "Po obrtni strani je predstava popolna," je izjavil eden od organizatorjev festivala Luděk Richter.

Avtorji igrive predstave so sceno dopolnili s plesom in živo glasbo, literarna predloga Otroci iz Bullerbyna pisateljice Astrid Lindgren pa jim je služila zgolj kot inspiracija. "V knjigi nas je nagovorila tematika otroštva, ki odhaja. Idilično otroštvo, o katerem piše Lindgrenova, se mora v nekem trenutku končati," je pojasnil igralec in režiser Jakub Vašíček.

Lutkovno nagrado Erik podeljuje Češki center Mednarodne lutkarske unije na osnovi glasov strokovne žirije že od leta 1991. Lani je nagrado, poimenovano po izjemni lutkovni in gledališki osebi Eriku Kolárju, prejelo gledališče Alfa Plzen s predstavo James Blond. "Če hočemo iskati skupno točko preteklih nekaj dobitnikov Erika, potem je to zagotovo humor. Duhoviti pogled na človeka, katerega miniatura je lutka," je dodala predsednica Unime in članica žirije Nina Malíková.

Prispevek češke nacionalne televizije o predstavi Vrnitev v Bullerbyn:

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/142095-loutkarsky-erik-se-letos-vratil-do-bullerbynu/>

O festivalu:

*Festival predstavlja pregled vseh predstav lutkovne produkcije - profesionalnih, amaterskih in neodvisnih gledališč - v tem se **Přelet nad lutkarskim gnezdом** bistveno razlikuje od drugih festivalov. V program festivala se po presoji strokovnega odbora češke Unime uvrsti ožji izbor predstav, ki so dosegle največ uspeha na revijah in festivalih oziroma priznanj med strokovnjaki. Nagrado imajo možnost prejeti tudi neuvrščene predstave, saj 33-članska žirija lahko odda glasove katerikoli lutkovni produkciji pretekle sezone.*

Nagrada Erik je dobila svoje ime po znamenitem režiserju, teoretiku in pedagogu dr. Eriku Kolárju. V preteklosti so jo med drugim prejela gledališča, kot so: Buchty a Loutky, Divadlo bratří Formanů, Minor, Alfa in drugi.

Več o festivalu na <http://www.prelet.cz/english.html>.

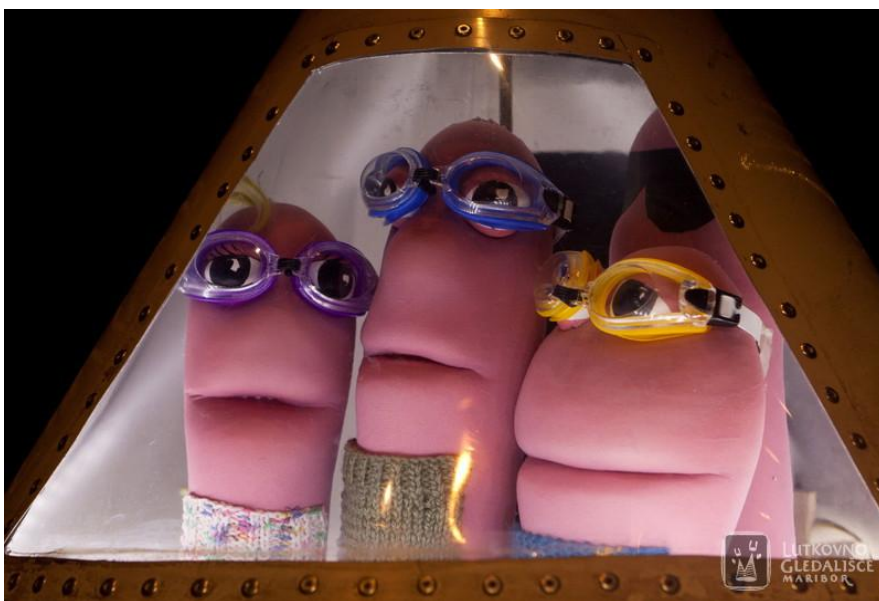
Špela Kuclar: **Deževnikarji – Napad hroščev**

Deževnikarji so serija (do sedaj) dveh slikanic za otroke. Odlikujeta ju predvsem napeta in duhovita zgodba ter čudovito slikovita likovna podoba ilustratorje Petra Škerla. Želja LGM je bila ustvariti zabavno in poučno predstavo za najmlajše, ki bo izhajala iz obeh slikanic.

Avtorica Špela Kuclar pa je pogledala globoko v deževniške rove in tam odkrila povsem nov svet. Opisala ga je v tretji napeti zgodbi, nalašč za uprizoritev v LGM. Prejšnji dve sta izšli v slikanicah z naslovoma Kako postati deževnikar ter Glistosrbeži in lepljiva snov, tretja – Napad hroščev – pa je najprej zaživela na lutkovnem odru.

Režiser Matjaž Latin, dramaturginja Katarina Klančnik Kocutar, scenograf in avtor scenske ter lutkovne tehnologije po likovni podobi Petra Škerla Slavko Rakuša Slavinec, avtor videa Nejc Saje, avtor glasbe Sebastijan Duh, lektor Simon Šerbinek, mojstri v delavnici ter igralci Barbara Jamšek, Metka Jurc, Davorin Kramberger, Maja Pihler Stermecki in Danilo Trstenjak so skušali oživiti Deževnigrad z okolico.

Deževniki so napredna in razvita bitja, ki imajo pod zemljo svoje države, svoje predsednike, tovarne, šole in zdravstveno zavarovanje. V Deževnigradu vsak dan izhaja časopis Vsakdanjik. Raznašalci časopisov prevzamejo časopise in jih raznosijo po rovih. Deževniki tako izvedo, kaj je novega v politiki, kaj v kulturi, kje gradijo nove rove in kaj se dogaja s starimi. Deževniki jedo zemljico, grudnine, grudaste pečenke in ostale dobrote, ki jih proizvaja tovarna v Suhidolu. Slatne deževniške jedi prodajajo v grudarnah daleč naokoli, tudi v Deževnigradu. Deževniški agenti – imenovani deževnikarji – pa raziskujejo tudi svet na površju. Vse, kar najdejo na površju, raziščejo v Coni, v posebnih rovih, kjer imajo deževnikarji Raziskovalni center, Deževnikarsko visoko šolo in Bunker, kjer živijo in se urijo za agentje. Za deževnikarje se izurijo in izučijo samo najpogumnejši deževniki na Deževnikarski visoki šoli. Tam imajo predmete, kot so Zunanji svet, Poznavanje velikih bitij in drugih živali na zemlji, Snovi in predmeti zunanjega sveta. Pomembni predmeti so še Medsebojni odnosi, Praktično delo in Kondicijske priprave. Kot raziskovalci zunanjega svet morajo opraviti še zadnjo nalogo, preden postanejo deževnikarji. Ponoči se z rovokopom – posebnim vrtnim dvigalom – dvignejo na površje in raziščejo teren. Naloga jim spodleti. Kmalu zatem hitri hrošči, ki jih vodi Pol hrošč, na proslavi v Deževnigradu ugrabijo slavno pevko Truščico. Tako se sošolci Nik, Maja, Maks in Fisto odpravijo na reševalno akcijo. Po napetih trenutkih, diplomatskem reševanju ter usodnem zapletu s sladko lepljivo snovjo se dogodivščina srečno konča. Vsi skupaj se končno zberejo na trgu koncertu čudovite pevke Truščice.

Deževnikarji v rovokopu

Klasična paravanska predstava po režiserjevem izboru uporablja mimične lutke (deževniki) in javajke (hrošči). Kljub klasični tehnološki zasnovi vnaša nekaj privlačnih sodobnih elementov: video posnetek pravih deževnikov, animirane televizijske novice, posebno transportno sredstvo rovokop, nastop pevke Truščice v živo ipd. Izkazala se je za javnosti privlačno otroško predstavo, ki ji ne zmanjka publike.

Iz lutkovne kritike Česa so sposobni deževniki, Barbara Volčjak, Večer, 14. 4. 2012:

/.../ Scenografija v izčiščeni likovni podobi brez nepotrebnih dodatkov omogoča klasičnim ročnim lutkam in lutkam na palici dovolj manevrskega prostora za vsakovrstno zvijanje, pregibanje in gomazenje, domiselno pa jo v ozadju dopolnjuje video za 'množične scene', kadar zmanjka rok animatorjev. Tako so ustvarjalci inovativno povezali oba medija: film in klasično lutkovno gledališče brez likov v podobi igralcev, ki so tako pogosti v novejših lutkovnih stvaritvah. Deževniki in hrošči Slavka Rakuše Slavinca, precej zvesti svojemu likovnemu izhodišču, učinkujejo tako živ(ahn)o in navihano, da zbujajo nedeljene simpatije kljub deloma negativni vlogi.

Poseben položaj v predstavi zajema glasba, saj je eden od osrednjih likov deževniška pevka Truščica, ki jo med koncertom ugrabijo hrošči, da bi pela njihovemu poglavarju. Prav znani refren njenega nastopa poudarja kreativni moment siceršnje avtorske glasbe, ki se dobro prilega razpoloženju predstave. Kot v vsaki lutkovni predstavi pa tudi tokrat glasba ne bi prišla do izraza brez glasovnih zmožnosti mariborskega lutkovnega ansambla.

Vsota vsega naštetega je resnično zabavna uprizoritev brez velikih umetniških pretenzij, če pozabimo, da je to vendarle lutkovno gledališče, ki je že samo po sebi zbir vseh vrst umetnosti, likovne, besedne, gibalne, glasbene, in pogosto omogoča prvi stik otroka z njimi. /.../ njihova vrednost (Deževnikarjev, op. a.) je v vračanju k tradicionalnim oblikam in pomenom lutkovne umetnosti, poučni zgodbi in družinski zabavi, pri kateri se lahko starši povežejo s svojimi otroki v skupnem doživljanju in čustvovanju.

Jaz sem majhen, nepomemben
delček našega planeta,
toda če se združim s tabo,
skupnost mnogo več obeta.

Aleš Šteger: **Kurent**

Predstava Kurent je koprodukcija z Mestnim gledališčem Ptuj in Zavodom Maribor 2012, s tem pa sestavni del programa EPK 2012.

Zgodba je zanimiva, tradicionalna mitologija namreč prerašča v aktualne ekološke dimenzije in nujno ponovnega spraševanja o povezanosti človeka z naravo: Starodavni Kurent se v sedanjosti spopada s povsem novimi izzivi. V času globalnega segrevanja se poda na pot iskanja in reševanja Zime, ki je izginila. Pri tem se srečuje z različnimi liki, ki ga usmerjajo v Afriko, kjer je ujeta Zima. Iz mitološkega junaka se Kurent postopno spreminja v kritičnega opazovalca sodobnega sveta in obuja pretekle vrednote. V trenutku dvoma na Gori smeti prejme sporočilo, ki ga spomni na njegov izvor. Opusti junaštvo in izbere osebno srečo v oddaljenem mitološkem svetu.

Po vseh mogočih spodrseljajih, zapletih in nesorazumih se je predstava Kurent na koncu izkazala za izjemno uspešno, tudi umetniško prepričljivo predstavo, katere najmočnejši atributi so: čudovite lutke (Gregor Lorenci z asistentko Nevo Vrbo), ujemajoči kostumi (Stanka Vauda Benčević), domiselna glasba (Branko Rožman), dopolnjujoča risanka (Mito Gegić) in odlična odrska izvedba (v igralskem, animacijskem in pevskem smislu odličen igralski ansambel v sestavi Miha Bezeljak, Aja Kobe, Danilo Trstenjak, Elena Volpi in Anže Zevnik; ter tehnični tandem Smith-Jakopanec).

Najšibkejši elementi predstave so: besedilo (avtor ni bil pretirano dovzeten za pripombe in dobronamerna napotila, dramaturg pa se mu ni zdel potreben) in režijski pristopi (o celovitem konceptu bi težko govorili). V zvezi s tem v LGM ugotavljamo nepripravljenost na morebitno ponovno sodelovanje z režiserjema, tudi z vsakim posebej. Umetniška vodja se za izbor čutim krivo, četudi je bila moja zahteva od vsega začetka le en režiser (Jovanović), v nekem pogajalskem trenutku pa se je pojavil fenomen EPK, ki je finančno naklonjenost izražal tandemu. Naj ne zveni kot opravičilo, vendar sem bila pri dokončni odločitvi o dvojcu režiserjev po začetku projekta žal odločevalno omejena.

Barbie kurent

S stališča vodstva gledališča gre velika zasluga za uspeh predstave igralski ekipi, ki ni pokazala samo svoje nadarjenosti, temveč tudi odgovornost, zrelost, strpnost, predanost domačemu odru in timski duh. Šlo je za težaven proces, mestoma skrajno neprimeren, ki so ga vsi vpleteni zmogli z veliko mero discipline in odgovornosti do domačega zavoda. Hkrati so s svojim zglednim odnosom do projekta kazali spoštovanje do vložnega dela umetniške ekipe, ki so ga izjemno cenili (lutke, kostumi, glasba).

Kot osrednja velika produkcija LGM v sklopu projekta EPK je predstava v letu 2011 namerno doživela skromnejšo postprodukcijo z namenom, da se resno lansira v februarju 2012 in tako smiselno zaokroži prepustni čas. Zato je v letu 2012 predvidenih 20 ponovitev samo v mesecu februarju.

Zanimivo je tudi to, kako močno je predstava prepričala kritike in kaj vse so v njej našli ...

Iz ocene lutkovne predstave *Kratkočasno z nevsiljivo didaktiko*, Peter Rak, Delo, 17. 9. 2012:

/.../ kljub temu pa pripovedna nit zahvaljujoč songom ter predvsem celotni domiselni in dovršeni vizualno-glasbeni podobi teče dovolj gladko. Za to ima največ zaslug avtor lutk Gregor Lorenci, ki je napravil mojstrsko delo. Njegov razpon sega od groteskno-komičnih likov, ki so vse prej kot enostavni za manevriranje, pa do poetičnih figur, še zlasti domiselni in zabaven je njegov kurent, nekakšna sinteza tradicionalne in živalske podobe. Sijajno jo oživi igralec Miha Bezeljak, saj obvlada tako verbalno kot situacijsko komiko, z njegovo radoživostjo, pa tudi naivno zvedavostjo, se zlahka identificira ciljno občinstvo, ki mu je predstava namenjena.

Enako velja za ostale protagoniste, Danilo Trstenjak je, kot po navadi, izvrsten, Aja Kobe ter predvsem Elena Volpi sta odlični tudi v interpretaciji songov, pa tudi sicer glasba, delo Branka Rožmana, funkcionira kot vitalni del predstave, saj uravnava ritem in stopnjuje sugestivnost. /.../ kot tandem sta bila (režiserja, op. a.), kot kaže, uigrana, saj se zdi predstava povsem homogena, kratkočasna, vendar z nekaterimi resnobnimi poudarki, ter zgolj nevsiljivo didaktična.

Morda se motim, toda zdi se, da je bila priprava predstave čisti užitek, kar zagotavlja, da lahko nato uživajo tudi manjši in nekoliko večji gledalci.

Kurent na Gori smeti

Iz kritike *Imenitna predstava*, Aljoša Škorja, Pogledi, 28. 9. 2011:

/.../ Glasbena izvedba je vseskozi čista, kvalitetno dodelana. Prvič (v Sloveniji) se mi je zgodilo, da sem kar pogosto podvomil, ali se v zaodrju skriva bend ali gre le za semple (šlo je za slednje). Prav tako je naduse zadovoljiva pevska izvedba.

Takisto bi lahko napisal za režijo, ki navkljub dvema režiserjema deluje zelo enovito in skladno. Tako scenografija kot lutke so vizualno zelo prijetne, osebno pa me je navdušila posrečena kombinacija 'ljudi' in lutk (Gregorja Lorencija in Neve Vrbe). Prav posrečena se mi je zdela postavitev Gore smeti (kjer smo se nekoliko starejši z nasmehom spomnili Muppetkov),

saj v tej sceni Kurent ne nastopa kot kostumiran igralec, temveč kot 'puppet' in s tem nazorno opozori na ogromno število smeti.

Med igralci je izstopal Miha Bezeljak v naslovni vlogi, tako s pevskega (predvsem so se mi zdeli posrečeni njegovi scati) kot z igralskega vidika. Njegova animacija sicer okornega kostuma je bila naravnost genialna, saj je vsak gib deloval, kot da bi izhajal iz človeka, ne pa iz kostuma, to pa je še podkrepil z neverjetno paleto gest z dlanmi.

Nikakor ne smem mimo oblikovalca zvoka Marka Jakopanca. /.../ Še več, Jakopanec je izvrstno izenačil tudi prehode govor-posneta spremljava-petje. Iskreno upam, da se vodstvo LGM zaveda talenta, ki ga ima v hiši, in da ga spodbuja, da bi ostal pri njih. (Se, častna.) /.../

Iz lutkovne kritike Kurent, Barbara Volčjak, Večer, 16. 9. 2012:

/.../ Nedvomno ima predstava Kurent veliko kakovostnih elementov. Ker je po žanrski opredelitvi lutkovni muzikal, je ena nosilnih prvin celote glasba, in ta je zasnovana in izvedena vrhunsko ter resnično izpolnjuje zastavljeni cilj. /.../ Klasične lutkovne animacije je malo, čeprav seveda tudi oživitev ogromnih mask-kostumov zahteva precej spretnosti in fizične pripravljenosti. /.../

Kostumi in scena slikovito ponazarjajo vsiljene nove vrednote: osušenost prevroče zemlje, bleščavost 'rib', grozljivost gora smeti. S tem poudarjajo filozofsko ozadje nastanka besedila in njegovo idejno sporočilo ter tako prispevajo svoj delež k celoti. Ta pa kljub srečnemu koncu ne učinkuje prav ohrabrujoče in spodbudno.

Kurent spozna Floro

Pogolten sladoleadni kapitalist

Avtorski projekt: **Srečni dnevi**

Koprodukcija SNG Maribor in Lutkovnega gledališča Maribor. Pobudo za koprodukcijski projekt je sprožila iniciatorica Irena Varga in s tem odprla serijo igralskih avtorskih projektov dramskih igralcev SNG Maribor. Koprodukcijski vložek LGM je bil v mesečnem delu dveh zaposlenih, in sicer scenografke Darke Erdelji in oblikovalca svetlobe Jasona M. Smitha. Predstava se umešča v staro dvorano SNG Maribor in je namensko za ta prostor tudi oblikovana.

Avtorski projekt temelji na besedilu Samuela Becketta, a se tekstovno nadgrajuje skozi verze slovenskih pesnikov, vizualno pa s pomočjo skoraj nadrealistične podobe, ki jo družno ustvarjajo scenografka Darka Erdelji, videast Matej Modrinjak in oblikovalec svetlobe Jason M. Smith. Ti ustvarijo magično pokrajino, ki na starem odru SNG Maribor deluje skoraj neresnično, sanjsko, eterično, prosojno, da bi lahko kar spolzela skozi stene in tla prostora.

Kot avtorice projekta se podpisujejo Irena Varga, Darka Erdelji in Mojca Simonič, čeprav bi si enakovredno mesto zaslužila vsaj še avtorica glasbe Nana Forte in avtor videa Matej Mordinjak. Po drugi strani pa je prava avtorica idejne zasnove, motor procesa in producentka projekta zagotovo tudi igralka v predstavi Irena Varga.

Predstava za odrasle obravnava tipično beckettovsko vprašanje smisla človekovega obstoja, v tem primeru tudi vztrajanja. V *Srečnih dnevih* se ženska poznih srednjih let globlje in globlje pogreza vase. Izginjanje spremlja z nepretrganim govorjenjem in obujanjem spominov. Besede jo ohranjajo pri življenju, misel, da jo nekdo posluša, jo osrečuje. Predmeti, ki jih hrani v svoji torbi, jo spominjajo na dogodke iz preteklosti, predmeti nosijo zgodbe, ljubezenske zgodbe nosijo srečo. Njen mož je nemo prisoten, a to ji zadošča. Če jo nekdo posluša, namreč pomeni, da ni sama, dokler lahko govori, še ni prepozno za srečne dni. Ali je verbalizacija spominov res edini dokaz lastnega obstoja?

Tokratna koprodukcija z SNG Maribor je izjemno naravna in organska, zato pa tudi smiselna – vsako gledališče je prispevalo tisto, v čemer je najboljše Drama SNG dramski del (odrsko interpretacijo in dramaturško dopolnitev zapletenega teksta), LGM pa bogato vizualno podobo, ki s svojo prepričljivostjo deluje skoraj kot enakovreden igralski partner (tako je razume tudi igralka, kar predstavi daje presežno vrednost).

Pismo iz srečnih časov

Isaac Bashevis Singer: **Ko je Šlemil šel v Varšavo**

Predstavo so ustvarjali: režiserka Jelena Sitar Cvetko, avtor likovne podobe Svetlan Junaković, oblikovalka lutk Darka Erdelji, avtor glasbe Igor Cvetko, dramaturginja Katarina Klančnik Kocutar, lektorica Metka Damjan ter igralci Miha Bezeljak, Aja Kobe in Danilo Trstenjak ob podpori oblikovalca svetlobe in tehničnega mojstra predstave Miljenka Knezocija, lutkovnega tehnologa Slavka Rakuše Slavinca, izdelovalca lutk Mirka Černica, izdelovalca scenskih elementov Branka Casermana in oblikovalke kostumov Maje Švagelej.

Ves, v vseh pogledih kompleksen in celovit proces ustvarjanja predstave je bil ena sama poezija, prav takšen pa je tudi rezultat. Šlo je za tak ustvarjalni proces, ki si ga gledališče lahko samo želi. Vedno. Zato navajam kar nekaj posameznosti iz uradnih predstavitvenih publikacij.

Ko je Šlemil šel v Varšavo je pretanjena zgodba o nenavadnem možu in njegovih sanjah. V predzgodbi izvemo, da Šlemil ni od nekdaj lenuh in zaspanec, ki doma čuva otroke, žena pa prodaja na tržnici. Nekoč sta bila z gospo Šlemilovo kar ugledna meščana, potem pa je Šlemil za nespametne nakupe zapravil ženino dediščino in zdaj za zapečkom razmišlja o širnem svetu, predvsem pa o slavni Varšavi – velikem mestu. Nekega dne se odloči in se odpravi tja. Mlajši otroci čuvajo starejše, on pa jo mahne peš proti Varšavi. Na poti ga premaga utrujenost. Preden zaspi, zasuče čevlje v smer, kamor mora nadaljevati pot. Premeteni kovač to opazi in mu jo zagode. Čevlje obrne spet nazaj proti Hevmu. Šlemil se tako nevede vrne v Hevm. Ki pa ni prvi Hevm iz katerega se je odpravil, pač pa drugi Hevm. To dejstvo nam pred očmi razgrne vso pisano resničnost Hevma – mesta norcev. Žena in otroci jočejo, ker se je Šlemilu zmešalo, meščani se mu smejijo, mestni modreci pa zgodbo nadvse imenitno rešijo.

Vsakdo najde v Hevmu svoj kos resničnosti, svojo mero smeha in čudenja. Šlemil je slehernik, njegova žena zleze pod kožo ženskam, otroci so otroško zvedavi, radoživi in vsepovsod jih je polno, modreci so preimenitni in morda že za spoznanje preveč modri, meščani so radovedni, privoščljivi ali pa sočutni, predvsem pa imajo vsak svojo razlago za pojave in dogodke. Na koncu ne moremo mimo spoznanja, da je »ves svet Hevm« in mi njegovi meščani.

Potovanje ...

Jelena Sitar Cvetko:

Šlemil se odpravi na enkratno življenjsko potovanje in čeprav ne pride prav daleč, to njegovo potovanje spremeni življenje njemu in tistim okrog njega. Ne le, da si morajo vsi skupaj na novo razložiti ustroj sveta, ampak se ta zanje tudi dejansko spremeni. Šlemil se odpravi iz svojega

Hevma v Varšavo, za katero je slišal, da je lepo mesto. Po tem, ko mu zasukajo čevlje v drugo smer in ga tako pošljejo nazaj domov, pride nazaj, prepričan da je šel naprej...

Zgodba je preprosta in duhovita in vredna peresa Nobelovega nagajenca.

Literarni junak Šlemil je na svoj način omejen, a prav njegova omejenost mu omogoča drugačen pogled na svet. Mislim, da je tako tudi z lutkami: njihove omejitve so obenem tudi njihove prednosti. Zakaj bi se lutkarji odrekli vsem prednostim mimike obraza, če ne bi dobili nekaj v zameno? Recimo to, da se njihove lutke lahko ugreznejo v zemljo, ali poletijo v nebo. In da lahko fizično živijo v svojih sanjah. To vse počenjamo v naši predstavi. A najpomembnejši se mi zdi fokus. V majhno lutko se mora »stisniti« cel človek, na majhen oder se mora stisniti svet. Singer napiše: »Če greš iz Hevma, prideš v Hevm, cel svet je en sam Hevm.«

Tisti, ki nikoli ne potuje, pa gre lahko na enkratno potovanje. Skromen v potrebah in željah je Šlemil simpatičen kontrast onipotentnim junakom, ki jim je vse dostopno in dovoljeno in so vzor generacijam, ki odrasčajo. Šlemil je junak v Chaplinovskem smislu. Oba imata črna klobuka, ponošeni obleki in luknje v čevljih. Oba imata svoje omejitve, ki ju naredijo velika.

Zgodbe nismo dramatizirali, temveč igramo prevod Singerjevega originala. Ne samo zato, ker imamo opravka z odlično literaturo, ampak tudi zato, ker je taka kot je, ta zgodba najboljše napisana. Na nas kot ekipi je, da ji najdemo ustrezno odrsko življenje. Pri naši priredbi ne gre za dialogizacijo oz. dramatizacijo zgodbe, ampak za njeno animacijo. Gre za pretvorbo v vizualno, zvočno, gibno. Zlitje vseh teh elementov pa še ne pomeni dobrega rezultata. Zgodba mora oživeti, postati samostojno gledališko bitje, kot je samostojno bitje tudi zgodba v knjigi. Govorimo besede, ki jih je Singer napisal, kar pa še ne pomeni, da igramo Singerjevo zgodbo. Ujeti bo potrebno njegovega duha. Vsi, ki pri nastajanju predstave sodelujemo, vsak na svoj način skušamo to doseči. To lahko dosežemo skupaj, a le pod pogojem, da ostane vsak sam svoj.

Na, na na!

Svjetlan Junaković:

Zgodba Isaaca Bashevisa Singerja je odlična. Ilustracija je vedno povezana s kakovostjo besedila. Boljše kot je besedilo, boljša je lahko ilustracija. Ta zgodba ima svojo filozofijo in je tudi duhovita, kar seveda vpliva na ilustracije, da sledijo duhu pripovedi.

Najbolj važno pa je, da imaš svobodo pri ustvarjanju likov. Tokrat nisem delal načrtov za lutke, pač pa ilustracije. Na podlagi mojih slik in osnutkov sta Jelena in Darka odločili katere vrste lutk bodo nastale, oziroma kaj natančno bodo lutke premikale, da jih bodo igralci lahko animirali.

V tednu dni sem v svojo beležnico zasnoval vse like. Najprej seveda Šlemila, ki je osrednji lik, potem pa še vse ostale: gospo Šlemilovo, kovača, modre može, meščane, otroke in živali, ki so značilne za posamezna prizorišča. Nato so liki dobili volumen in barvo, dobili so prostor, v katerem so zaživele. Ob likih pa so nastajala prizorišča – notranjščine, zunanjščine, prostori Šlemilovih sanj in sanjarjenj.

Židovska kultura se mi je vedno zdela izjemno zanimiva, vendar sam nikoli ne ubiram poti realizma, ker se mi to zdi dolgočasno. Seveda so kakšni elementi prepoznavni, a na odru ustvarjamo povsem nov svet – svet Šlemila, kakor ga mi vidimo in čutimo.

Oprostite, katero mesto je to?

Igor Cvetko:

Na vprašanje kako pomemben je zvok v scenski postavitvi, si zlahka odgovorimo sami. Pritisnimo tipko za izključitev zvoka na te-ve daljincu in za hip sledimo npr. filmu v tišini. Film, ob katerem smo še nekaj trenutkov prej uživali, se brez zvoka spremeni v brezizrazno sliko, mrtvo tvarino. Zvok (glasba) v gledališki predstavi predstavo zlepi, obarva, uredi, uravnovesi, ji (do)da pomen(e), karakter. Pri lutkah še posebej. V vsaki novi lutkovni predstavi se ustvarja nov, poetičen, svojstven, virtualen in simbolen svet, kot ga ponudi uporabljeni material, njegovo preoblikovanje, gib, izraz. In v ta svet naj bi se enakovredno zлил tudi zvok. Nikoli prevladujoč in nikoli izstopajoč. Zvok, ki uredi predstavo kot celoto in postane s tem njen sestavni del.

Tipu lutkovne predstave je potrebno izbrati primerno glasbeno (zvočno) opremo. Zgodba o Šlemilu, ki je odšel v Varšavo, kar kliče po glasbi (zvoku) v živo. Ne le zato, ker v njej nastopajo igralci, ki so to sposobni izvesti, ampak tudi zato, ker k »češki marioneti«, kar Šlemil je, kar nekako spada »živi band«. Mogoče malo razglašen, kot je »razglašeno« Šlemilovo stilizirano gibanje in njegova likovna podoba. Ta dva elementa lahko z dodatno uporabo drobnih glasbil (zvočil) naredimo še bolj prepričljiva, predstava pa s tem pridobi tudi na živosti in neposrednosti.

Pri snovanju glasbe in zvočne opreme za Šlemila sem se nekoliko naslonil na židovsko izročilo, saj zajema iz tega koša že imenitna Singerjeva zgodba, likovno pa od daleč tudi malo (za)diši po tovrstni tradiciji. Vokal in instrumental se skozi predstavo prepletata, srečujeta in kolikor mogoče dopolnjujeta. Vse za končni občutek predstave kot celote.

Igralci:

Aja Kobe: Vse poti vodijo v ... Rim? Ne, Hevm? Ne, vse poti vodijo domov. Kjerkoli sem in kamorkoli grem, me noge vedno pripeljejo nazaj domov. In doma je vse lepo, ne samo to, še lepše. // **Miha Bezeljak:** Znašel sem se v zelo ljubkem procesu, ki iz vseh nas vabi prefinjene, gurmanske občutke. Delamo v miru. // **Danilo Trstenjak:** Ob spoznanju, da je v situacijah, v katerih se znajde Singerjev junak Šlemil, bolj pomembno biti svoboden, kot pa se držati pravil in da Šlemil uspe s svojo malo naivnostjo, brez veliko napora, si sam zaželim biti neke vrste Šlemil – lenuh, zaspanec, za mnoge neumen, a zase dovolj pameten! Mogoče pa sem! Kako pravi pesem? “kdor zapusti Hevm, konča v Hevmu. kdor ostane v Hevmu, je prav gotovo v Hevmu. Vse ceste vodijo v Hevm. ves svet je le en velik Hevm.”

Iz ocene lutkovne predstave *Cel svet je Hevm*, Peter Rak, Delo, 9. 11. 2011:

/.../ Režiserka Jelena Sitar Cvetko poudarja, da je bolj kot zgodbo skušala ujeti duha pripovedi nobelovca Isaaca Bashevisa Singerja. To ji je z dvema odličnima igralcema in odlično igralko tudi uspelo. Ne gre zgolj za judovsko ikonografijo, sceno, kostume, glasbo in lutke, ki seveda vsak zase in kot celota prispevajo pomemben delež k ustvarjanju atmosfere, temveč predvsem za notranje razpoloženje predstave, ki jo opredeljujejo blazirana lagodnost, zadovoljstvo z omejenim horizontom (osnovni scenski rekvizit je kredenca, ki se izkaže kot arhetip domačnosti in tudi kot povsem uporaben in prepričljiv mizanscenski element) in s tradicionalnim načinom eksistence, ki se vrti v vedno istih ciklih, kjer že odločitev za navidezno nepomembno drobno dogodivščino pomeni vesplošno zmedo.

Ne glede na takšne simbolične podtöne je predstava povsem uglašena tudi na drugih nivojih, torej je s svojo preprostostjo in naivnostjo, predvsem pa s humornostjo in toplino likov še kako primerna tudi za osnovno ciljno skupino, najmlajše občinstvo. Igralci Miha Bezeljak, Aja Kobe in Danilo Trstenjak vsak po svoje prispevajo različne karakterne črte, ob tem pa se izkažejo tudi kot povsem solidni glasbeniki, kar daje predstavi dodatno dimenzijo karnevalskega poigravanja s tematiko.

Sanje o Varšavi

Iz lutkovne kritike Šlemili so tudi med nami, Barbara Volčjak, Večer, 11. 11. 2011:

/.../ In prav vsaka poteza je na svojem mestu, da sestavlja ubrano celoto. /.../ Marionete se lahko gibljejo po sceni, ki jo na videz tvori zgolj starinska kredenca, že sama po sebi dovolj sugestivna za vzpostavitev nešteti asociacij. In čeprav na pogled učinkujejo nekoliko groteskno in okorno, se izkažejo (seveda zaradi animacije) za prav simpatične in uporabne.

/.../ In občudujemo mojstrstvo igralcev, ki so ponovno dokazali svojo vsestranskost, najbrž tudi zaradi sodelovanja z durgimi ustvarjalci predstave, zlasti z inventivno režiserko. Tako je ta 'bildungsroman' v malem povsem primeren tudi za odrasle gledalce.

Ves svet je Hevm

Andrej Jus: **Žaba Greta**

Avtor in režiser predstave je želel ustvariti še eno antološko zgodbo o živalih, ki se soočajo s težavami, te pa se izkažejo za premostljive s pomočjo prijateljev in enotne skupnosti. V zgodbi nastopajo žaba, muha, riba, hrošč, pajek, netopirja in celo proteus, kralj podzemlja. Osrednji lik je žaba Greta, nečimrna žaba, ki ne sprejema kritike na svoj račun in ne razume, zakaj je drugi ne cenijo, elo norčujejo se iz nje, ker ne zna kvakat. Mama jo pelje k logopedu, a ker tudi to ne pomaga, Greta zapusti rodno vas in gre srečo iskat v širni svet. Sooča se z nevarnosti, potrebo po delu in uporabnosti, ko se to sprejme, pa najde tudi srečo.

Posebnost besedila je morda tudi v tem, da je v celoti napisano v rimanih verzih. Ti delujejo naravno, igrivo, duhovito, mestoma kruto, a ne tragično (kot pač je življenje).

Predstava je likovno bogata, slikovita, lesketajoča, prava paša za oči. Za to je poskrbel avtor likovne podobe Iztok Hrga. Tudi glasba je bogata in spevna. Avtorja sta Gregor Stermecki in Maja Pihler Stermecki.

Predstava je lutkovni muzikal z velikimi in za animacijo precej zahtevnimi lutkami, na srečo pa dodatno vizualno razgibanost dosežejo vložki senčnega gledališča. Z dramskim režiserjem na čelu je bilo lutkovno delo precej naporno. Na srečo je scenografka uveljavila svojo močno voljo (Ajda Primožič) in dovolj razgibala sicer precej dramsko statičen prostor. Sicer so žabje lutke okorne in čudaške, vendar jih igralci seveda spet obvladajo. Bolj žive so kostumske lutke, ki z ustrezno koreografijo učinkujejo prepričljivo in očarljivo (muha, proteus, netopirja).

Je klasična otroška predstava, po kateri je veliko povpraševanje in kjer mladi gledalci uživajo 'sto na uro', v umetniškem smislu pa ne ponuja silnih presežkov.

Proces je bil težaven tudi zaradi potrebe po prilagajanju večkrat prestavljenemu gostovanju neodvisnega gledališča, v katerega je bil vključen eden od igralcev. Zaradi priporočila, naj mu odobrimo odsotnost, smo prestavljali datum premiere, predstava pa ni doživela načrtovanega števila ponovitev, saj je imela manj časa za decembrsko postprodukcijo. Vseeno je bila to v decembru največkrat odigrana predstava LGM in gledalci so se še kar vračali (in bi se še). Postprodukcija se zato bogato širi v leto 2012.

Med pevsko akcijo pri logopedu

Iz lutkovne kritike Muzikal za vso družino, Barbara Volčjak, Večer, 30. 12. 2012:

Čeprav smo navajeni, da lutkovne predstave za otroke vključujejo veliko glasbenih elementov bodisi za ilustracijo dialogov bodisi v podkrepitev razpoloženja na odru, je Žaba Greta vendarle nekoliko posebna. V njej namreč glasbeno-plesni elementi krepko prevladujejo nad govornimi, po intenzivnosti jim konkurira kvečjemu vizualna podoba lutk na razmeroma konvencionalni sceni. /.../

Besedilo med drugim nagovarja gledalce s slengovskimi izrazi in jih prav nič ne obvaruje pred kruto resnico, da mora včasih tudi kdo umreti /.../ Pohvalno je, da kljub rimi gladko teče in ne učinkuje prisiljeno, prav tako ne moralizira in ni lažno nežno. /.../

Glasba na pomensko-čustveni ravni sledi besedilu, je živahna in razgibana, po potrebi tudi temačna, nekoliko se zatakne le pri izvedbi. Težava ni v interpretaciji, saj so mariborski lutkarji glasovno kot vedno brezhibni, morda se je zgolj treba navaditi na način recepcije muzikala, pri katerem je večina besedila zapeta in je treba pozorneje prisluhniti tekstu, četudi ga kdaj prekriva inštrumentalna izvedba. /.../

Razmeroma dolga predstava sicer nikakor ni razvlečena, nasprotno, na trenutke učinkuje skoraj zaletavo, saj si prizori sledijo brez sekunde prekinitve. Dramaturško je dovolj razčlenjena, da dobi zgodba smiseln rep in glavo (dokler otroci verjamejo, da se lahko žaba poroči s človeško ribico), in pravzaprav je obrtniško čisto spodoben izdelek za družinsko zabavo.

Žaba Greta

Logoped

Premislek o premierah

Izvedenih je bilo več premier, kot je bilo napovedanih. Razlog za to je v nepredvidljivem pojavu koprodukcij z ALS Športniki in SNG Maribor. A sta odločitvi za dodatni izvedbi v umetniškem smislu več kot upravičeni:

1. Vrnitev v Bullerbyn je lutkovni eksperiment, nekakšna studijska produkcija, kjer diplomanti lutkovne smeri praške gledališke akademije v povezavi z domačim kadrom preverjajo in preizkušajo lutkovni medij. Je prostor raziskave in preizkusa, hkrati pa možnost učenja in kultiviranja domačega prostora. S takimi projekti odgovorno vzgajamo domačo publiko in jo seznanjamo z novostmi področja. To je naša naloga, moraliziranje, žuganje in zabava so premalo, za to bi bilo škoda denarja.
2. Vrnitev v Bullerbyn je tudi izjemno uspešna predstava, ki je novembra 2011 prejela prestižno češko nagrado Erik, s tem pa opozorila nase, na LGM in na slovensko lutkovno gledališče. Gre za promocijo in povezovanje z zunanjim prostorom.
3. Hkrati je to prostor avtorskega iskanja in ustvarjanja 'blagovne znamke'.
4. Srečni dnevi so po drugi strani rezultat sodelovanja dveh profesionalnih gledališč, kjer se jasno in izčrpano kaže prispevek obeh v obliki najboljšega, kar gledališči lahko prispevata. Velja pa za Srečne dneve seveda tudi enako kot piše v točki 3.

S premierno izvedbo smo v LGM zadovoljni. Med premierami so vsaj štirje presežki, poleg tega pa še dve uspešnici in ena 'sladica'. Kot umetniško presežne razumemo predstave ?zakaj, Vrnitev v Bullerbyn, Kurent (v likovnem, glasbenem in igralskem smislu) ter Ko je Šlemil šel v Varšavo. Obe klasični uprizoritvi sta uspešnici med gledalci. To sta: Deževnikarji in Žaba Greta. Srečni dnevi pa so posledek za gledališke gurmane, ki ustvarja vez med obema gledališčema v mestu na način, da poveže tudi gledalce.

Problem, ki ga v LGM zaznavamo v povezavi z načrtovanjem premier, je zahtevnost velikega odra. Lutkam veliko bolj naklonjen prostor je v mali dvorani, saj je ta dovolj intimna in zato bližja naravi lutkovnega gledališča. Lutkovni dogodki v mali dvorani so tako že v izhodišču uspešni, saj zagotavljajo bližino, neposrednost, vključenost gledalcev. Tudi produkcija predstav je tam finančno ugodnejša. Problem je le v tem, da mala dvorana z 48 oz. 72 sedeži ni rentabilna. Tudi tako majhnih organiziranih skupin gledalcev običajno ni. Po drugi strani pa veliki oder s svojimi razkošnimi dimenzijami, volumnom dvorane in naklonom tribune za gledalce nehote narekuje poseben stil uprizoritev (tej pasti se je v letu 2011 po našem mnenju uspešno izognila le predstava ?zakaj), ki se pogosto skuša odmikati od lutkovnega, saj ogromen črn prostor plaši režiserje in jih sili v predimenzioniranje opreme. Ta je potem tako okorna za uporabo (posebno dramski režiserji nimajo dovolj smisla za tehnologijo lutk), da povzroča težave igralcem, ki so potem po krivici omejeni pri svojem delu.

Ta problem skušamo reševati na več različnih načinov:

1. Oblikovanje scenografije z logiko miniaturnih prizorišč (do sedaj najbolj uspešno). Kljub vsemu se potem poleg lutk pojavljajo tudi igralci - samo kot vidni animatorji ali kot partnerji v igri z lutko.
2. Oblikovanje paravanov z nagibom. To se je izkazalo za izvedbeno zahtevno – deli scene so veliki in težko prenosljivi (problematična so potem gostovanja take predstave), položaji, ki jih narekujejo animatorjem, skritim za njimi, pa so precej neugodni in tudi zdravi niso.
3. Oblikovanje frontalne scenografije s pomočjo simboličnih označevalcev prostorov. To običajno deluje izjemno konvencionalno, skoraj dolgočasno, sploh če se taki scenografiji pridružijo slikovite velikanske lutke.

Vsekakor si želimo, da (manj posrečena) arhitektura prostora ne bi narekovala umetniške usmeritve LGM, zato bomo še naprej intenzivno iskali scenske in tehnološke rešitve za nujne predstave na velikem odru ter skušali skozi poseben program lutkovnih miniaturk razvijati izviren mali format lutkovnega gledališča kot pristno in neponovljivo umetniško doživetje.

Ponovitve predstav iz preteklih sezon

Zap. št.	Avtor Naslov	Leto premiere	Načrtovano / realizirano število ponovitev	Načrtovano / realizirano število gledalcev
1	Katarina Klančnik Kocutar Jakob in mesto	2010	30 / 18	4.000 / 3.041
2	Avtorski projekt Meso ali Razodetje	2010	18 / 8	1.300 / 326
3	Po F. Prešernu Krst pri Savici	2010	20 / 20	4.000 / 2.792
4	Avtorski projekt Dejanje brez besed	2010	22 / 16	2.000 / 1.877
5	Polonca Kovač Zelišča male čarovnice	2010	20 / 23	2.250 / 5.150
6	Pavel Polak po motivih gratov Grimm Volk in kozlička	2009	15 / 14	2.000 / 2.638
7	Alma Jongerius Miška Metka Smetka	2009	17 / 19	2.100 / 3.606
8	Marko Radmilović Princesa Krinolina	2009	2 / 1	300 / 200
9	Zlatko Krilić Jajce	2008	0 / 1	0 / 151
10	Po motivih W. Bonselsa Čbelica Maja	2008	10 / 11	1.700 / 1.940
11	Katarina K. Kocutar po ljudskih pravljicah Hej, pravljičice	2008	10 / 1	800 / 217
12	Niko Grafenauer Pedenjped	2008	5 / 0	300 / 0
13	A. Lindgren-K. Aulitsova Pika Nogavička	2006	10 / 14	1.900 / 2.544
14	H. Ch. Andersen-Kocutar Princesa na zrnju graha	2005	5 / 1	1.500 / 158
15	Pavel Polak po motivih bratov Grimm Pepelka	1997	5 / 10	300 / 605
16	Pavel Polak po motivih bratov Grimm Sneguljčica	1995	10 / 11	1.100 / 1.493
	Skupno število izvedb	2011	199 / 168	25.550 / 26.738

Od načrtovanih 15 ponovitev smo jih izvedli 15, vendar smo menjali dva naslova – namesto predstave Pedenjped, po kateri ni bilo več povpraševanja, zato smo jo za naprej umaknili s programa, smo enkrat izvedli predstavo Jajce (pa še to ne iz posebne želje, temveč iz potrebe ob zapleteni programski kombinatoriki).

Realizacija izvedb precej jasno kaže naše nerazumevanje novih kapacitet ob koncu leta 2010 (ob selitvi), ko smo načrtovali delo v letu 2011 – ob manjši realizaciji načrtovanih predstav (84.4 %) je število obiskovalcev mnogo višja od planiranega (104,5 %).

Pri izvedbi ponovitev smo upoštevali povpraševanje gledalcev ali gostiteljev, naš interes po trženju določenih naslovov, ki najbolj predstavljajo program LGM, željo po širitvi kroga stalne publike (na srednješolsko in odraslo populacijo) in seveda gostovalne možnosti. Včasih pa smo morali preprosto pristati na dejstvo možnosti zaradi precej zapletenega programskega načrtovanja, ki ga prinašajo nove okoliščine delovanja – kompleksna kombinatorika dveh dvoran, možnih gostovanj, vaj (včasih tudi vzporednih vaj) in celo pedagoškega programa.

Predstavi Jakob in mesto ter Sneguljčica smo jeseni 2011 posneli za otroški program TV Slovenija / Studio Maribor.

Krst pri Savici – uspešnica za starejše osnovnošolce in srednješolce – izvedena po načrtu, tudi kot občinska proslava ob kulturnem prazniku 2011

Predstava Meso ali Razodetje je na 6. Bienalu Ustanove lutkovnih ustvarjalcev slovenije prejela nagrado za najboljšo predstavo v celoti.

Več o tem:

V tekmovalni program Bienala ULU je selektorica festivala Amelia Kraigher uvrstila tri predstave LGM, in sicer ?zakaj (2011), Krst pri Savici (2010) in Meso ali razodetje (2010). V spremljevalni program se je uvrstila koprodukcija Studia LGM z Momentom Dejanje brez besed, na zaključni prireditvi pa je bila izvedena še koprodukcija z ALS Športniki Vrnitev v Bullerbyn. (Ob tem je LGM pripravilo tudi jedrni del stalne muzejske razstave lutk in ga postavilo na ogled na prvi dan festivala.)

Obrazložitev strokovne žirije

Uprizoritev Meso ali Razodetje s sodobnimi uprizoritvenimi sredstvi in povsem netradicionalno nagovarja odrasle gledalce k preiskovanju lastne eksistence in nujnosti izpovedi v krizni situaciji – v trenutku pred smrtjo. Ta postmodernistična predstava s citati iz razvoja evropske civilizacije, vse od Svetega pisma in Izpovedi svetega Avguština do predstave Apocalypsis cum figuris Jerzyja Grotowskega, ustvarja izrazito avtonomen, grotesken svet na pregibu med kolektivnim in subjektivnim nezavednim. Prav tu odkriva nove uprizoritvene možnosti in jih uresničuje v interakciji med igralcem, lutko in objektom. Oscilacija med ekspresivnostjo igre na eni strani in poudarjeno muzikalnostjo in ritmom na drugi strani ustvarja odrski svet, ki gledalcem ne vsiljuje jasnih odgovorov, temveč ponuja vprašanja, ki spodbujajo njihovo dojemljivost in zaznavo – ne samo na racionalnem nivoju, temveč tudi emocionalnem in podzavestnem, kakor tudi na ravni nezavednega.

Žirijo so sestavljali: Barbara Orel, Karel Makonj in Uroš Trefalt.

Meso ali Razodetje –
grand prix Bienala ULU 2011

Največkrat izvedena predstava je bila Zelišča male čaravnice, takoj za njo po številu ponovitev pa Krst pri Savici, namenjen mladinski in odrasli publiki. To razumemo kot velik uspeh pri širitvi ciljne publike. Takoj za njima se umeščata Miška Metka Smetka ter Jakob in mesto. V letu 2012 to vlogo prevzemata predstavi Deževnikarji in Žaba Greta.

Gostujoče predstave

Z organizacijo gostovanj drugih gledališč v prostorih LGM skuša gledališče domačim gledalcem predstavljati lutkovno produkcijo drugod ter jih tako lutkovno izobraževati in kultivirati.

Politika gostovanj je bila tudi v letu 2011 usmerjena v naslednje cilje:

- mariborskim gledalcem predstavljati kakovostno lutkovno produkcijo od drugod ter jih tako seznanjati s širšo lutkovno produkcijo, če je le mogoče v logično oblikovanem sklopu;
- omogočiti strokovno izmenjavo in učenje;
- povezovati matični gledališki prostor z delovanjem slovenskih ljubiteljskih skupin v zamejstvu (predvsem v sklopu Koroških kulturnih dni)

Načrtovali smo gostovanja naslednjih predstav:

- Arabska pravljica: **Bagdaski tatič**, LGL, 1 izvedba
- Julia Donaldson: **Kje je mama?**, Gledališče Fru-Fru, 1 izvedba
- Jelena Sitar po mitvih bratov Grimm: **Rdeča kapica**, Gledališče Zapik, 1 izvedba
- Roald Dahl: **Gravža**, Mestno gledališče Ptuj, 1 izvedba
- Maw Andersson: **Pixy**, DISK, 2 izvedbi

Od načrtovanih 6 izvedb, smo realizirali 2 (33,33 %), in sicer v načrtovanem obsegu češko absolventska predstavo **Pixy** v izvedbi študentov KALD DAMU.

Vendar smo razširjen sklop gostovanj izvajali po dopolnjenih kriterijih in (upajmo, da je to jasno) v urejenih sklopih. Poudarek je bil na češkem lutkovnem ustvarjanju (kot bo v središči leta 2012 japonsko).

Prešerni drobižki

V sklopu sodelovanja z ALS Športniki smo v mesecu kulture izvedli sklop gostujočih čeških predstav pod naslovom :

- **Vojna s Turkom**, ALS Športniki, 5. 2., 2 izvedbi
- **Rozamunda**, ALS Športniki, 2 izvedbi
- **Sherlock Holmes**, ALS Športniki, 5. 2., 1 izvedba

Češki teden

Izvedli smo teden češkega lutkovnega gledališča, v sklopu katerega smo izvedli lastno predstavo ?zakaj, premiero koprodukcije Vrnitev v Bullerbyn in naslednja gostovanja čeških vsebin:

- **Sanje o bizonih**, DISK, 7. 3., 2 izvedbi
- **Pixy**, DISK, 9. In 10. 3., 2 izvedbi
- **Lutkabaret**, 11. 3., 1 izvedba
- **Jelení loje**, 11. 3., 1 izvedba

Češkem tednu smo dodali okroglo mizo na temo češkega in slovenskega lutkovnega gledališča.

Posamezna gostovanja

- **Križ kraž kralj Matjaž**, LS Pavliha Celovec, 22. 1., 1 izvedba
- **Trnjulčica**, LGL, 26. 6., 3 izvedbe
- **Dinozavri**, LG Labirint, 26. 3., 2 izvedbi
- **Trnjulčica**, Gledališče Fru-Fru, 22. 10., 2 izvedbi
- **Štiri**, Moment, 31. 12., 1 izvedba

Lutkovna okupacija

Sklop lutkovno-glasbenih akcij, ki jih vsake 2-3 meseci gosti LGM. Prvi se je s spremljajočo dvotedensko delavnico odvil aprila v sodelovanju z Zavodom Maribor 2012.

- **Štorje na kilo**, Matija Solce & Co., 14-25. 4., 6 izvedb

12za12 – EPK

LGM se pripravlja na izvedbo 12 lutkovnih predstav iz tujine v sklopu programa EPK. Uvod je predstavljalo ameriško gostovanje jeseni 2012.

- **Izdajalsko srce in druge zgodbe**, Columbia Marionette Theatre, 3. 10., 1 izvedba

Mariborski otroci so sanjali o čeških bizonih

Njihovi starši so se vračali v švedsko-češko-slovenski Bullerbyn

V skupnem obsegu smo izvedli 28 gostujočih uprizoritev v urejenih vsebinskih sklopih. Načrtovali smo jih 6. Seveda je bilo zato preseženo tudi načrtovano število obiskovalcev 1.230. Število obiskovalcev gostujočih vsebin je bilo skoraj trikrat večje - 3.477.

Naj ne bodo osnovno merilo samo številke – vsebina se je bistveno dotaknila precejšnjega števila obiskovalcev – stalnih pa tudi novih. Gledališče se je začelo odpirati, misliti, vabiti k premisleku, ponujati izbiro.

Mednarodno trpljenje na Lutkabaretu v klubu KGB

Okupacija publike in njena preobrazba v lutkovni zbor

Šalata, buče, zelje, korenje, mošaničke ... Štorje?

Programski sklop II

Gostovanja

LGM je z različnimi predstavami izvedlo 81 gostovanj, kar predstavlja dobro četrtino 25,1 % vseh lastnih predstav (od 350). 51 gostovanj je bilo izvedenih po Sloveniji, 30 pa v tujini.

Slovenska gostovanja zajemajo predvsem: druga slovenska gledališča, kulturne domove z rednim abonmajskim programom za otroke ter zamejstvo. Stalni zamejski destinaciji sta Gorica in Marijin dom v Trstu v Italiji (v organizaciji SNG Nova Gorica) ter Šmihel, Pliberk, Dobrla vas in Celovec v Avstriji v organizaciji KKZ. V Italiji sta lani gostovali predstavi ?zakaj in Zelišča male čaravnice (po 2 izvedbi), v Avstriji pa Miška Metka Smetka (8 izvedb).

LGM je vedno bolj sprejet kot resen gostovalni partner, ki izvaja pričakovano kakovostne vsebine, hkrati pa jasno izraža potrebne tehnične zahteve za tako realizacijo programa v gosteh. Hkrati se trudimo vzpostaviti gostovanja za odrasle, za kar je do sedaj najbolj dovetno SMG, s katerim vzpostavljamo sistem izmenjav.

Mednarodna gostovanja

Načrtovali smo štiri festivalska gostovanja v tujini. Nobena od prijavljenih predstav ni bila uvrščena v nobenega od festivalskih programov, enega festivala zaradi finančnih težav sploh niso organizirali.

Je pa LGM izvedel 14 nenačrtovanih gostovanj (in 23 izvedb) dveh koprodukcijskih predstav, in sicer:

Dejanje brez besed

• Mednarodni festival študentskega gledališča TEST!	1 izvedba
• Mednarodni gledališki festival Avignon – Off Avignon	10 izvedb
<u>Skupno</u>	<u>11 izvedb</u>

Vrnitev v Bullerbyn*

• Festival Zlomvaz, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival Theatre World, Brno, CZ	1 izvedba
• Festival Mateřinka, Liberec, CZ	1 izvedba
• Festival Regionov, Open air program, Hradec Kralove, CZ	1 izvedba
• Festival Svatek blaznu, Veseli nad Moravo, CZ	1 izvedba
• Festival Summer Film School, Uherske Gradište, CZ	1 izvedba
• Festival Ejhle, loutka!, Žumberg, CZ	1 izvedba
• Festival Teden improvizacije, Olomouc, CZ	1 izvedba
• Festival mlade umetnosti Czech Penguin, Praga, CZ	1 izvedba
• Prelet na lutkarskim gnezdnom, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival Buchty a loutky, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival 13, Praga, CZ	1 izvedba
<u>Skupno</u>	<u>12 izvedb</u>

Navajamo samo festivalske izvedbe, sicer je mednarodnih izvedb predstave Vrnitev v Bullerbyn skupno 19.

Festivali

Poletni lutkovni pristan 2011

Poletni lutkovni pristan 2011, mednarodni lutkovni festival, ki ga 22. leto zapored prirejamo v Lutkovnem gledališču Maribor, smo, tako kot smo načrtovali, izvedli v času od 6. avgusta do 1. septembra 2011.

Pri načrtovanju, organizaciji in izvedbi je deloval usklajen organizacijski odbor v sestavi: Katarina Klančnik Kocutar (umetniška vodja festivala), Jason M. Smith (tehnični vodja festivala), Aja Kobe in Elena Volpi (članici), Tanja Šimonka (ZKP Lendava), Irena Rajh Kunaver (Trnfest in Emonska promenada), Maja Bavdaš Gross (PUF) in Zoran Petrovič (Moment, Prestopi).

Zvrstilo se je 27 izvedb 23 različnih predstav, vrsta ustvarjalnih delavnic, skupina otrok pa se je udeležila lutkovne delavnice in pod mentorskim vodstvom pripravila kratko predstavo. Pred lutkovnim gledališčem je v času festivala stala prostorska postavitve z naslovom Kit. Število izvedenih dogodkov je preseglo število načrtovanih dogodkov. Ob slovenskih lutkovnih predstavah so predstave prišle s Češke, Avstrije, Švice, Francije, Španije, Hrvaške, Madžarske in Izraela. Festival je nagovarjal predvsem mlajše in tudi starejše gledalce – kar šest jih je bilo uvrščenih v večerni program. Obisk je bil izjemen, saj smo našli krepko več kot 3 tisoč obiskovalcev.

PRIZORIŠČA

Večina predstav je bila na ogled na prostem. Tokrat smo letno prizorišče – oder v izmeri 5 krat 5 metrov pod šotorom – postavili pred Lutkovno gledališče. Stopnišče in kaskade so ustvarjali del avditorija, del pa smo postavili s klopmi in stoli. Prizorišče se je izkazalo za idealno, saj je v popoldanskem času v senci, je dovolj odmaknjeno od prometa in zato mirno. Nekaj predstav so ustvarjalci izvedli na obeh notranjih odrih v Lutkovnem gledališču Maribor, nekaj pa na prizoriščih v Mestnem parku in v Umetnostni galeriji Maribor. Vsaki predstavi smo lahko zagotovili optimalne pogoje za uprizorjanje, gledalcem pa ustrezne pogoje za dobro spremljanje predstav.

Radostno občinstvo na Vojašniškem trgu pred gledališčem

POVEZOVANJE S KULTURNIMI INSTITUCIJAMI

Lutkovno gledališče Maribor se je že drugo leto zapored povežalo z nekaterimi kulturnimi institucijami v mestu in si v času festivala izmenjalo program z Umetnostno galerijo Maribor, kjer je bila na ogleda avstrijska predstava Zgodba v belem, in z Mariborskim raziskovalnim društvom, ki prireja Čitalnico na jasi. Tam so si otroci ogledali predstavo Kako so sloni dobili rilec. Obe instituciji pa sta v Lutkovnem gledališču Maribor v času festivala izvedli ustvarjalne delavnice. Umetnostna galerija delavnico z naslovom Cirkus, kjer so se otroci seznanjali s tehniko kolaža. Mariborsko raziskovalno društvo Mars pa je izvajalo delavnice dva dni zapored v Studiu našega gledališča. Otroci so izdelovali lutke na vrvicah. Izmenjave programov izvajamo zato, da obogatimo svoje programe z različnimi vsebinami in da obiskovalce opozorimo na naše programe, ki potekajo vse leto, ne samo v času počitnic.

Šetkove živalce v vlogi magneta za otroke

Češka predstava Kako so sloni dobili rilec v mariborskem mestnem parku

IZBOR PREDSTAV

Predstave smo izbrali na podlagi prijav slovenskih in tujih lutkovnih gledališč in skupin ter na podlagi ogledov na festivalih. Predvsem smo iskali kakovostne predstave za otroke in predstave, ki nagovarjajo družinsko občinstvo. Tako smo si ogledali najboljšo slovensko produkcijo sezone 2010/2011 in izbor tujih lutkovnih predstav. Pri odločitvah za povabila in izbor izmed prijavljenih predstav je vselej glavno vodilo kakovost in misel na naše festivalsko občinstvo. Pri

izboru se tako izogibamo tujim predstavam, kjer je poudarek na govornem besedilu. Pri izboru sodelujemo tudi z organizatorji Trnfesta in Emonske promenade v Ljubljani, Poletnega lutkovnega pristana v Lendavi ter festivala Puf na Obali, v izteku festivala pa se s sklopom lutkovnih predstav za odrasle povežemo z alternativnim festivalom Prestopi.

Filigranska švicarska predstava Očka medved, igraj se z mano v izvedbi Margrit Gyssin

SODELOVANJE Z DRUGIMI PRIREDITELJI FESTIVALOV

Kot že vrsto let doslej, smo ohranili povezave z drugimi prireditelji sorodnih festivalov po Sloveniji: Emonska promenada, Trnfest in Mini poletje v Ljubljani, PUF festival na Obali, Poletni lutkovni pristan v Lendavi; in v tujini: Sommertraumhafen Wies. Zaradi dolgoletnega sodelovanja in dobro povezane mreže festivalskega sodelovanja je naš program veliko bolj pester, kakovosten in cenejši, kot bi bil v primeru, če bi sami neodvisno od ostalih organizatorjev vabili gledališča in skupine v Slovenijo.

PREDSTAVE ZA ODRASLO OBČINSTVO

Večina predstav je bila kot rečeno namenjena otroškemu oz. družinskemu občinstvu. Kljub vsemu pa vsako leto del programa namenimo mladini in odraslim. Tokrat so bile to odlične predstave Nosferatu, Poroka v oblakih, tJAša, Ženska iz vreče in Najzanimivejše zgodbe sveta. Lutkarji s Češke, iz Avstrije, Hrvaške, Španije in Izraela so navdušili občinstvo in napolnili avditorij do zadnjega kotička. Vsako leto opažamo znatno povečanje zanimanja za predstave, namenjene starejšim.

Izraelske Najzanimivejše zgodbe sveta v klubu KGB

OTROŠKA FESTIVALSKA LUTKOVNA DELAVNICA

Zadnji teden pred začetkom šole smo priredili že tradicionalno otroško festivalsko lutkovno delavnico, kjer so otroci pod mentorskim vodstvom profesorice Sabine Šinko in s pomočjo dveh dijakinj ustvarjali lutke in pripravili krajšo predstavo, ki je bila na ogled v okviru festivalskega programa. Letos so otroci ustvarjali na temo slovaške pravljice Zgodba o vetru. Osnovnošolci so ustvarili predstavo od osnutka do lutke, vaj v prostoru in nastopa pred festivalskim občinstvom. Vsako leto se poglobijo v drugo lutkovno tehniko. Tokrat so otroci ustvarjali lutke-predmete, izdelali so lutke iz papirja in iskali zanimive lutkovne rešitve za nesnovne pojave, kot je veter. Zanimanje za otroško festivalsko lutkovno delavnico s produkcijo je čedalje večje.

SPREMLJEVALNI PROGRAM

Ena od obogatitev je bila tudi predstavitev knjige mariborske avtorice Lidije Gačnik Gombač, ki je otrokom pripovedovala zgodbo z naslovom Kam gredo spat tovornjaki? Prav tako mariborski ilustrator slikanice Uroš Lehner je po zgodbi z otroki izvedel odmevno ustvarjalno delavnico v Lutkovnem zatočišču.

Ustvarjalne delavnice so v Lutkovnem gledališču Maribor pripravili v času festivala tudi pedagoški delavci iz Umetnostne galerije Maribor in Društva MARS.

Tudi letos smo postavili prostorsko postavitev z imenom Kit in ga poimenovali Lutkovno zatočišče. Lesen podest s polkrožno konstrukcijo, ki je ustvarjala neke vrste streho, smo letos obdelali drugače in ga spremenili v prostor za igro, prostor za ustvarjalne delavnice in zanimiv objekt, ki je opozarjal, da se v Lutkovnem gledališču Maribor dogaja nekaj posebnega. Maja Švigelj je polkrožno konstrukcijo prepletla z dolgimi kosi belega blaga in tako ustvarila mehko, vabečo obliko. Pod »streho« kita smo obesili ladvice iz papirja z znaki Evropske prestolnice kulture in tako na zanimiv način sporočali povezanost in usmerjenost v prihajajoče leto. Ambient smo dopolnili z udobnimi blazinami, stoli in mizicami, občasno postregli z malinovcem ter tako oblikovali prijetno hladen ustvarjalni prostor za vse generacije.

OTROŠKA ŽIRIJA

V času festivala je otroška žirija ocenjevala predstave, namenjene mladim gledalcem, in šestim podelila najvišje število – 25 zlatih zvezdic:

- Gledališče nekega Edija, Češka: KAKO SO SLONI DOBILI RILEC
- Lutkovno gledališče Pupilla, Lendava: PAPIRNATI VOJAK
- János Pályi, Madžarska: VITEZ LAZSLO
- KŠD Štumf, Ljubljana: RDEČA KAPICA
- The Train Theatre, Izrael: CIRKUS IZ KOCK
- Studio Damuza, Češka: SREČNI PRINC

Izmed teh šestih pa so otroci, ki so redno prihajali na lutkovne predstave, izbrali zmagovalko – predstavo SREČNI PRINC Studia Damuza iz Češke – in ji podelili posebno nagrado festivala Maček iz žaklja.

Poletni lutkovni pristan je sledil načrtovanim smernicam. Edine spremembe so se dogajale pri realizaciji naslovov predstav. To je posledica tega, da nekateri lutkovni ustvarjalci v zelenih terminih niso mogli izvesti predstav v Mariboru, predvsem pa so spremembe nastale na račun dogovarjanja z ostalimi organizatorji festivalov. Pri končnih odločitvah pa je bil glavni kriterij kakovost ponujenih predstav.

Pripravila Katarina Klančnik Kocutar

Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

Šesti nacionalni lutkovni festival Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev smo izvedli v Lutkovnem gledališču Maribor v času od 21. do 25. septembra 2011. Sprva je bil festival načrtovan v krajšem časovnem razponu, vendar je bilo potrebno dodati dan zaradi obsežnega izbora selektorice in tehnično izjemno zahtevnih predstav.

Prvi in drugi osrednji lutkovni dogodek smo že gostili v Mariboru v letih 2001 in 2003. Nato se je festival preselil v Koper, kjer je gostoval v letih 2005 in 2007. Festival 2009 pa so pod svojo streho vzeli zamejski Slovenci v Celovcu, Šmihelu in Pliberku. Tako se je po ovinku znova znašel v Mariboru, kjer mu v novi lutkovni hiši lahko zagotavljamo dostojne pogoje za izvedbo.

Selektorica festivala Amelia Kreigher je izmed 57 prijavljenih predstav izbrala 12 predstav v tekmovalni ter 6 predstav v spremljevalni program. S tem je v obeh programskih segmentih nekoliko preseгла priporočeno število 10 oz. 5 predstav, vendar je sledila stanju aktualne produkcije. Odločila pa se je nameniti posebno pozornost izbranemu umetniku, ki je v zadnjem dveletnem obdobju še posebej opozoril nase s svojim delom, ter ga predstaviti znotraj posebnega programa, ki smo ga poimenovali FoKus. Tako je posebno mesto na Bienalu tokrat pripadlo glasbeniku in ustvarjalcu lutkovnih predstav, dolgoletnemu iskalcu in raziskovalcu instrumentalnih in zvoč(il)nih lutk Petru Kusu. S svojimi sodelavci je namreč ustvaril izjemno zanimivo umetniško trilogijo *Pojoči grad* – predstava *Pojoči grad*, razstava *Pojoči grad* ter priročnik za gradnjo izvornih instrumentov v stripu *Pojoči grad* so trije samostojni, a povezani projekti.

V tekmovalnem programu Bienala smo si na prizoriščih v Lutkovnem gledališču Maribor in v Amfiteatru Druge gimnazije ogledali:

1. Forum Ljubljana, Invidia in Federacija: POJOČI GRAD
2. Gledališče Glej: KAKO JE JAROMIR ISKAL SREČO
3. Gledališče Labirint (Društvo lutkovnih ustvarjalcev): KLOBUK GOSPODA KONSTANTINA
4. LG Fru-fru: OPIČJA UGANKA ALI MAMICA, KJE SI?
5. LGL: ŠTIRJE MUZIKANTI
6. LGL in DUDAPAIVA COMPANY: LOVE DOLLS
7. LGL in Gledališče Konj: PREPOVEDANE LJUBEZNI
8. LGM: KRST PRI SAVICI
9. LGM: MESO ALI RAZODETJE
10. LGM: ?ZAKAJ
11. Lutkovni studio Koper (Slovenija) in 1. praško gledališko društvo (Češka): PRAŠKE LEGENDE – PRAGA, PRAGUE, PRAHA
12. Mini teater: SNEGULJČICA – v zasedbi Elena Volpi in Aljaž Jovanović

V spremljevalnem pa:

1. AEIOU: GLAVA DOL – NOGE GOR!
2. Gledališče Lalanit (Društvo lutkovnih ustvarjalcev): POJTE, POJTE DROBNE PTICE
3. Gledališče Papelito: KAMELEON
4. KD Moment in Studio LGM: DEJANJE BREZ BESED
5. Pripovedno gledališče gdč. Bazilike (Društvo lutkovnih ustvarjalcev): ZAČARANI ČAJNIK IZ ČUDEŽNEGA ZABOJA
6. Teatro Matita: POZOR, LOS!

Vse izbrane predstave so bile tudi izvedene. Ob teh pa še zaključna predstava Vrnitev v Bullerbyn (koprodukcija LGM in ALS Športniki).

Razstavi v okviru Bienala sta bili že omenjena razstava Pojoči grad Petra Kusa in jedrni del stalne muzejske razstave lutk LGM z naslovom Lutke na razstavi, postavljene v obliki lutkovnega mesta.

Razstava Pojoči grad v Vetrinjskem dvoru, dpmovanju EPK

Vsak dan je Jelena Sitar Cvetko vodila odmevne in dobro obiskane pogovore o predstavah, ki smo si jih ogledali na Bienalu. Pripravili pa smo tudi okroglo mizo o lutkovni tehnologiji z naslovom Med skico in lutko ali avtorstvo v procesu nastajanja lutkovne predstave. Okroglo mizo je povezoval Igor Cvetko.

Prvi pogovor o predstavah v Studiu LGM 22. 9. 2011

Ob Bienalu je izšla tudi obsežna in izčrpna publikacija s predstavitvijo izbranih predstav in gledališč, skupin ali posameznikov, katerih predstave so bile na ogled, s spremnimi besedili ob razstavah in nagradami preteklega bienala 2009. Katalog je uredila Mojca Redjko.

Tričlanska strokovna žirija v sestavi Karel Makonj, Barbara Orel in Uroš Trefalt je nagradila režijo režiserja Mareka Bečke za predstavo Sneguljčica v produkciji Mini teatra. Nagrado za igro in animacijo sta dobila Elena Volpi in Aljaž Jovanović za igro in animacijo v predstavi Sneguljčica v produkciji Mini teatra. Najbolj jih je prepričala likovna podoba Silvana Omerzuja

predstave Prepovedane ljubezni v koprodukciji Lutkovnega gledališča Ljubljana in Gledališča Konj. Za glasbo v interakciji z animacijo predmetov so nagradili Matijo Solceta v predstavi Štirje muzikanti Lutkovnega gledališča Ljubljana. Posebno nagrado je prejel ansambel Lutkovnega gledališča Ljubljana za koherentno izvedbo uprizoritvene zamisli v predstavi Love Dolls v koprodukciji LGL in Dudapaiva Company. Posebno nagrado sta prejela tudi Peter Kus in Darko Korošec za izvirne inštrumente v predstavi Pojoči grad v koprodukciji Foruma Ljubljana, Invide in Zavoda Federacija Ljubljana. Nagrado za najboljšo uprizoritev v celoti, t. i. grand prix, pa je prejela predstava Meso ali Razodetje v produkciji Lutkovnega gledališča Maribor.

Slovenski lutkovni ustvarjalci na sončnem samostanskem nabrežju

Prvič smo na nacionalni lutkovni festival povabili tudi goste iz tujine v tako imenovani »showcase«. Vabilu so se odzvali selektorji tujih festivalov iz Avstrije, Madžarske, Srbije, Francije, Češke in Romunije. Njihov obisk je vzpostavil kar nekaj festivalskih sodelovanj slovenskih lutkovnih predstav v tujini.

Čakajoči na Pojoči grad

Obenem smo se odločili vse udeležence festivala gostiti ves čas festivala, kar je sicer povečalo stroške, po drugi strani pa dejansko vzpostavilo intenzivno strokovno izmenjavo, druženje, spremljanje in spoznavanje.

Pripravila Katarina Klančnik Kocutar

Razstave

Lutke na razstavi

V LGM smo načrtovali v letu 2011 izvesti stalno muzejsko razstavo lutk Lutke na razstavi. To je naloga, ki LGM 'leži na duši' vse od selitve, a nikakor ni bilo mogoče najti financerja projekta in dovolj volje za stopiti v strokovno zahteven projekt. Potem pa je to z vso neomejeno ljubeznijo do lutk, voljo do dela in izjemno odgovornostjo storila Katarina Klančnik Kocutar. Najbrž je najprimernejša oseba za tako delo, saj odlično pozna preteklost LGM, po drugi strani pa se kot vodja pedagoškega programa močno zaveda potrebe po funkcionalnosti take postavitve, ki bo privlačno izhodišče za predstavitev gledališča, lutkovnih tehnik, za samo zanimiv sprehod po razstavi ali kot navdih otrokom pri ustvarjanju lastnih lutk. Hkrati pa se ne sme izgubiti ali zbanalizirati osnovni namen strokovne zgodovinske predstavitve.

Gre za precej kompleksen in finančno zahteven projekt, zato smo ga razdelili v tri faze, v letu 2011 pa izvedli prvo – jedrni zgodovinski del razstave na temo lutkovno mesto. V ta namen smo se tesneje povezali z oblikovalcema Urbanom Breznikom in Natalio Corbillon (Urban je tudi avtor nove cgp), s katerima smo izvedli študijsko ekskurzijo na Češko – v tradicionalni muzej v Chrudim, v sodoben interaktivni laboratorij Labirint v DRAKU (Hradec Kralove) in v najnovejši čudovit lutkovni muzej v Plzen. Po videnem sta predlagala racionalen, privlačen in funkcionalen koncept lutkovnega mesta.

Natalia je v konceptu postavitve zapisala:

Ko sva nizala zamisli in uredila vse zahteve, naju je nemudoma prešinilo. Kaj združuje raznolikost slogov, okusov in časov hkrati? Naselje. Na sprehodu po Mariboru naju stavbe popeljejo skozi zgodovino vse od srednjega veka pa do sodobnih steklenih zidov. Prebivalci razkrivajo različne okuse, osebnosti in poreklo. Vse skupaj pa ustvarja mesto, kakršno je: popoln navdih za najino razstavo.

Po obisku različnih muzejev lutk v iskanju navdiha sva izločila možnost, da bi obiskovalce popeljala skozi neskončen niz visečih lutk, ki umirajo na svojih vislicah in prosijo za malo gibanja, za katerega so bile ustvarjene. Hotela sva ustvariti prostor, v katerega bi se obiskovalci lahko vživeli ali se skoraj zlili z njim. Dom, v katerem bi lutke, ki so že opravile svojo nalogo, še naprej zabavale gledalce, ne več z igranjem, temveč s pripovedovanjem zgodb: o mizarju, ki jih je izdelal, o krojaču, ki jih je oblekel, o risarju, ki jih je pobarval ... Vse to je del Lutkovnega mesta. Zamisel je preprosta in razumljiva tako za odrasle kot za najmlajše.

Takoj pa sva dobro vedela, česa nočeva. Obiskovalcev nočeva zadušiti v dolgočasju. Nočeva neskončno dolgih spremnih besedil, ki že na prvi pogled ustrašijo vsakogar. Nočeva napisov "Tišina, prosim!" in "Ne dotikajte se." Muzej hočeva napolniti z zvokom, barvo in spodbudami, predusem pa s smehom otrok in odraslih ob tem, ko odkrivajo nov prostor v svojem gledališču.

Verjameva, da bo ta koncept obiskovalcem ne samo vlil prijeten občutek, temveč bo v njihovo okolje tudi vdahnil življenje. Želiva, da se v njihovih očeh lutke nikdar ne spremenijo zgolj v kose lesa, temveč ohranijo tisto čarobnost, ki odlikuje gledališče, in obenem povedo čim več o sebi. Pri delu se posvečava temu, da lutkam dodeliva zasluženi ugled, ki so si ga z leti prigarale. Zato muzeja nočeva spremeniti v njihovo grobnico, ampak v prostor kjer bodo na novo in še močneje zablesteli.

G. Makonj na sprehodu po ulicah lutkovnega mesta

Priložnostne razstave

Deževnikarji

Zaradi velike naklonjenosti mladih gledalcev smo v zunanji vitrini razstavili nekaj lutk in likovnih osnutkov za lutke iz predstave Deževnikarji.

April-junij 2011

Kit – Lutkovno zaklonišče

V času PLP smo ponovno postavili instalacijo, ljubkovalno poimenovano Kit, tokrat v opremi in izvedbi Maje Švagelj. Zbujala je pozornost, hkrati varovala pred poletno vročino in nudila zatočišče mladim ustvarjalcem in udeležencem delavnic.

V prijetni senci Kita

Ko je Šlemil šel v razstavo

Likoni osnutki za lutke iz predstave so umetniško vredne ilustracije priznanega hrvaškega akademskega slikarja Svjetlana Junaković in si zaslužijo dolžno pozornost. Izbor smo razstavili v avli gledališča.

November-december 2011

Uvod v razstavo

Pedagoški program

V novih prostorih Lutkovnega gledališča Maribor izvajamo sklop delavnic in izobraževanj, namenjen skupinam in posameznikom, predvsem pa ustvarjalcem vseh starosti. Namen delavnic in izobraževanj je, da bi otroke in odrasle pritegnili v gledališče tudi zunaj predstav, širili ljubezen do lutk in lutkovna znanja ter ozaveščali gledalce vseh starosti.

Za vrtce in šole smo pripravili in izvajali programe:

ZA ZAVESO, 101 LUTKOVNA FIZIKA in LUTKE NA RAZSTAVI

V prvem **Za zaveso** predvsem odgovarjamo na vprašanja: Kam izginejo lutke in igralci, ko se zavesa zagrne? Kaj vse se skriva v zaodruju in kako se sploh zgodi predstava? Kje najdemo lutkovne zgodbe? Kdo so ljudje, ki so napisani v gledaliških listih in imajo ob imenih oznake, kot so režiser, lektor, dramaturg ipd., pa jih na odru sploh ne vidimo? Kako nastaja lutkovna predstava? Program je lahko povezan s predstavo in je zato bolj osredotočen na specifična vprašanja, ali pa je samostojen in takrat bolj splošen. Vsebino in dolžino (1–3 šolske ure) pa prilagodimo starosti udeležencev.

Program je primeren tudi kot vsebina kulturnega dneva za skupine iz vrtcev ter osnovnih in srednjih šol.

Izvedli smo ga 31-krat za 1.882 udeležencev.

V programu **101 lutkovna fizika** pa se poglobimo v skrivnosti nastajanja lutk, spregovorimo in pokažemo različne vrste lutk, predstavimo materiale iz katerih izdelujemo lutke, pokažemo orodja potrebujemo za izdelavo lutk in predstavimo postopke. Seveda vse to storimo v lutkovni delavnici. Po zaodruju pa se sprehodimo, ko govorimo o čarovnijah luči, tona in odrske tehnologije. Na koncu pa si otroci s pomočjo mentorjev izdelajo svojo lutko.

Program izvajamo v različnih kombinacijah:

- ogled predstave in ogled gledališča
- ogled predstave, ogled gledališča in izdelava lutk
- ogled predstave in izdelava lutk
- ogled razstave in ogled gledališča
- ogled razstave, ogled gledališča in izdelava lutk
- ogled gledališča in izdelava lutk

Vsebino in dolžino (1–3 šolske ure) prilagodimo starosti udeležencev.

Program je primeren tudi kot vsebina tehniškega ali kulturnega dneva.

Izvedli smo ga 10-krat za 278 udeležencev.

Lutke na razstavi so povsem svež program, ki smo ga uvedli z odprtjem razstave o zgodovini Lutkovnega gledališča Maribor. Razstavo smo oblikovali kot lutkovno mesto in jo premišljeno poselili z uravnoteženo lutkovno vsebino. Pri izbiri lutk, rekvizitov, scenskih elementov, partitur in glasbil smo pazili na enakomerno zastopanost avtorjev, predvsem režiserjev in likovnikov, izbirali smo lutke iz različnih obdobjih od leta 1974 naprej, pazili smo, da so zastopane vse lutkovne tehnologije, da so v vitrinah predstavljeni ob lutkah tudi drugi predmeti, ki ilustrirajo nastajanje lutkovne predstave: glasbila, dialogi, orodja za izdelavo lutk, fotografije nekaterih najpomembnejših avtorje in podobno. Vse pa smo oblikovali v privlačno celoto, ki pritegne mladega gledalca.

Program smo izvedli 21-krat za 586 obiskovalcev.

Opomba: Razstava je odprta šele od konca septembra.

PEDAGOŠKE DELAVNICE ZA ODRASLE

Z lutkami in z lutkovnimi predstavami se ukvarja marsikdo, od mentorjev in pedagogov do prostočasnih navdušencev. Za vse smo lani pripravili delavnice, kjer smo postopoma razkrivali, kako se lotimo postavljanja predstave: od izbire predloge, preko lutkovnih tehnologij in izdelave

lutk do animacije in glasbene podlage. Odgovarjali smo na konkretna vprašanja ter pomagali pri reševanju praktičnih težav in zapletov, ki jih udeleženci srečujejo na svoji lutkovni poti. Spoznali smo ročne in prstne lutke, lutke na palici, ploske in senčne lutke ter marionete. Sprehodili smo se skozi zgodovino posamezne lutkovne tehnologije, izdelali lutko in se spopadli z osnovnimi principi animacije. Seminar smo izvedli v 8 enotah za 49 udeležencev.

Izvedli smo tudi celoletni program **PUPPETS MINORITY**. To je tečaj angleščine in lutkovna delavnica hkrati. Otroci so risali, lepili, mečkali, slikali in sestavljali prebivališča za lutke in lutke v različnih tehnologijah, ob tem pa so se učili še angleščine. Program je potekal skozi vse leto, enkrat tedensko po eno polno uro, zaključili pa so ga z lutkovno produkcijo v angleškem jeziku ter pokazali, kaj in koliko so se naučili.

Program je sestavljalo 50 enot, v katerih smo zabeležili 744 obiskov.

Poseben program, ki ga izvajamo po selitvi v obnovljeni samostan, smo poimenovali **ČASOVNO OKNO**. Minoritski samostan iz 12. stoletja skriva za svojimi zidovi bogato zgodovino. Mogočna zgradba na dravski terasi ni samo bela lepota in zavetje za lutke, pač pa tudi častitljiva pripovedovalka zgodb. Sledimo jim po vsej stavbi, kjer se staro in novo prepleteta v ubrano harmonijo. Posebej imenitno pa zaživi minoritska pravljica prav v najskrivnostnejšem delu, ki nosi naslov Časovno okno in se nam skozi predmete in izkopanine otipljivo predstavi.

Vodeni ogled stavbe lahko poljubno združimo z drugimi programi.

Program smo izvedli 77-krat za 1.470 obiskovalcev.

Akcije

LGM v minoritskem samostanu ponuja tudi možnost izvedbe vsebin drugih kulturnih izvajalcev. Takih je bilo v letu 2011 70, obiskalo jih je 5.899 gledalcev. Gre za srečanja v izvedbi JSKD, plesne vsebina v sklopu festivala Lent (Odprta plesna scena), produkcije nevladnih organizacij ali posameznikov brez lastne infrastrukture (npr. Center plesa, Moment, Zvezdana Novaković) in podobno.

V **Programskem sklopu II** v primerjavi z načrtovanim zaznavamo več posebnosti, ki ga po našem mnenju lahko označijo kot presežno izvedenega:

- Mednarodna koprodukcija je prinesla veliko prepoznavnost v češkem lutkovnem prostoru, tudi zaradi skrbno načrtovane intenzivne postprodukcije. Dodatno je seveda velikega pomena tudi nagrada Erik.
- Koprodukcija z NVO je prav tako umestila LGM v za profesionalno gledališče nenavaden prostor alternativnega ustvarjanja (Off Avignon).
- Liha leta bodo očitno za LGM posebnega pomena tudi zaradi izvedbe zahtevnega nacionalnega lutkovnega festivala Bienale ULU. Leto 2011 pa je bilo prav posebno tudi zato, ker se je festival prvič umestil v nove prostore z novo shemo gledališča.
- Močno se je razrasel zastavljeni pedagoški program, ki ga bomo v prihodnjem letu dopolnili še z glasbeno-lutkovnimi vsebinami.
- Nenavaden je tudi interes za ogled objekta – obnovljenega samostana, kar nam nalaga dodatno umetnostno zgodovinsko obremenitev z arhitekturnimi začimbami.
- Zelo smo zadovoljni s postavitvijo prve faze projekta Lutke na razstavi – muzejske postavitve, načrtujemo pa še postavitev skic in orodja po hodnikih (druga faza) in inštalacije Oko v avli gledališča (tretja faza).

Javna prisotnost LGM

LGM si je za eno od prioriternih nalog po selitvi in reorganizaciji zastavilo tudi povečanje javne podobe in lastne prepoznavnosti ter zato vpeljalo konsistenten načrt. Izvaja ga organizatorica stikov z javnostjo in promocijo, ga. Mojca Planšak. Oblikovala je krog stalnih sodelavcev, s katerimi odlično sodeluje. Njen izbor pa je temeljil na kvaliteti njihovega dela, na strokovnosti in odgovornosti. Seveda so rezultati močno vidni.

Lutkovno gledališče Maribor se v svojem nagovarjanju širše in strokovne javnosti poslužuje različnih komunikacijskih metod.

Medijsko partnerstvo

Redni medijski partnerji in pokrovitelji Lutkovnega gledališča Maribor so:

- Radio in televizija Maribor
- Radio Slovenia International
- Press Clipping Maribor (od 1.8. 2011)

Novinarske konference

Skupno število v letu 2011 je 8. To vključuje promocijo 5 premiernih predstav in 5 posebnih festivalskih dogodkov (*Češki teden*, marec 2011; *Poletni lutkovni pristan*, avgust 2011; in *6. bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije*, september 2011). Vse novinarske konference so dobro obiskane, število zastopanosti medijskih hiš je med 8 in 10. Redno so prisotne naslednje medijske hiše:

Večer, Delo, Dnevnik, Slovenska tiskovna agencija, RTV Slovenija, Mariborski Utrip, Radio Slovenia International, Radio City, Radio Center, RSI in drugi lokalni ter spletni mediji.

Elektronski in tiskani mediji

Dogodki Lutkovnega gledališča Maribor se v elektronskih in tiskanih medijih redno objavljajo. Objave zajemajo redne napovednike, obširne reportaže, lutkovne kritike in intervjuje. Še zlasti gre izpostaviti sodelovanje s kulturnim uredništvom RTV Slovenija, kar nakazuje na pomembnost in plodno sodelovanje dveh nacionalnih institucij. V sklopu slednjega sodelovanja se redno predvajajo LGM telopi in radijski spoti. Redno sodelujemo tudi z Otroškim in mladinskim programom RTV Slovenija (oddaje Pod klobukom, Bober Bor itn.).

Spletna promocija

Lutkovno gledališče Maribor javnost redno nagovarja s t. i. e-newslettri (elektronskimi obvestili - mesečnimi napovedniki, napovedniki posebnih dogodkov ter akcij), s socialnimi omrežji (facebook) in s spletno stranjo (www.lg-mb.si), katere obisk je v primerjavi z letom 2010 narasel za 20 %. Spletna stran je dostopna tudi v angleškem jeziku (<http://www.lg-mb.si/en/>). Svoj program in aktivnosti redno objavljamo na spletnih portalih Napovednik.com, Siol.net, še zlasti pa tvorimo sodelujemo s spletnim portalom uprizoritvenih umetnosti (www.sigledal.org).

Publikacije in oglaševanje

Lutkovno gledališče Maribor ob vsaki premieri izda gledališki list, ki javnost še dodatno nagovori o čarobnosti posamezne predstave. Ob začetku gledališke sezone izdamo tudi pregledno programsko knjižico. V sklopu Poletnega lutkovnega pristana in 6. bienala Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije so bili v letu 2011 izdani: posebna dvojezična programska knjižica, letaki, plakati in obširen festivalski katalog. Oglaševanje 6. bienala je vključevalo dodatne promocijske aktivnosti: objava t. i. bannerja in City light plakatov ter dodatno oglaševanje v dnevniku Delo. Oba dogodka sta bila medijsko izjemno prisotna, kar je razvidno iz priloženega Press Clippinga.

Večja dostopnost programa LGM

Za namen prijaznejšega in bolj tekočega servisa je LGM odkupilo program za pripravo in prodajo vstopnic, ki omogoča neposredno povezavo z glavno blagajno in različne statistične izpise, potrebne za pregledno delovanje zavoda.

Razširili smo tudi delovni čas blagajne, ki sedaj obratuje:

ponedeljek–petek 10.00–13.00

torek in četrtek tudi 16.00–18.00

sobota 9.00–11.00

in eno uro pred vsako predstavo

VST program, ki smo ga naročili za tiskanje vstopnic, je dobro prilagojen trenutnim potrebam LGM. Dopolnjevali in nadgrajevali smo ga pol leta. Pripravljen je tako, da uporabnika omeji samo na določene možnosti (s čimer se zmanjša možnost napak), nekatere možnosti pa so odprte, da sam presodi, kako je prav (ob potrebnih dodatnih vnosih vsebin). Omogoča nam tudi izpise, ki jih potrebujemo.

Za dopolnitve programa se z izvajalcem in dobaviteljem programa sproti dogovarjamo, kadar pri tekočem delu ugotovljamo spremembe.

Od junija 2011 ponujamo tudi možnost spletnega nakupa vstopnic z moneto. Ta je bila med obiskovalci dobro sprejeta.

Prodaja vstopnic pri blagajni 36.628 vstopnic / 128.954 evrov

Spletna prodaja vstopnic 468 vstopnic / 2.253 evrov

Skupno 37.096 / 131.207,00 evrov

V LGM se v letu 2011 nismo odločili za klasično abonmajsko strategijo, ampak smo raje pripravili ponudbo kartic, ki omogočajo nakup vstopnic s popustom:

Klub MINIMINIRITI / Članstvo v klubu prinaša cenejšo vstopnico za otroške predstave – 4 evre. Z eno izkaznico lahko kupite eno cenejšo vstopnico za posamezno predstavo. O novostih vas obveščamo po elektronski pošti. Članarina znaša 5 evrov v gledališki sezoni.

Klub SMETAN'CA / Članstvo v klubu prav tako prinaša cenejšo vstopnico za vse predstave – 4 evre za otroške predstave in 8 evrov za odrasle predstave. Z eno izkaznico lahko kupite dve cenejši vstopnici. Vstopnice lahko tudi rezervirate. O novostih vas obveščamo po elektronski pošti. Članarina znaša 15 evrov v gledališki sezoni.

Klub MINORITI / Abonma zagotavlja ogled petih predstav za odrasle (Meso ali razodetje, Mrtvaški ples, Vrnitev v Bullerbyn, Srečni dnevi in Kurent) obveščanje o terminih po telefonu ali elektronski pošti ter nižjo ceno vstopnice – 7 evrov.

DVOJČEK / V dvomesečnem programu poiščete štiri predstave. Ob nakupu vstopnice za vsako vam pripada abonmajski popust in cena posamezne vstopnice znaša 4 evre.

SVET KNJIGE / Ob predložitvi članske izkaznice Sveta knjige znaša cena vstopnice za otroško predstavo 4 evre, za odraslo pa 8 evrov.

MINORITSKA SEZONA / Cena vstopnice za posamezno predstavo pri najmanj treh predstavah v sezoni za organizirane skupine vrtcev in šol znaša 4 evre za otroško predstavo in 8 evrov za odraslo.

DARILNI BON / Darilni bon za poljubno število predstav in oseb je lahko imenitno darilo za rojstni dan ali praznike. Obdarovanec si sam izbere predstavo in termin ter pri blagajni zamenja darilni bon za vstopnico/vstopnice.

V sklopu LGM deluje hostesna služba. Ta zajema 17 hostes (pretežno študentov), ki so zadolženi za informiranje in prijazen sprejem obiskovalcev. Njihovo delo obsega delo v garderobi, pri vstopu v dvorano, v dvorani, na hodnikih ter poročanje o pripombah obiskovalcev. Vodja hostes je Sarah Jane Robinson, ki je zadolžena za urnik dela ter za mesečni obračun dela hostes. Pripravila je pravilnik, ki natančno opredeljuje njihovo delo.

Ocena doseženih ciljev in rezultatov

Zakonske in druge pravne osnove

Javni zavod Lutkovno gledališče Maribor deluje po naslednjih aktih:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 22/04)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ustanovitvi javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor (MUV št. 33/10)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Ur. list RS št. 77/07 – UPBI in 56/08, 94/09, 4/10, 20/11)
- Odlok o proračunu Mestne občine Maribor (MUV št. 5/11)
- Nacionalni program za kulturo 2008-2011
- Kulturni program Mestne občine Maribor 2007-2011
- Investicijski program Lutkovno gledališče v Minoritih (2008)
- Zakon o zavodih
- Zakon o javnih uslužbencih
- Zakon o javnih financah (Ur. list RS št. 79/99, 124/00, 79/01, 109/08, 49/09, 107/10, 11/11)
- Navodilo o predložitvi letnih poročil pravnih oseb javnega prava (Ur. list RS št. 109/10)
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju idr.

Dolgoročni cilji

S preišljenim koncipiranjem zastavljenih programskih vsebin - repertoarja in dodatnih programov - želimo vzpostaviti sodoben lutkovni center, ki bo privabil veliko število gledalcev, hkrati pa omogočal strokovno izmenjavo in umetniški prostor svobodne lutkovne ustvarjalnosti. Kot javni zavod nosimo odgovornost postavljati zgled in vzorec ter vzdrževati visok umetniški nivo lutkovne produkcije.

Dolgoročni cilji Lutkovnega gledališča Maribor so zapisani v strateškem načrtu in skladni z Odlokom o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda LGM (december 2010):

- redna priprava in realizacija kakovostnih lutkovnih predstav za otroke, mladino in odrasle (5 letno)
- posredovanje le-teh domačemu občinstvu v lastni dvorani ter na gostovanjih po vsej Sloveniji
- redno igranje predstav za zamejske Slovence v Avstriji, Italiji in na Madžarskem
- gostovanja na pomembnih mednarodnih lutkovnih festivalih
- posredovanje tuje lutkovne produkcije domačim gledalcem
- skrb za strokovni razvoj
- stalne gledališke izmenjave
- ambiciozen sistem koprodukcij
- aktivno vključevanje otrok, mladine in odraslih skozi sistem delavnic in izobraževanj
- izvajanje mednarodne lutkovne izmenjave, tudi s festivalom PLP
- organiziranje mednarodnega lutkovnega festivala Poletni lutkovni pristan
- izvajanje Bienala Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije
- organiziranje strokovnih razstav
- izdajanje ustreznih lutkovnih publikacij

Repertoarni izbor sloni na pestrosti in raznolikosti literarnih predlog iz domače in svetovne klasične in sodobne otroške literature. Prednost dajemo mladim, perspektivnim avtorjem. Občinstvu posredujemo različne vsebine, izvedene v različnih lutkovnih žanrih ob uporabi različnih lutkovnih tehnologij. Na ta način širimo meje lutkovnega medija in želimo ostati privlačni predvsem za najmlajše gledalce, prepričati pa želimo tudi starejše. Želimo okrepiti znanje in kapacitete lutkovne delavnice, da bi ta postala kreativen, inovativen prostor, naklonjen eksperimentiranju in iskanju novih tehnoloških možnosti. Tako bodo tudi repertoarne predstave privlačne, bogate, presenetljive, predvsem pa izvedene na visokem kakovostnem nivoju.

Ob osnovni dejavnosti gledališče vsako leto organizira mednarodni lutkovni festival Poletni lutkovni pristan, ki deluje kot pestra in tehtna poletna ponudba lutkovnih predstav z vsega sveta. Pedagoški del pomenijo delavnice, predavanja, Studio LGM, festivalska otroška produkcija in delavnice v počitniških dneh ter med šolskim letom, organizacija in izvedba kulturnih in tehniških dni, sodelovanje s Pedagoško fakulteto Maribor.

LGM se redno prijavlja na zanimive mednarodne festivale po Evropi in svetu, ki so večinoma selektivnega značaja ter za LGM zanimivi zaradi strokovne reference in uveljavljenosti.

LGM sodeluje s TV Slovenija pri snemanju lutkovnih predstav in posredno popularizacijo lutkovnega gledališča.

LGM ustrezno skrbi za prenovljen objekt in ga skuša postopoma spreminjati v privlačno domovanje lutkovne umetnosti v vseh mogočih razsežnostih, del tega je tudi postavitve kompleksne razstave Lutke na razstavi.

LGM se aktivno vključuje v projekt Maribor – evropska prestolnica kulture 2012 kot vodilni izvajalec otroškega in mladinskega programa. V ta namen izvajamo:

- veliko koprodukcijsko predstavo Kurent z Mestnim gledališčem Ptuj
- mednarodno razširjen program Poletnega lutkovnega pristana, poimenovan 12za12
- sklop produkcijskih delavnic: Zaigrane zgodbe in Lutkovna okupacija z namenom realizacije različno koncipiranih lutkovnih miniaturok – od uličnih akcij do avtorskih odrskih uprizoritev.

Med prioritete naloge prihodnjih let sodi tudi aktivno vključevanje LGM v oblikovanje študijskega programa lutkovnega gledališča v sklopu akademije za umetnosti, ki jo ustanavlja Univerza v Mariboru. LGM se angažira kot iniciator ideje, koordinator programa, povezovalac z Univerzo, ponudnik prostorskih pogojev (po dograditvi podstrešja LGM) in izvajalec praktičnih študijskih vsebin. Le ustrezen študij lahko permanentno podpre lutkovno umetnost in skrbi za trajnostni razvoj področja v smislu kakovosti, pestrosti in obsega.

V načrtovanju s cvetjem posute poti

Opomba:

Upoštevajoč dejstvo selitve v nove prostore, predvsem pa s tem povezano programsko prenovo, reorganizacijo in kadrovske razširitve, smo oblikovali obširen predlog celovitega razvoja LGM v prihodnjih letih, ki smo ga delno že upoštevali pri oblikovanju repertoarja in dodatne ponudbe gledališča v letih 2010 in 2011.

Razvojne smernice za doseganje dolgoročnih ciljev so predstavljene v enako poimenovanem poglavju tega poročila.

Letni cilji

Kazalci 2011	Načrtovano	Izvedeno	Komentar
Števil premier	5	7	
Št. ponovitev iz prejšnjih sezon	15	15	
Št. velikih predstav	8	8	
Št. malih predstav	11	11	
Št. malih koprodukcij	0	2	
Št. srednjih koprodukcij	1	1	
Št. velikih koprodukcij	0	0	
Št. javnih nekomercialnih prireditev skupaj:			
• Št. izvedb premiernih produkcij	162	154	
• Št. izvedb ponovitev iz prejšnjih sezon	199	168	
• Št. gostovanj po Sloveniji	82	39	
• Št. gostovanj v zamejstvu	17	12	
• Št. mednarodnih gostovanj (brez zamejstva)	18	30	
• Št. izvedb gostujočih predstav	6	28	
Št. ostalih javnih nekomercialnih prireditev:			
• Pedagoški program + Časovno okno	58 + 0	120 + 77	197 vključno z ogledi gledališča.
• Muzejska razstava lutk	1	1	21 obiskov razstave (pedagoški program)
• Mednarodni festival Poletni lutkovni pristan	1 / 20	1 / 27	
• Nacionalni festival Bienale ULU	1 / 15	1 / 19	
• Priložnostne razstave	0	3	1 v sklopu PLP.
• Studio LGM	15	16	Glej Dejanje brez besed.
• Akcije*	0	70	Zunanji program.
Št. obiskovalcev vseh nekomercialnih prireditev:	54.774	67.741	61.842 brez Akcij.
• V lastnih dvoranh ali matičnih prizoriščih	48.954	53.406	47.507 brez Akcij.
• Na gostovanjih po Sloveniji	9.100	7.815	
• Na gostovanjih v zamejstvu	1.700	2.400	
• Na mednarodnih gostovanjih (brez zamejstva)	1.750	4.120	
Povprečno število obiskovalcev na prireditev	160	162	Samo predstave!
Povprečna zasedenost lastnih dvoran na prireditev	82 %	93,6 %	Samo predstave v dvoranh brez Akcij.
Povprečna cena vstopnice	3,87	3,54	Vse vstopnice, tudi pedagoški program.
Število prodanih vstopnic	30.690	37.096	
Št. koprodukcij / s slovenskimi NVO	1 / 0	1 / 1*	Ponovitev iz pretekle sezone.
Št. zaposlenih	23	24	1 dodatna zaposlitev od 1. oktobra 2011.
Št. zaposlenih igralcev	8	8	
Zasedenost zaposlenih igralcev	107	109,4	
Načrtovano št. honorarnih zunanjih sodelavcev	46	45	
Od tega igralcev	9	11	
Od tega igralcev, zaposlenih v drugih javnih zavodih	0	0	
Vložek lokalne skupnosti	16.214	16.214	
Višina sredstev iz drugih virov - EPK	87.800	49.500	
Višina sredstev, namenjenih avtorskim honorarjem	189.470	260.101	

Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Splošna ocena, izhajajoča iz zgornje tabele:

Namesto 5 načrtovanih premier, smo jih izvedli 7 na račun dveh malih koprodukcij:

- Mednarodna koprodukcija Vrnitev v Bullerbyn z ALS Športniki, kjer je LGM participiralo v zagotavljanju prostorske infrastrukture, tehnične podpore in odrske opreme (lutke, scena in kostumi).
- Koprodukcija z Dramo SNG Maribor Srečni dnevi, kjer je LGM participiralo v delu dveh zaposlenih (scenografke Darke Erdelji in oblikovalca svetlobe Jasona M. Smitha).

Vložek LGM je minimalen, izkupiček pa velik, tako v pragmatičnem številčnem pogledu (27 dodatnih izvedb in 3.474 gledalcev) kot v umetniškem smislu.

Kljub nekoliko manjšemu številu izvedb premiernih produkcij (162 / 154) je število obiskovalcev večje od načrtovanega. Enako velja za izvedbe ponovitev predstav iz preteklih sezon (199 / 168). Razlog je v novih pogojih dela, ki jih LGM postopoma spoznava – manjše število izvedb omogoči večje število ogledov. Vendar skupno število izvedb predstav (350) ni mnogo manjše od načrtovanega (368), kar ob dodatnih dveh premierah in bogatem dodatnem programu kaže na izjemno odgovorno delo zaposlenih in zunanjih sodelavcev LGM.

Do odstopanj je prišlo tudi v načrtovanju gostovanj. Razlog je prav tako v novih okoliščinah delovanja LGM. LGM je ob koncu sezone pozvalo potencialne gostitelje, da pravočasno predložijo svoje želje. Tega pretežno niso storili, LGM pa mora izvajati redni program v velikem objektu z dvema dvoranama (in samo 8 zaposlenimi igralci), zato so kasnejše prilagoditve težavne, včasih celo nemogoče. Kljub temu izvedeno število vseh gostovanj (81) ni katastrofalno manjše od načrtovanega (117) in še vedno predstavlja 25,4 % lastnega izvedenega programa predstav, in to ob dejstvu razkošnega novega gledališča.

Tudi za zaposlene v LGM pa je popolno presenečenje znaten porast interesa za dodatni pedagoški program. Načrtovali smo sicer več izvedb, vendar dveh enot nismo izvajali, od načrtovanih pa smo jih realizirali 99. Dodatno smo izvedli še 21 ogledov razstave s predstavitevijo lutkovnih tehnik in zgodovine LGM ter 77 vodenih ogledov samostana in gledališča. Skupno je to 197 dodatnih pedagoških vsebin.

Presenetljivo je tudi dejstvo, da LGM postaja vse bolj zanimiv prostor za zunanje izvajalce kulturnih programov brez lastne infrastrukture. Tem skušamo omogočiti ustrezne pogoje, vendar šele sekundarno, kadar to dopušča realizacija lastnega načrtovanega programa. V tem pogledu je precej zapleteno leto 2012, ko se v Mariboru izvaja projekt EPK.

Razveseljujoče je tudi dejstvo, da smo presegli načrtovano število obiskovalcev (12.550) predstav LGM na gostovanjih, torej zunaj domače hiše (kljub manjšemu številu gostovanj). Teh je bilo 14.335, kar nam zagotavlja, da niso minoriti glavni razlog za obisk lutkovnega gledališča, temveč je to še vedno visoka kakovostna raven lutkovnih predstav v produkciji (ali koprodukciji) LGM. In tako naj tudi ostane.

Skrbi nas samo prevelika obremenjenost zaposlenih v okoliščinah tako širokega obsega dela (ki ga narekuje tudi investicijski projekt prenove minoritskega samostana) in kronična kadrovska podhranjenost, ki narekujeta preseganje načrtovanih sredstev, namenjenih avtorskim honorarjem (sodelavci pri pripravi predstav) in študentskemu delu (hostesna služba, vodenja, garderoba, varovanje objekta, čiščenje ipd.).

Tudi zato smo presegli načrtovane programske materialne stroške v višini **377.650** evrov za 68.527 evrov (indeks 118) in dosegli skupno vsoto **446.177** evrov.

Presežek se je zgodil v naslednjih segmentih Programskega sklopa I:

Vsebina	načrtovano	realizirano	presežek	indeks
Premiere	212.650	247.504	34.854	116
Ponovitve	50.000	83.506	33.506	167

I:

Vrednost stroškov gostujočih predstav ni preseгла načrtovane, a kljub vsemu presežek stroškov prvega programskega sklopa ostaja visok: Načrtovali smo **269.650**, ustvarili pa **337.870** evrov stroškov, kar kaže presežek 68.220 evrov ali indeks 125.

To povečanje gre predvsem na račun plačil avtorskih honorarjev, pri čemer LGM ni ravno radodaren delodajalec, pač so potrebe po delu zunanjih sodelavcev toliko večje zaradi že večkrat omenjene kadrovske podhranjenosti zavoda. Načrtovani avtorski honorarji naj bi se izplačali v obsegu 189.470 evrov, realizirali pa smo 260.101 evrov izplačil. Razlika znaša 70.631 evrov in predstavlja celotno razliko med načrtovano in realizirano višino programskih stroškov.

II:

Zato pa smo precej bolj realno načrtovali stroške v Programskem sklopu II, kjer nismo bistveno presegli načrta. Načrtovali smo **108.000** evrov, realizirali pa **108.307** evrov stroškov. Nekaj večji so bili stroški festivalov – 3.768 več od načrtovanega; načrtovali smo 70.300, realizirali pa 74.068 evrov (indeks 105). Razliko smo pokrili iz lastnih virov (1.900 evrov), 1.868 evrov pa s povečanim sofinanciranjem iz programa EPK. PLP smo načrtovali v vrednosti 33.000 evrov, realizirali pa 33.315 (indeks 101), Bienale smo načrtovali v višini 37.300, realna vrednost pa je bila 41.947 (indeks 112).

Ne vem prav dobro, kateri podatek je bolj zaskrbljujoč – ali povečan obseg plačil avtorskih honorarjev ali realizacija drugega sklopa skoraj dosledno v načrtovanih okvirih. Prvo kaže na visoko ceno programa, ki ga izvaja kadrovske podhranjen zavod. Financer pravzaprav nič ne privarčuje, zavod pa sili v poseganje v lastne vire, ki bi lahko služili vlaganju v razvoj dejavnosti, in ne v plačilo nujnih stroškov avtorskega dela v tekočih umetniških procesih. Po drugi strani pa močno povečan obseg drugega sklopa (kar kažejo statistični podatki v tabelah in grafih) namigujejo na veliko obremenjenost zaposlenih, ki poleg rednega programa izvajajo dodatne naloge brez ustrezne stimulacije, saj je bil program izveden v začrtanih finančnih okvirih.

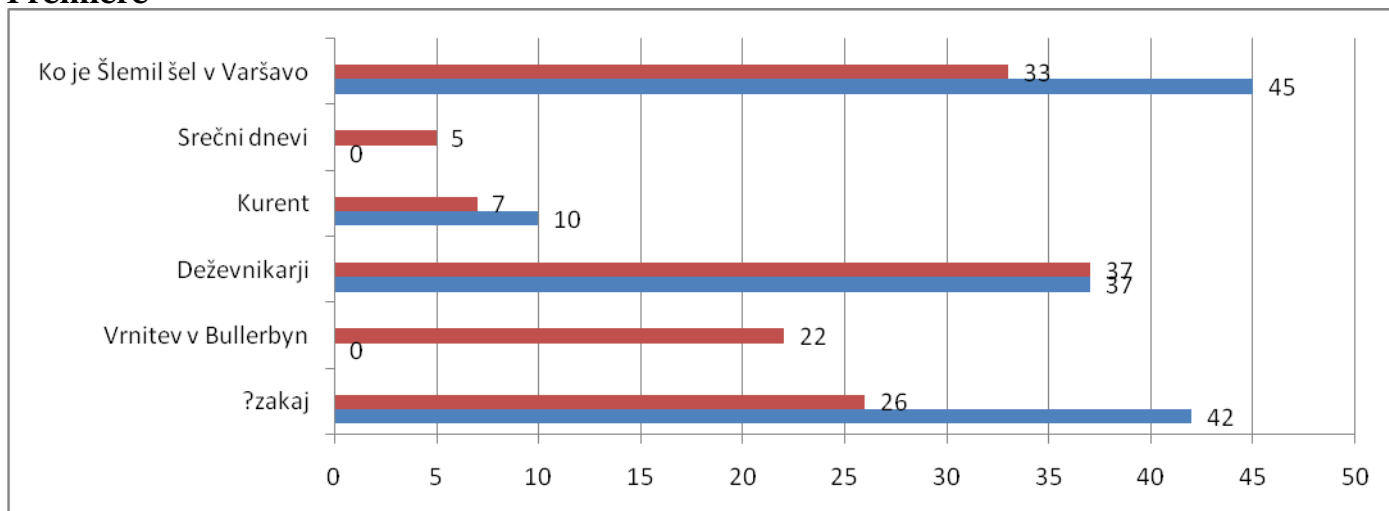
Nekaj manj stroškov, kot smo jih načrtovali, je bilo s festivalskimi gostovanji (koprodukciji Dejanje brez besed in Vrnitev v Bullerbyn) – 10.700 evrov načrtovanih, 7.372 evrov pa realiziranih.

Prav tako smo dovolj premišljeno načrtovali pedagoški program in postavitve stalne muzejske razstave. Res pa je, da projekta postavitve razstave nismo zaključili, razdelili smo ga v faze in izvedli samo prvo fazo – postavitve jedrnega dela razstave. Na ta račun nismo bistveno presegli načrtovanih stroškov za leto 2011 in bistveno preobremenili zaposlenih. Projekt bo po fazah lahko mirno tekkel tudi v letu 2012.

Če bi skušali primerjati učinek programa s stroški v indeksnih vrednostih, potem ugotavljamo, da so se programski stroški vedli v skladu z indeksom **118**, obisk pa **124**. V smislu gospodarnosti delovanja javnega zavoda za kulturo bi to morala biti dokaj pomenljiva informacija, saj je obseg učinka vseeno večji od obsega rasti stroškov.

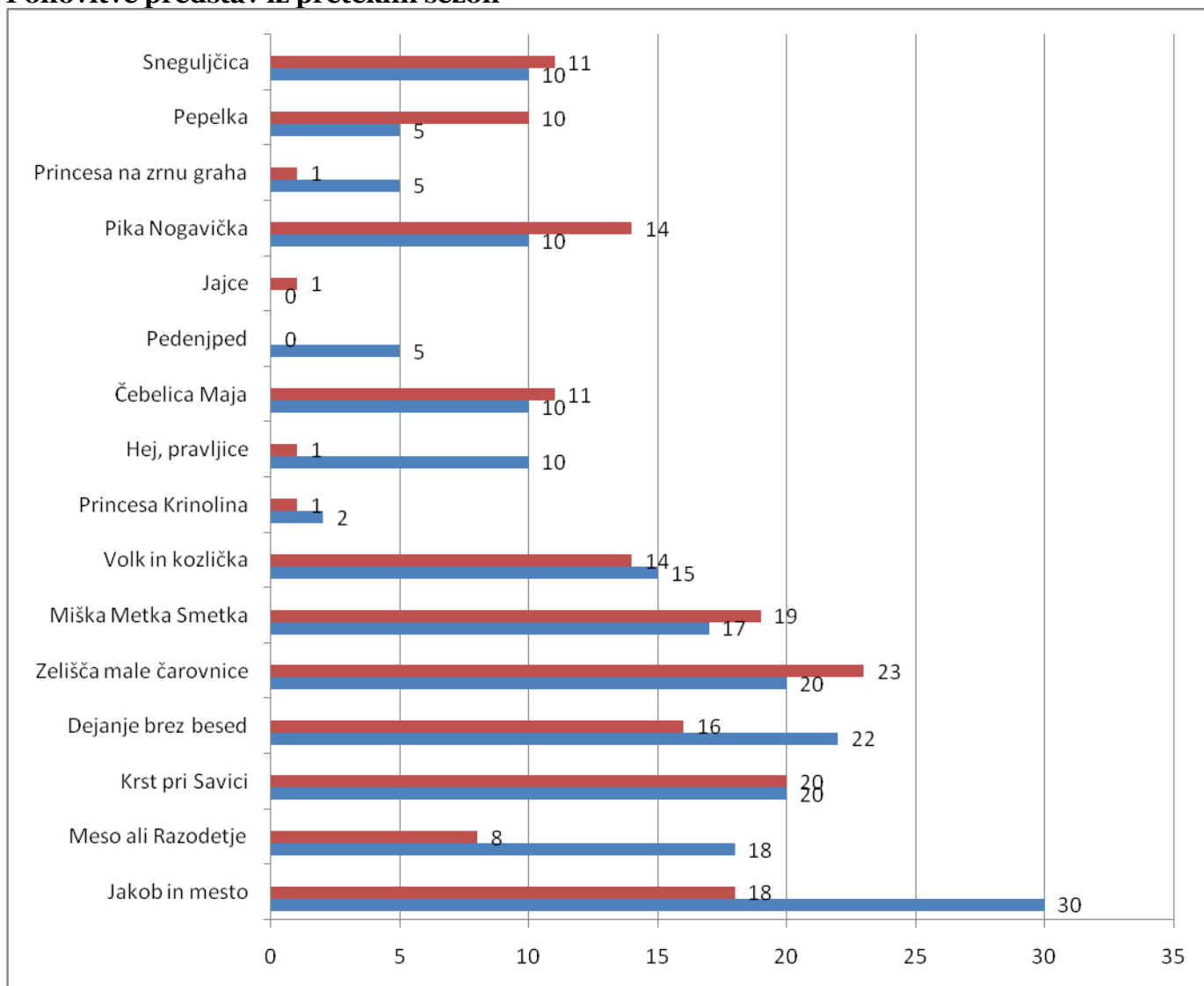
Programski sklop I

Premiere

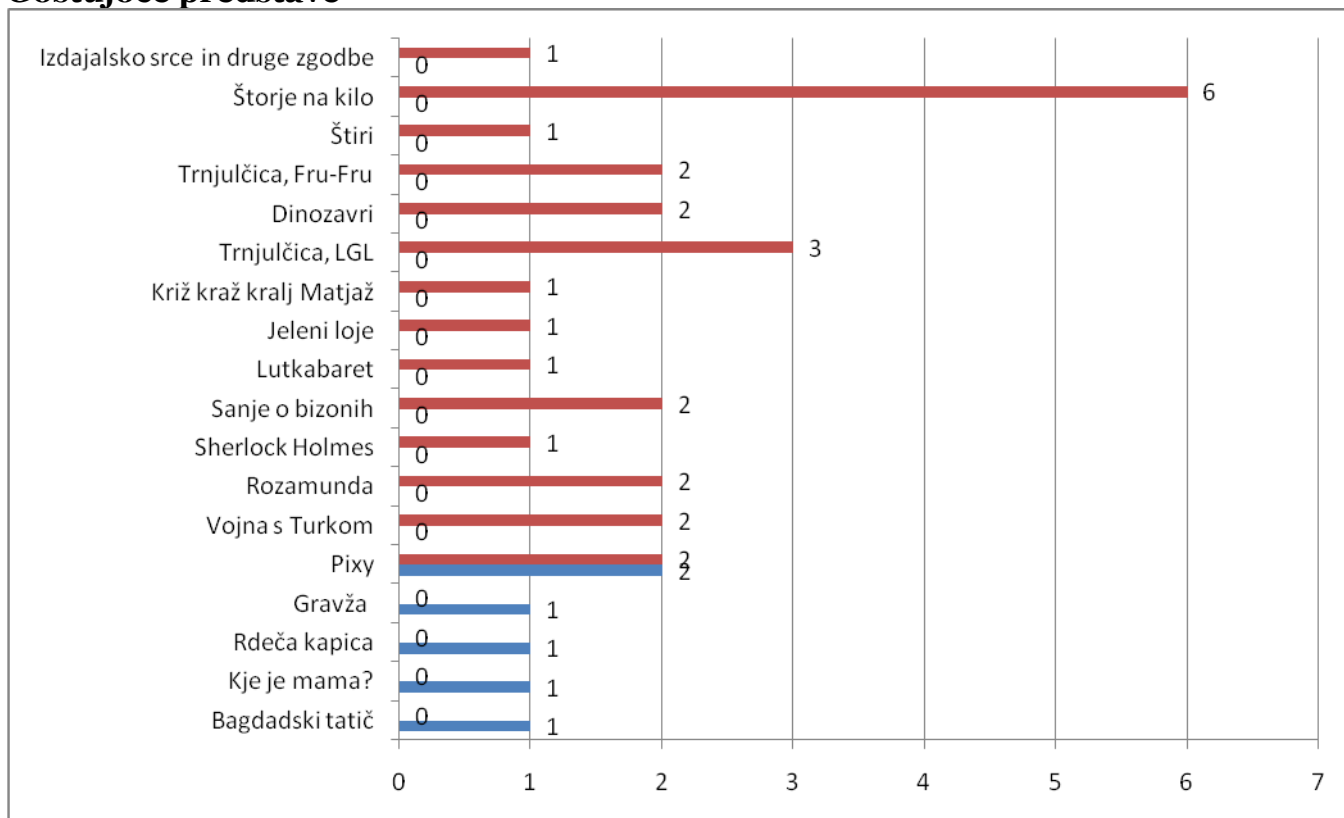
Načrtovane izvedbe
Realizirane izvedbe

Ponovitve predstav iz preteklih sezon

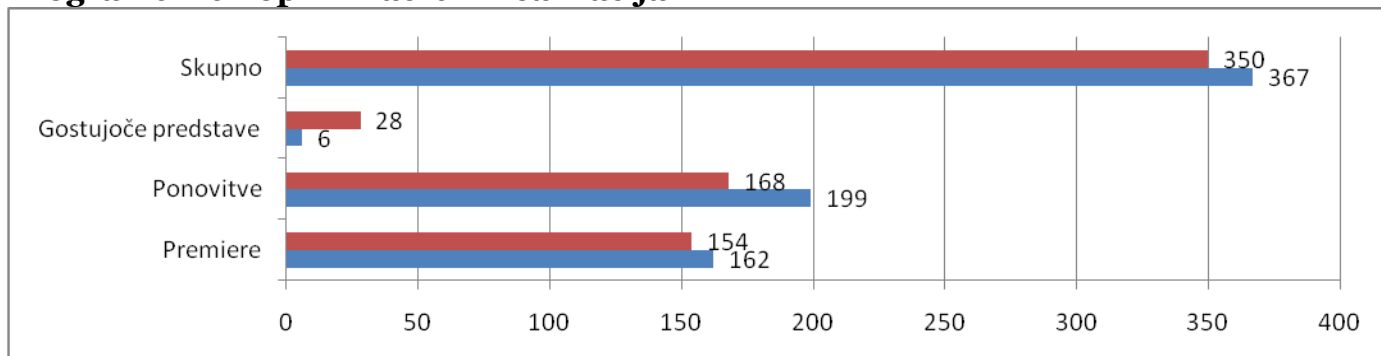
Načrtovane izvedbe
Realizirane izvedbe

Gostujoče predstave

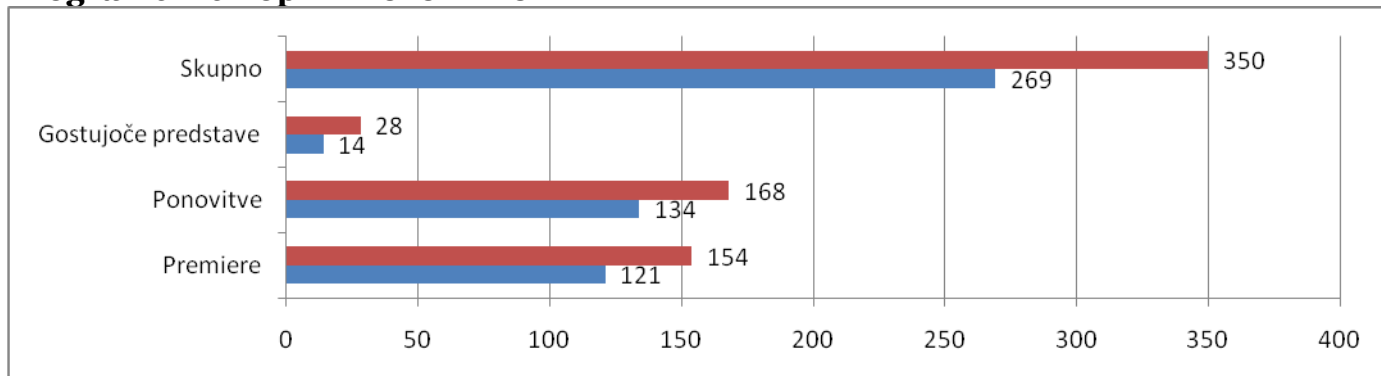
Načrtovane izvedbe
Realizirane izvedbe

Programski sklop I – načrt in realizacija

Načrtovane izvedbe
Realizirane izvedbe

Programski sklop I – 2010 in 2011

Izvedbe v letu 2010
Izvedbe v letu 2011

Programski sklop I

smo načrtovali skupno v obsegu 367 dogodkov, izvedli pa smo jih 350 (95,4 %), smo pa presegli pričakovano število obiskov, ki je bilo 51.130, in dejansko zabeležili večje število obiskov – 52.132 (102 %).

Pričakovali smo nekaj večje število ponovitev premiernih uprizoritev (8 manj jih je bilo), predvsem pa nismo dobro načrtovali števila ponovitev predstav iz preteklih sezon (199 načrtovanih in 168 ali 84,4 % izvedenih), saj še nismo znali premisliti razmerja med številom izvedb in obiskom zaradi nedavne selitve in zagona v novih dvoranah. V prihodnjih letih bo tudi tovrstno načrtovanje bolj točno na osnovi izkušnje. Število obiskovalcev je bilo klub temu višje od načrtovanega:

Premiere	24.350 / 21.917
Ponovitve	25.550 / 26.738
<u>Gostujoče predstave</u>	<u>1.230 / 3.477</u>
Skupno	51.130 / 52.132

Kar se nam zdi pomembno, je tudi želja izvajati gostujoči program v nekakšnih smiselni vsebinskih sklopih, ki programsko dopolnjujejo ustvarjanje v LGM, ne pa da 'podvajajo' domači program.

In še to: Izvedba 28 vsebin ni bila veliko dražja od načrtovanih 6, je pa s premišljenim pristopom doprinesla maksimalni učinek k bogati programski ponudbi LGM.

Po pregledu izvedenega se nam zdi, da Programski sklop I v LGM predstavlja zaokroženo in premišljeno celoto in s svojo zasnovo privlači vedno večje število obiskovalcev.

Primerjava z letom poprej pa jasno kaže tudi rast obsega izvedbe programa iz prvega sklopa:

Premiere	121 / 154	127,3 %
Ponovitve	134 / 168	125,4 %
<u>Gostujoče predstave</u>	<u>14 / 28</u>	<u>200 %</u>
Skupno	269 / 350	130,1 %

Še enkrat pregled načrtovanih in realiziranih vrednosti:

Premiere	212.650 / 247.504	34.854	indeks 116
Ponovitve	50.000 / 83.506	33.506	indeks 167

Vrednost stroškov gostujočih predstav ni presegla načrtovane, a kljub vsemu presežek stroškov prvega programskega sklopa ostaja visok: Načrtovali smo **269.650**, ustvarili pa **337.870** evrov stroškov, kar kaže presežek 68.220 evrov ali indeks 125.

To povečanje gre predvsem na račun plačil avtorskih honorarjev, pri čemer LGM ni ravno radodaren delodajalec, pač so potrebe po delu zunanjih sodelavcev toliko večje zaradi že večkrat omenjene **kadrovske podhranjenosti** zavoda. Načrtovani avtorski honorarji naj bi se izplačali v obsegu 189.470 evrov, realizirali pa smo 260.101 evrov izplačil. Razlika znaša 70.631 evrov in predstavlja celotno razliko med načrtovano in realizirano višino programskih stroškov. Do preseganja stroškov je prišlo tudi v plačilih za delo preko študentskega servisa – načrtovali smo 20.030 evrov, realizirali pa 27.646 evrov (indeks 138). Vzrok za preseganje je prav tak, kot ga navajamo v prejšnjem odstavku.

Pojasnilo: Poudariti je potrebno, da ta razlika v izplačilih avtorskih honorarjev ne gre na račun dveh dodatnih koprodukcijskih premier, saj v teh dveh projektih LGM nikomur izmed umetniških sodelavcev ni izplačalo nikakršnega avtorskega honorarja.

Programski sklop II

Gostovanja

LGM je z različnimi predstavami izvedlo 81 gostovanj, kar predstavlja dobro četrtno (25,1 %) vseh lastnih predstav (od 350). 39 gostovanj (48 %) je bilo izvedenih po Sloveniji, 12 (15 %) v zamejstvu, 30 (37 %) pa v tujini.

Slovenska gostovanja zajemajo predvsem: druga slovenska gledališča (MGP, SNG Nova Gorica), kulturne domove z rednim abonmajskim programom za otroke (Novo mesto, Rogaška Slatina, Mežica, Murska Sobota, Ljutomer idr.) ter zamejstvo. Stalni zamejski destinaciji sta Gorica in Marijin dom v Trstu v Italiji (v organizaciji SNG Nova Gorica) ter Šmihel, Pliberk, Dobrla vas in Celovec v Avstriji v organizaciji KKZ. V Italiji sta lani gostovali predstavi ?zakaj in Zelišča male čarovnice (po 2 izvedbi), v Avstriji pa Miška Metka Smetka (8 izvedb).

Realizacija gostovanj je nekoliko manjša od načrtovane izvedbe na račun težave s pravočasnim dogovarjanjem s slovenskimi organizatorji, ki prepozno sporočajo svoje potrebe. Tako je načrtovanje skoraj nemogoče, saj jim naši predlagani termini potem ne ustrezajo ali pa želijo predstave, katerih izvedba v danih prostorskih in tehničnih pogojih ni mogoča. Tako smo načrtovali 117 gostovanj, realizirali pa smo jih 81 (69,2 %), predvsem na račun gostovanj po Sloveniji, ki smo jih načrtovali 82, realizirali pa 47,6 % načrta. Gostovanja v zamejstvu so zmanjšana samo rahlo zmanjšana - od 17 načrtovanih na 70,6 % realiziranih, zato pa so gostovanja v tujini presešla naš načrt – načrtovali smo 18 izvedb, realizirali pa 30 (166,6 %), od tega 23 na festivalih (28, 4 % vseh gostovanj), načrtovali pa smo samo 4 festivalska gostovanja.

Poleg tega je LGM izvedlo pomembno nacionalno gostovanje, sicer kar v lastni hiši, in sicer na Bienalu Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije, kjer je izvedlo 5 predstav:

- 3 v tekmovalnem programu
- 2 v spremljevalnem programu

ter za predstavo Meso ali Razodetje prejelo grand prix festivala.

Mednarodna gostovanja

Načrtovali smo štiri festivalska gostovanja v tujini. Nobena od prijavljenih predstav ni bila uvrščena v nobenega od festivalskih programov, enega festivala zaradi finančnih težav sploh niso organizirali.

Je pa LGM izvedel 14 nenačrtovanih gostovanj (in 23 izvedb) dveh koprodukcijskih predstav, in sicer:

Dejanje brez besed

• Mednarodni festival študentskega gledališča TEST!	1 izvedba
• Mednarodni gledališki festival Avignon – Off Avignon	10 izvedb
<u>Skupno</u>	<u>11 izvedb</u>

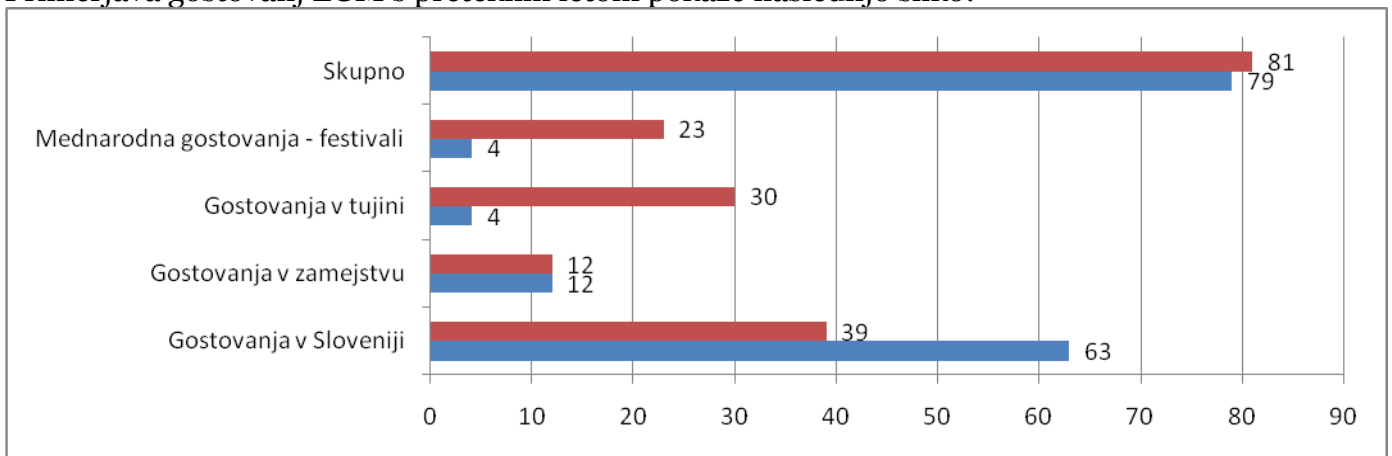
Vrnitev v Bullerbyn*

• Festival Zlomvaz, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival Theatre World, Brno, CZ	1 izvedba
• Festival Mateřinka, Liberec, CZ	1 izvedba

• Festival Regionov, Open air program, Hradec Kralove, CZ	1 izvedba
• Festival Svatek blaznu, Veseli nad Moravo, CZ	1 izvedba
• Festival Summer Film School, Uherske Gradište, CZ	1 izvedba
• Festival Ejhle, loutka!, Žumberg, CZ	1 izvedba
• Festival Teden improvizacije, Olomouc, CZ	1 izvedba
• Festival mlade umetnosti Czech Penguin, Praga, CZ	1 izvedba
• Prelet na lutkarskim gnezdnom, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival Buchty a loutky, Praga, CZ	1 izvedba
• Festival 13, Praga, CZ	1 izvedba
Skupno	12 izvedb

Navajamo samo festivalske izvedbe, sicer je bilo mednarodnih izvedb predstave Vrnitev v Bullerbyn skupno 19, kar število vseh gostovanj v tujini zaokroži na 30. To pomeni skoraj šestkratni presežek načrta (575 %), pri čemer LGM ni gostovanjem namenilo več sredstev, kot jih je za ta namen planiralo.

Primerjava gostovanj LGM s preteklim letom pokaže naslednjo sliko:

Izvedbe v letu 2010
Izvedbe v letu 2011

Število gostovanj je nekoliko večje kljub povečanim 'domačim' programskim obveznostim gledališča (7 premier, nacionalni festival, razširjen pedagoški program, postavitve stalne razstave idr.). Četudi je bilo realizirano manjše število gostovanj po Sloveniji, kot smo jih načrtovali in kot smo jih izvedli v preteklem letu – 62 % lanskih), pa se je močno povečalo število gostovanj v tujini (750 %), predvsem na mednarodnih festivalih 575 %).

LGM bo to strategijo skušalo nadaljevati, in sicer z vzpostavljanjem stalnih stikov z organizatorji festivalov in s primerno festivalsko politiko (izbor t. i. festivalskih predstav iz lastnega repertoarja), nenazadnje pa ni zanemarljiva strategija mednarodnih koprodukcij, ki bistveno poveča interes festivalov za tovrstne produkcije (primer je Vrnitev v Bullerbyn). LGM zanesljivo ohranja tudi svoje poslanstvo gostovanj v zamejstvu, kar kaže tudi enako število izvedenih predstav v obeh letih.

LGM ob tako dobri realizaciji gostovanj ni presežlo načrtovanih stroškov, realiziralo jih je zgolj 69 %. Razlog za to so smiselni in premišljeni koprodukcijski dogovori. Je pa res, da se bo potrebno za ustrezen umestitev v strokovni lutkovni prostor uvrstiti tudi v programe drugih uglednih festivalov, izvedba teh gostovanj pa za gledališče najbrž ne bo tako finančno ugodna.

Poletni lutkovni pristan

Mednarodni lutkovni festival postaja nekakšna zaščitna znamka poletnega Maribora. Vsako leto preseneti s čim novim, vsako leto je organizacijska shema bolj čvrsta in izvedba boljša.

V letu 2011 smo načrtovali 20 vsebin, izvedli pa 27 različnih vsebin (30 izvedb le-teh) v nekoliko krajšem časovnem obdobju – festival je potekal od 6. avgusta do 1. septembra in ne do 6. septembra, kot smo sprva načrtovali. Razlog časovne zgojitve je v bližini nacionalnega festivala, ki mu je bilo treba nakloniti več pozornosti zaradi povečanega obsega izvedbe.

Načrtovane vsebine:

1. Lutkovno gledališče Ljubljana, Bagdadski tatič
2. Mini teater Ljubljana, Sneguljčica
3. Gledališče Fru-Fru, Ljubljana, Kje je mama?
4. Gledališče ZAPIK, Rdeča kapica
5. Hiša otrok in umetnosti, Ljubljana, Devet mesecev
6. Gledališče Labirint, Ljubljana, Dinozavri
7. Pripovedno gledališče gdč. Bazilike, Pajek Kveku Anansi
8. Gledališče Pupilla, Lendava, Papirnati vojak
9. Lutkovno gledališče Maribor, ?zakaj
10. Izbrana predstava osnovnošolske lutkovne ustvarjalnosti
11. Izbrana predstava srednješolske lutkovne ustvarjalnosti
12. Theater Objectalk, Izrael, The World's Most Amazing Stories
13. Yael Rasooly, Izrael, Paper Cut
14. The Train Theatre, Izrael, Oglati cirkus
15. Gledališče Girovago & Rondella, Italia, Manoviva
16. Thalias Kompagnons, Nemčija, Škrat, Janez in baletka
17. La Cie Akselere, Francija, Sneguljčica
18. Figurentheater Gerti Tröbinger, Avstrija, Ovca za vedno
19. PLP, Maribor, Otroška festivalska delavnica
20. PLP; Maribor, Razstava na prostem KIT DRUGIČ

Realizirane vsebine:

1. Gledališče Papelito, Slovenija, Glej, tička!
2. Gledališče nekega Edija, Češka, Kako so sloni dobili rilec / 2 izvedbi
3. Natasha Grundacker in Joahim Berger, Zgodba v belem / 2 izvedbi
4. Lutkovno gledališče Pupila, Slovenija, Papirnati vojak
5. Marionetas en libertad, Francija, Veliki liliputanski cirkus
6. Gledališka družina Pinklec, Hrvaška, Ptičica
7. Skupina Bambola, Češka, Vzpon in padec Ikarja Gubelkiana
8. Janos Palyi, Madžarska, Vitez Lazslo
9. Gledališče Margrit Gysin, Švica, Očka medved, igraj se z mano / 2 izvedbi
10. Gledališče Toy Machine, Češka, Baba jaga
11. KUD Štumf, Slovenija, Rdeča kapica
12. Gledališče Monokel, Avstrija, Poroka v oblakih
13. Gledališče Toy Machine, Češka, Nosferatu
14. Gledališče Artisjok, Nemčija, Ptica
15. Gledališče Vagon, Izrael, Cirkus iz kock
16. Lalanit, Slovenija, Pojte, pojte, drobne ptice / 2 izvedbi
17. Tomaš Podrazil, Češka, O Šetku
18. Dinka Đuka, Hrvaška, tJAša
19. Studio Damuza, Češka, Srečni princ
20. Gledališče Descarnada Seniorita, Španija, Ženska iz vreče
21. HaZira Performance Art Arena, Izrael, Najzanimivejše zgodbe sveta
22. Produkcija otroške lutkovne delavnice, Sabina Šinko, Zgodba o vetru

- 23. Lidija Gačnik Gombač, Kam gredo spat tovornjaki, predstavitev knjige
- 24. Ustvarjalna delavnica, Uroš Lehner, Kam gredo spat tovornjaki
- 25. UGM, Likovna ustvarjalnica – Cirkus
- 26. Društvo MARS, Ustvarjalne delavnice
- 27. KIT 2, Maja Švagelj, Lutkovno zavetišče

2 načrtovanima predstavama smo se odrekli na račun Bienala – uvrstili sta se v program tega festivala. V bistvo sta bili realizirani 2 načrtovani predstavi (Izrael), v ostalih primerih je prišlo do sprememb, ki pa so bistveno okrepile festival ter utrdile njegov koncept referenčnega mednarodnega lutkovnega festivala za vso družino. Posebno zgoščeni zadnji vikend je predstavil tuji produkcijo, med predstavami je bilo precej takih, namenjenih odraslim. Predstave, namenjene izključno mladinski in odrasli publiki, zavzemajo približno 20 % festivalskega programa.

Starostna definicija posameznih festivalskih vsebin:

Otroške vsebine

3+	11
4+	5
5+	5
8+	1
Skupno	22

Mladinske in odrasle vsebine

12+	1
15+	4
Skupno	5

Z 20 načrtovanih programskih enot je izvedba zrasla na 30 (za 150 %) v bolj zgoščenem času, kot je bilo predvideno. In čisto zares se je odlično obnesel močno komprimiran zadnji vikend festivala, saj so se med seboj spremljali in družili tudi različni gostujoči izvajalci. To je festivalu prineslo precej dinamično, svetovljansko in strokovno tehtno atmosfero. Tak se bo PLP skušal ohraniti, saj le tako ostaja referenčen mednarodni festival, ki bi morda lahko sprožil kakšno posamezno načelo festivalske recipročnosti.

Obisk festivala je težko zabeležiti do zadnjega obiskovalca, saj se večina programa odvija na prostem, brez vstopnic, tudi zunaj območja LGM (park, galerija). V prostorih LGM in klubu KGB smo zabeležili 3.352 obiskovalcev (vstopnice), sicer je bilo obiskovalcev PLP v letu 2011 vsaj cca. 5.000, česar pa ne moremo uradno beležiti prav zaradi ambientalne umeščenosti festivala.

Program festivala se vsako leto znova prilagaja možnostim gostujočih izvajalcev, zato se skozi leto spreminja. V letu 2012 bo z dodatnim programom 12za12 (in dodatnim prispevkom EPK) veliko lažje vključiti zeleno kakovostno tujo lutkovno produkcijo.

Festival z odlično organizacijo in skrbnim vodenjem ves čas ostaja tudi v predvidljivih finančnih okvirih, ki jih je v letu 2011 presegel zgolj za 315 evrov. Za to (prav tako kot za umetniško vrednost in vsebinsko pestrost festivala) skrbi umetniška vodja festivala, ki se pri realizaciji uspešno povezuje z ambasadami, inštituti, ponudniki hotelskih namestitev, turističnimi institucijami ipd. Na tak način je marsikaj na prvi pogled nemogočega nenadoma izvedljivo in gledalcem lahko ponudimo presežne lutkovne vsebine, kot so bile npr. predstave Cirkus iz kock, Najzanimivejše zgodbe sveta, Očka medved, igray se z mano, Nosferatu, Ženska iz vreče idr.

Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije

Bienale Ustanove lutkovnih ustvarjalcev Slovenije se je odvijal od 21. do 25. 9. 2011 v Mariboru. Je obsežen festival, ki je v tekmovalnem in spremljevalnem programu vključil 19 predstav, ob tem pa še 2 razstavi, nekaj ustvarjalnih delavnic, 4 pogovore o predstavah, 1 strokovni posvet na temo lutkovne tehnologije, 4 zabavne nočne programe, 1 zaključno prireditev s podelitvijo nagrad in najbrž še kaj.

Festival je posebnega nacionalnega pomena, saj pomeni zgoščen in kritično pretresen prerez najboljše lutkovne ustvarjalnosti v Sloveniji. Je čas izmenjave, učenja in druženja, praznik lutkovne umetnosti, ki se na ogled postavi tudi širokim množicam gledalcev. (Zabeležili smo 1.349 obiskovalcev.) Zato nikakor ne sme ostati prepuščen iznajdljivosti in dobri volji izvajalca, saj ta ne bo stalno zmogel tolikšnega obsega napora in motivacije za volontersko delo. Poleg nujnosti pravilnika obstaja tudi velika potreba po vzpostavitvi realne finančne sheme nacionalnega festivala. Bienale ULU ni precej drag festival. Ministrstvo ga financira v višini 20.000, njegova vrednost pa je v resnici, seveda pod določenimi pogoji, ki so navedeni spodaj.

Obrazložitev finančne sheme:

- V finančnem poročilu ni zajet obračun stroškov dela zaposlenih v LGM (tehnična služba, PR in marketing, koordinacija organizacijskih in izvedbenih aktivnosti, urejanje kataloga, lektoriranje publikacij, organizacija namestitev in prehrane udeležencev, koordinacija tujih gostov, računovodske storitve in drugo) ter stroški uporabe prostorov LGM. Vključno s tem bi bila vrednost festivala višja še za cca. 20.000 evrov.
- Ministrski delež sofinanciranja vključuje: del stroškov oglaševanja in tiska, potne stroške gostujočih predstav, del nočitev (po ena nočitev na izvajalca predstave na festivalu), honorarje selektorjev in članov žirije, stroške odkupov predstav ter del stroškov študentskega dela (hostese).
- Lastni viri vključujejo delež EPK in iztržke od prodaje vstopnic (slednje v višini 2.770 evrov): preostali del stroškov oglaševanja, plakatiranja in tiska, del stroškov nočitev udeležencev festivala in tujih gostov, potne stroške prevoza razstave, prehrano udeležencev festivala, honorarje prevajalcev, oblikovalcev publikacij in razstave, strokovnega prispevka v katalogu, moderatorjev pogovorov ter del stroškov študentskega dela (tehnična pomoč).

LGM v zvezi z bienalom ugotavlja sledeče pomembne probleme, ki bistveno zapletajo izvedbo festivala:

- Delež odgovornosti partnerjev pri izvedbi festivala ni dorečen.
- Delež aktivnosti partnerjev pri izvedbi festivala ni dorečen.
- Finančna shema festivala ne zagotavlja njegove kakovostne izvedbe v prihodnje.
- Ni bila izvedena ustrezna strokovna evalvacija izvedenega festivala kljub predložitvi delnega finančnega poročila s strani LGM v oktobru 2011. To pobudo bi morala v zglednem času po izvedbi podati ULU. Najbrž že iz spoštovanja do izvajalca, ki je poklonil svoje delo in manjkajoče finance.
- V nadaljevanju je nujno potrebno izvesti aktivnosti v zvezi z uravnoteženjem finančne sheme, festivalskim konceptom in ureditvijo obvez vseh partnerjev v obliki pravilnika bienala, preden se začno ostale dejavnosti, povezane s prihodnjim festivalom.

LGM pričakuje, da se vse nejasnosti zjasnijo in natančnosti dorečejo pred začetkom vsakršnih aktivnosti, povezanih s prihodnjo izvedbo festivala.

Analogija:

Smotrno bi bilo tudi premisliti o smislu in vrednosti nacionalnega bienalnega festivala, saj izkušnja z izvajanjem PLP nakazuje dejansko vrednost festivala. Pa še ta je nižja zaradi izbiranja

manjših, predvsem pa 'skromnejših' predstav zaradi izvedbe na prostem. Česar si Bienale ne more privoščiti, saj se izbor izvrši skozi predhodno selekcijo po drugačnih kriterijih. Poleg tega je nacionalni festival bienalnega natečaja in bi se morda spodobilo, da se ovrednoti v vsaj enaki vrednosti kot PLP po formuli: Bienale = 2 x PLP. Še to bi bilo finančno precej tesno, zgolj ob ponovnem pričakovanju velike količine volonterskega dela zaposlenih v LGM.

Stroške izvedbe festivala smo načrtovali v višini 37.300 evrov, a smo jih zavestno presegli in poiskali 'rezervo'. Presežek je šel na račun dodatne promocijske akcije plakatiranja na strateških lokacijah v mestu (cca. 1.300 evrov) in dodatnih nočitev (cca. 3.200 evrov), ki so omogočile vsem udeležencem festivala bivanje za ves čas festivala. Seveda je to strategija, o kateri je potrebno premisliti in se odločiti, če je smiselna in smotrna. Po naši izkušnji se je odlično obnesla, saj je vpeljala resnično strokovno izmenjavo, učenje, druženje ter bistveno pripomogla h kreativni atmosferi festivala. Ne samo predstave (tam je celo zmanjkovalo vstopnic), tudi vsi pogovori so bili dobro obiskani, prav tako posvet na temo lutkovne tehnologije.

Razstave

LGM ni načrtovalo posebnih razstavnih dejavnosti razen oblikovanja stalne muzejske razstave lutk. Aktivnosti v zvezi s tem so se začele takoj ob selitvi leta 2010, vendar zaradi neurejenosti kapele, kamor je umeščeno razstavišče, ni bilo mogoče začeti s postavljanjem. To je po drugi strani omogočilo tehtnejši premislek in možnost raziskave terena (češki muzeji). V sodelovanju s strokovno sodelavko Katarino Klančnik Kocutar in oblikovalcema je nastajal strokovno argumentiran in vizualno privlačen koncept, ki ga je LGM realiziralo v mesecih avgustu in septembru 2011. Projekt je bil kompleksen in zahteven, pa tudi finančno precej obremenjujoč. Glede na dejstvo, da je LGM projekt postavitve zgodovinske razstave o LGM na različne razpise prijavljal že večkrat, in vsakič neuspešno, smo se odločili, da prvo fazo financiramo iz lastnih sredstev. Očitno je to bila dobra odločitev, saj si je Lutke na razstavi ogledalo že 21 organiziranih skupin (586 obiskovalcev, ki so kupili vstopnice). Razstava namreč logično in smiselno dopolnjuje tudi sklop pedagoškega programa in se lepo kombinira s katero od drugih pedagoških ponudb.

LGM se takega projekta ne bi lotilo v tako tveganih (finančnih in časovnih) okoliščinah, a je bil koncept tako dobro zastavljen, da bi bilo škoda zavlačevati z realizacijo. Sedaj je največji delež za nami in lahko se posvetimo razširjenemu delu razstave na hodnikih LGM. Finančno smo delno presegli načrtovanih 7.500 evrov, a se naložba že sedaj splača – interes za obisk hiše se večja, k nam ne prihajajo več samo mestni in okoliški otroci, ampak tudi skupine iz širše regije (Celje, Ravne, Murska Sobota ...). Po drugi strani pa je odlično tekkel pedagoški program, ki je ustvarjal manj stroškov od načrtovanih, zato se finančna slika lepo uravnoteži.

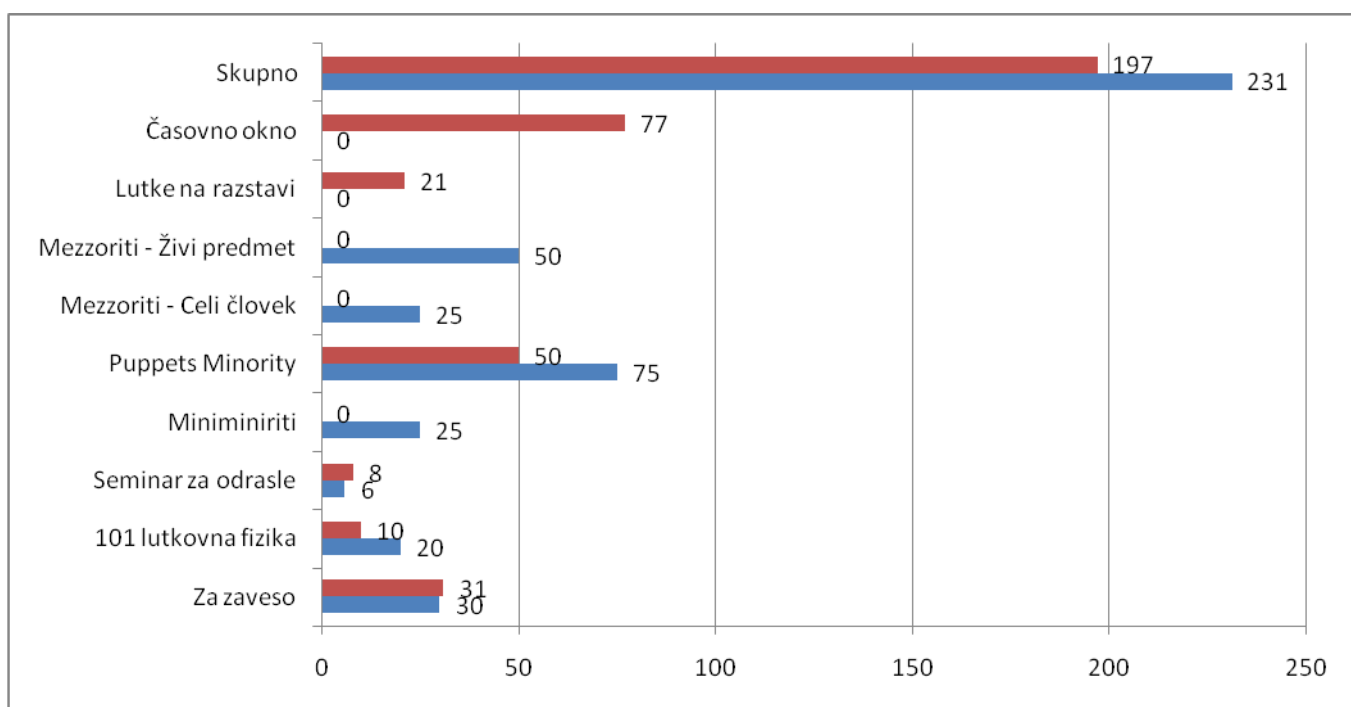
Poleg stalne muzejske razstave smo izvedli še 3 nenačrtovane priložnostne postavitve: Osnutke in lutke za Deževnikarje, ilustracije Svjetlana Junakovića za predstavo Ko je Šlemil šel v Varšavo ter prostorsko postavitev KIT 2 na temo Lutkovno zatočišče. Nobena izmed treh dodatnih razstav ni terjala dodatnih stroškov.

Studio LGM

V letu 2011 je deloval samo v smislu postprodukcije koprodukcijske predstave Dejanje brez besed, ki je gostovala tudi na dveh festivalih v tujini. LGM pri tem participira v smislu logistične podpore in tiska publikacij v prevodu, kar je finančno zabeleženo v postavki mednarodna gostovanja.

Pedagoški program

Ime programske enote	Število	
	načrtovanih / realiziranih izvedb	načrtovanih / realiziranih udeležencev
Za zaveso	30 / 31	900 / 1.882
101 lutkovna fizika	20 / 10	600 / 278
Seminar za odrasle	6 / 8	72 / 49
Miniminiriti	25 / 0	200 / 0
Puppets Minority	75 / 50	600 / 744
Mezzoriti – Celi človek	25 / 0	250 / 0
Mezzoriti – Živi predmet	50 / 0	500 / 0
Lutke na razstavi	0 / 21	0 / 586
Časovno okno	0 / 77	0 / 1.470
Skupno	231 / 197	3.122 / 5.009

Načrtovane izvedbe
Realizirane izvedbe

V primerjavi z letom 2010 se je pedagoški program res odlično utrdil. V 2010 smo izvedli 62 enot s 1.044 udeleženci, leto kasneje pa že 197 s 5.009 udeleženci. Načrtovali smo sicer več izvedb (231), a smo realizirali 85,3 % načrta in presegli število udeležencev (160,4 % načrtovanih). Če bi izvzeli enoti, ki ju nismo izvajali, smo v obsegu preostalih realizacijo načrta krepko presegli – 156 načrtovanih in 197 realiziranih enot (126,3 %) brez programa Mezzoriti; 2.372 pričakovanih 5.009 dejanskih udeležencev pedagoških vsebin (211,2 %).

V letu 2012 je LGM začelo (uspešno) vlagati več truda v promocijo delavnic iz sklopa Mezzoriti, za novo sezono pa pripravljamo tudi dodatno lutkovno-glasbeno programske enote. Očitno je povpraševanje po pedagoškem programu veliko, zato se trudimo oblikovati in ponuditi zares strokovno pripravljene vsebine, upoštevajoč pedagoške in umetniške kriterije.

Programski sklop II je bil v letu 2011 izveden v krepko razširjenem obsegu, a v načrtovanih finančnih okvirih. Glavni razlogi dodatnih delovnih obremenitev so: postavitve muzejske razstave lutk, izvedba nacionalnega lutkovnega festivala, razširjen pedagoški program.

Povzetek

Leto 2011 je bilo prvo leto neprekinjenega delovanja Lutkovnega gledališča Maribor v novih prostorih prenovljenega minoritskega samostana. Razumeli smo ga kot obdobje vzpostavljanja in preverjanja novih okoliščin izvajanja javnega programa na področju kulture. V tem času smo preverjali učinkovitost nove organizacijske sheme, zadostnost kadrovskega obsega (in potenciala), uspešnost prenovljenega in razširjenega programa, učinkovitost vodstva ter ekonomičnost in funkcionalnost infrastrukture.

Organizacijska shema

V pomoč pri izboljšanju organizacije in posledične učinkovitosti poslovanja smo izvedli (zakonsko obvezno) notranjo revizijo s poudarkom na presoji upravljanja tveganj ter preveritvi obstoja in delovanja notranjih kontrol na naslednjih področjih, ki smo jih razumeli kot rizična: nabava materiala in storitev (vzpostavitev stalnega učinkovitega postopka), blagajniško poslovanje (nakup in vpeljava novega programa), prodaja storitev (s poudarkom na presoji postopkov prodaje posameznikom in skupinam), potni stroški (obseg in način izračuna), reprezentanca (opredelitev postopkov), izplačila avtorskih honorarjev (način in obseg), izplačila študentskega dela (enako) ter izvajanje javnih naročil. Preveriti smo želeli morebitno neustreznost postopkov, ki bi lahko povečali tveganje in ogrožali učinkovitost poslovanja. Splošna ugotovitev je, da način spremljanja in nadziranja poslovanja, ki ju v veliki meri izvaja direktorica osebno, ne zadošča več za tako povečan obseg dela, zato je bilo potrebno vzpostaviti sistem upravljanja tveganj, v katerem so aktivno udeleženi zaposleni, odgovorni za posamezna področja. Natančneje so definirane odgovornosti in naloge posameznih zaposlenih, kompleksni postopki pa so razdeljeni na točno določene faze, ki jih izvajajo različni zaposleni, kar vnaša sistem notranje kontrole in preglednosti. Priporočila notranje revizije smo upoštevali in izvedli spremembe do 1. 9. 2011. Te dejansko izboljšujejo povezovanje, učinkovitost postopkov, preglednost poslovanja, predvidljivost tveganj.

Kadrovski obseg

Lutkovno gledališče Maribor ima sistemiziranih 33 delovnih mest, financirata jih 15 + 7, skupno 22. Z ambiciozno zastavljeno kadrovsko politiko v smislu izbora kakovostnih kadrov v LGM lahko zagotavljamo umetniške in druge kreativne presežke, a nikakor ne moremo preseči številčne omejitve, ki narekuje pač določeno število delovnih ur in nič več. Dodaten udarec je bila tudi zavrnitev programov javnih del v letu 2011.

Po preračunu in tehtanju višine in vrste stroškov smo po posvetu z ustanoviteljem zaposlili čistilko, kar nam prihrani znatno količino sredstev, namenjenih čistilnemu servisu. Enako smo oktobra storili z vodjo lutkovne delavnice, kjer je do sedaj manjkala predvsem organizacije večša oseba brez strahu pred odgovornostjo.

Ob koncu leta 2011 LGM zaposluje 24 delavcev, kar je še vedno 9 manj, kot predvideva uravnotežena in veljavna sistemizacija ter jo prenese organigram. Primanjkljaj je očiten predvsem v scenografski delavnici (kjer delajo zunanji sodelavci za posamezne projekte, ker lastnega kadra nimamo in ga ne moremo zaposliti), enako velja za odrsko-scenske mojstre, zato zaposleni oblikovalci zvoka in svetlobe opravljajo tudi to delo. To zmanjšuje obseg možnega programa, saj zaposleni v tehnični službi bistveno presegajo dovoljeno urno obremenitev.

Posledično so programski stroški, natančneje stroški dela v LGM zelo visoki, in to na področju avtorskih honorarjev, podjemnih pogodb in študentskega dela. Nikakor ne bi toliko posegali po zunanji pomoči, če bi sami zmogli izvesti ves program. Smo ga pa dolžni izvajati v tem obsegu zaradi zahtev investicijskega projekta prenove minoritskega samostana.

Ostajamo v začaranem krogu, iz katerega pot v danih okoliščinah odobrenih zaposlitev vodi samo vzvratno.

Prenovljen in razširjen program

Prenovljen program se usmerja v sodobne lutkovne tehnologije, inovativne odrske rešitve, alternativni izraz, izvirna besedila, na mejna področja gledališkega izraza, hkrati pa ostaja privlačen za širok krog gledalcev. Pri snovanju predstav upoštevamo v strateškem razvoju opredeljene kriterije, predvsem pa vsako predstavo posebej natančno definiramo tudi glede na ciljno občinstvo, da ne begamo gledalcev ob dejstvu širitve programa, namenjenega vsem starostnim skupinam. Repertoar skušamo ohranjati v mejah pričakovanega, da s preveliko količino in pregrobimi posegi v znan lutkovni medij ne bi zbegali gledalcev. Tako novosti uvajamo zlagoma, a na vseh nivojih (npr. v letu 2011):

- kompleksen odrski izraz (?zakaj, Srečni dnevi)
- vloga glasbe v predstavi (Kurent, Žaba Greta)
- celovita estetika (Ko je Šlemil šel v Varšavo, ?zakaj)
- inovativna lutkovna tehnologija (Kurent)
- avtorsko besedilo z odmikom od poučne komponente (?zakaj)
- eksperimentalni avtorski pristop (Vrnitev v Bullerbyn)
- idr.

Zanimivo je, da predstave za odrasle prenesejo večjo stopnjo drznosti v nagovoru gledalcev, ta je celo dobrodošla, predstave za otroke pa naj bi po pričakovanjih (odraslih?) še vedno zagotavljale varnost sporočil, nekakšno preprostost v celotni strukturi in predvidljivo tradicionalnost moralnih dimenzij. Odstopanja so za odrasle spremljevalce begajoča (npr. preveč glasbe, mejna tematika, počasnost ritma ipd.). Otroke bi na vsak način želeli obvarovati pred nevarnostmi sveta in jih zavili v vato simpatičnih zabavnih predstav, ki le plaho požugajo v smislu poenostavljenega pravljичnega ločevanja med dobrim in zlim.

Ta premislek tukaj morda ni na mestu, ja pa še kako pomemben pri snovanju repertoarja, saj lahko trmasto vztrajanje pri svojem odvrne gledalce in jih tako izmakne previdnejšim poskusom prenavljanja umetniških nagovorov. Odločili smo se za zložno pot, za počasne in nežne spremembe, a vseeno za spoštljiv odnos do mladih gledalcev, ki ne dopušča podcenjevanja njihovih zmožnosti razumevanja kompleksnejših tematik. Te predstavljamo v presenetljivo in privlačno podobo ter skušamo na ta način ohranjati njihovo 'odprtost' in sprejemljivost.

Širitev programa gre na eni stran na račun predstav, namenjenih mladini in odraslim. To je, tako zgleđa, uspešna odločitev. Dokaz je velik in še rastoč interes srednješolskih obiskovalcev ter povpraševanje odraslih po še večjem številu predstav, namenjenih njim. Odrasli so začeli v precejšnjem številu obiskovati tudi otroške predstave in večinoma ugotavljajo privlačnost tega programa. Najbrž je to posledica kompleksnejših zasnov tudi otroških predstav.

Po drugi stran pa gre širitev tudi na račun bogatega pedagoškega programa, ki dejansko postaja nuja in potreba. Dopolnjuje redni gledališki program, vzpostavlja in razvija razumevanje lutkovne umetnosti (in s tem kultivira in vzgaja občinstvo) ter spodbuja lastno (pretežno otroško) ustvarjalnost. S temi nalogami senzibilizira mlade obiskovalce in v njih prebuja potrebo po umetniških doživetjih. Posreduje estetske vsebine in jih skuša oblikovati v kritične, misleče, predvsem pa čuteče ljudi z razvitimi duhovnimi potrebami in željo po preseiganju zgolj osnovnih vsakdanjih navad. S pragmatičnega vidika pa tak smiselno zastavljen pedagoški program ohranja čvrsto vez z našimi najštevilnejšimi obiskovalci – organiziranimi skupinami iz vrtcev in šol.

Učinkovitost vodstva

Vodstvo gledališča deluje usklajeno in povezano. Svet gledališča in programski svet sta aktivna v želji po čim boljšem delovanju zavoda. Člani so pri delu tvorni, radovedni in konstruktivni. To je za zavod vitalnega pomena in dragoceno, sploh v sedanjih negotovih (predvsem finančnih) okoliščinah.

Direktorica in umetniška vodja pa ugotavljam vedno večji obseg lastnega dela, povečano kompleksnost in razpršenost nalog, vedno večje birokratske zahteve, nepovezanost med kakovostjo in količino dela ter uradnim prepoznavanjem uspešnosti opravljenega (govorim predvsem o nemogočem obsegu dela za premalo število zaposlenih). Hkrati je dvojna funkcija

direktorja in umetniškega vodje v zavodu s tolikšno količino izvajanega programa vedno večji napor, ki lahko celo ogroža izvajanje posameznih nalog, saj terja več kot osemurno prisotnost in neprestano iskanje novih organizacijskih in izvedbenih rešitev. LGM se namreč po letu dni novih okoliščin delovanja še ni moglo ustaliti, še zmeraj je na poti iskanja optimalnih okvirov, in tako je že samo koordiniranje tekočih procesov velik zalogaj (saj ob soočanju s še vedno novimi okoliščinami terja iskanje novih rešitev), po drugi stran pa je prav sedaj situacija za iskanje novih razvojnih možnosti, oblikovanje ambiciozne vizije, vzpostavljanje pogojev za sistemsko profesionalizacijo področja (študij), stabilizacijo pomembnih nacionalnih vsebin (bienale). Poleg tega so še vedno prisotne dodatne obremenitve v smislu druge in tretje faze prenove minoritskega kompleksa.

Ekonomičnost in funkcionalnost infrastrukture

Prenovljena stavba je razkošna in potratna. Ustanoviteljica zavoda je prevzela sofinanciranje povečanega obsega stroškov delovanja in v ta namen smo skozi vse leto izdelovali natančen vzdrževalni načrt, ki po posameznih področjih opredeljuje obveznosti v smislu časovnih in finančnih opredelitev.

Objekt je še zmeraj v garancijskem roku in hkrati tečejo odprave napak in pomanjkljivosti po reklamacijah uporabnika. Te je potrebno dosledno spremljati in izvajati, da že v začetku ne ustvarimo okoliščin, ki jih potem ne bo mogoče več sanirati. Tekoče skrbno vzdrževanje objekta je osnovni pogoj za njegovo 'vzdržljivost', odpravljanje napak pa nuja za vzpostavljanje normalnih delovnih pogojev.

V letu dni smo se navadili na določene nefunkcionalne arhitekturne rešitve in jih rešujemo na različne načine, recimo dostopnost celotne stavbe med izvajanjem programa za javnost nadziramo z okrepljeno hostesno službo, kar deluje manj agresivno kot prisotnost varnostnikov, razlike v (v obeh primerih povečanih) stroških pa v resnici ni. Številne rešitve krepko vplivajo na povečevanje stroškov programa, recimo nefunkcionalna velika dvorana narekuje tehnološke lutkovne rešitve (čemur se skušamo izmikati). Z omejitvami se srečujemo tudi v obeh delavnicah, ki ju postopoma in neopazno prilagajamo dejanskim potrebam dela (npr. premeščanje strojev, dodelava prenosne komore, prilagoditev pohištva).

Vse zaznane disfunkcije skušamo odpravljati tako, da je to čim manj opazno za naše obiskovalce. Sproti upoštevamo morebitne pripombe, iščemo rešitve in inovativne pristope.

Hkrati smo ob koncu leta le prevzeli premoženje v upravljanje, a vknjižbe le-tega so glede na obseg investicije zapletene. Ko se vsi popisi premoženja dokončno uskladijo, bo LGM začelo reševati vprašanje izvajanja dejavnosti v kavarni-slaščičarni, ki predstavlja neprecenljivo podporo izvajanju programa (pa ne v finančnem, temveč v vsebinskem smislu).

Prav to je eno izmed precej fascinantnih dejstev v LGM – visoka stopnja motiviranosti za delo, za ustvarjanje, za izboljševanje obstoječega, za medsebojno pomoč in timsko delo je precej nenavaden pojav v javnem sektorju. Najbrž je to po eni strani posledica majhnosti kolektiva, po drugi stran pa se vodstvo še kako krepko zaveda, da takšna situacija ne more biti trajna, saj se ljudje slej ko prej utrudijo in omagajo. Zato ves čas iščemo ustvarjalne izzive, ki ohranjajo živost in privlačnost dela v gledališču ter ponujajo ustrezno zadoščenje po dobro opravljenem delu.

Po pregledu v letu 2011 izvedenega programa ob postopnem urejanju in prevzemanju objekta (v garancijskem roku) v upravljanje smo pravzaprav izjemno zadovoljni z izvedenim, tudi ne glede na morebitne številčne pomisleke.

Nepričakovane, nedopustne posledice

Leto 2011 se je v vseh pogledih izteklo optimalno, predvsem na račun vztrajanja, truda in zahtev zavoda. Lokalni prostor je naklonjeno prepoznal trenutne potrebe in vstopil v sofinanciranje delovanja tako, da se je poslovno leto tudi finančno izšlo.

Program smo izpeljali vzorno. Kar je bilo v naših močeh, smo izvedli, oblikovali pa smo tudi natančen in enako ambiciozen načrt za naprej. Pokazali smo zgledno razumevanje novih okoliščin delovanja in se pogojem hitro prilagodili. Vendar brez uresničitve stabilne finančne sheme in ustrezne kadrovske zasedenosti LGM svoje poti ne bo moglo nadaljevati. Trenutno rešujemo programsko shemo s sodelovanjem s projektom EPK, kar je časovno omejeno. Hkrati pa to ne predstavlja možnosti dodatnega zaposlovanja, ki je nujno, saj po vseh izračunih LGM mora doseči kvoto 33 zaposlitev, sicer novega prostora ne moremo optimalno izkoristiti.

V letu 2012 nas tako čaka še precej 'neizvedenega' dela, kot npr.:

- oblikovanje druge in tretje faze stalne razstave lutk v novem razstavišču
- nadaljnje izvajanje ambicioznega programa premier in dodatnih vsebin, predvsem vznemirljivih avtorskih projektov lutkovnih miniaturk (program male dvorane)
- nujno tesnejše povezovanje, stalna izmenjava (žal se ni iztekel načrt abonmajske izmenjave z LGL, kar predstavljamo v jesenski del sezone 2012) in koprodukcijsko povezovanje z drugimi gledališči
- razširitev tedenskega programa
- oblikovanje nove dopolnjene strategije abonmajev
- dodatne zaposlitve (vsaj 3 ljudi v letu 2012)

Seveda pa se bomo še naprej (in upamo, da uspešneje kot lani) trudili, da oba financerja spoznata nujno sistemske ureditve razširjenega financiranja delovanja javnega zavoda LGM tudi skozi medsebojni dialog.

Grožnjo delovanja LGM predstavlja tudi nezaključena investicija druge in tretje faze prenove minoritskega samostana – cerkev s podstrešjem in zunanji avditorij. Stavba zaradi tega nima dokončno urejene okolice (težji dostop), oteženo je načrtovanje programa zaradi nedorečenosti začetka gradbenih del, prihaja do energetskih izgub zaradi neurejenosti (in odprtosti) podstrešja, v resnici tretjega nadstropja, gledališča. Hkrati pa je to seveda škoda z vidika projekta EPK, ki je tako izgubile še dve potencialni prizorišči.

Ocena uspeha v primerjavi s prejšnjimi leti

V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo poslovno leto 2011 mnogo bolj uspešno, tako v umetniškem smislu, kot po obsegu izvedenega programa. S skromno kadrovske zasedbo (23 zaposlenih, od oktobra 24) je to seveda finančno tvegano – pomeni namreč povečano število zunanjih sodelavcev, večje število delovnih ur, razširjen obseg dela, predvsem pa permanentno preseganje lastnih moči. Varčevanja sedaj ni več. Tega ne dopuščajo že sami razkošni novi prostori, kjer so funkcionalni stroški šestkrat višji kot prej.

Vendar je LGM leto 2011 izvedlo izjemno uspešno – 7 dobro ocenjenih in navdušeno sprejetih premier, 15 ponovitev, vsebinsko izjemno kakovosten festival PLP, uspešen nacionalni festival, dve pomembni lutkovni nagradi – grand prix na slovenskem nacionalnem festivalu in Erik kot ustreznica temu na češkem nacionalnem festivalu, dobro pripravljen in ustrezno sprejet sklop pedagoških vsebin, nova privlačna podoba in inovativni nagovori, opazna prisotnost gledališča v javnem prostoru, vse to dokazuje trditev o uspešnosti.

Postopno opažamo, da se večja problem plačevanja zunanjih, pogodbeno vezanih ustvarjalcev, saj težko sledimo uveljavljenim plačilnim kriterijem s področja gledaliških dejavnosti, ki so stalnica v ostalih gledališčih po Sloveniji. Tu bi splošno sprejeti in uveljavljeni standardi za gledališča lažje določili vrednotenje posameznega kreativnega ali tehničnega dela. Ponavljajoč problem: Slovenski kulturni prostor nima izdelanih standardov za gledališča in lutkovna gledališča tako za umetniški kot tehnični kader. Z vsem tem je povezana kakovost izvedenega umetniškega programa, ki temelji na sodelovanju z zunanjimi sodelavci. Zaenkrat smo kot 'novo' gledališče še mikavni in se lahko pogajamo, vendar tudi ta situacija ne bo dolgo trajala.

Zavedamo se, da je k uspešnosti preteklega leta krepko pripomogla prav (za nas težavna) selitev, saj je prebudila radovednost povečanega števila obiskovalcev. Naša naloga pa je to ohranjati in ustvarjati stabilne pogoje za ustrezen razvoj LGM v prihodnosti. Smernice pa so jasne.

Prepričani smo, da prepoznavnost LGM v novih okoliščinah delovanja raste (povečan obisk, medijska pozornost, interes za gostovanja, vabila na festivale), kar pripisujemo uspešnemu delu gledališča. Hkrati pa to dejstvo seveda narekuje odgovornost za nadaljnji razvoj.

Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

Ocena gospodarnosti je razvidna iz priloženega finančnega poročila in poglavja Ocena uspeha pri doseganju ciljev. Leto 2011 je bilo za LGM zmerno gospodarno, kar je najbrž povsem razumljivo glede na postopno prevzemanje upravljanja nove razkošne in tehnično odlično opremljene infrastrukture v Minoritih.

Enotnih meril in standardov za ocenjevanje dela gledališča ni, zato LGM načrtuje in izvaja program po lastnem preudarku in v najboljši veri ter seveda ustrezno strokovno podprto, a v okviru sredstev financerjev (MZK in MOM), sponzorjev in lastne dejavnosti (prodaja predstav, vstopnic in abonmajev).

Sredstva za izvajanje javne službe so znašala 1.244.518 evrov (929.084 v letu 2010, kar kaže na rast z indeksom 134), od tega iz državnih virov 696.490 (indeks 108, kar je posledica dejstva, da se je v letu 2011 izvajal nacionalni bienalni festival), iz občinskih virov pa 327.008 (v primerjavi z 121.547 leto poprej; indeks 269!). Prav pri zadnjem je bilo LGM najuspešnejše.

Sponzorski delež je nizek (13.850 evrov), vendar nekaj višji kot v leto poprej (4.548 evrov), kar kaže indeks 304. Tukaj se odpira velik prostor, ki smo ga v letu 2011 že začeli uspešno izkoriščati. Prav tako kaže usmeriti veliko več pozornosti v pridobivanje nepovratnih sredstev iz evropskih virov, kar bo lažje kot do sedaj zaradi selitve v »evropsko investicijo«, do sedaj smo nakazali svojo usmeritev z vključitvijo v program Evropske prestolnice kulture in na ta način pridobili za leto 2011 49.500 evrov za oblikovanje projektov, ki terjajo večletno pripravo, hkrati pa smo jih zasnovali tako, da bodo spodbudili umetniški razvoj LGM in oblikovali stalni repertoar gledališča (lutkovne miniaturre, lutkovna okupacija).

Vendar evropski projektni viri ne morejo nadomestiti stalnih virov financiranja iz državnega in občinskega proračuna! Zanašanje na te bi utegnilo resno ogroziti dolgoročni razvoj LGM, četudi bi začasno kazalo pestro, zanimivo in finančno zadovoljivo sliko.

Tudi delež lastnih prihodkov ni zanemarljiv. V tem pogledu se LGM obnaša kot dober gospodar. Delež od prodaje vstopnic in abonmajev je bil 157.670 evrov v primerjavo z 124.970 evrov leto poprej (indeks 126), predstavljal je 12,7 % prihodkov javnega zavoda LGM v letu 2011. S tem pomeni bistven prispevek k uresničevanju programa in vodilo pri načrtovanju razvoja.

Cena vstopnic za predstave LGM je nizka (morda prenizka, povprečno znaša 3,54 evrov; redna cena otroške predstave je 5 evrov, odrasle pa 10), vendar v socialno nestabilnem lokalnem okolju ne kaže povečevati zaslužka na račun že tako povprečno slabe socialne slike prebivalstva. Abonmajske vstopnice so še cenejše (4 in 8 evrov), vsekakor pa se obnašamo tudi socialno angažirano in otrokom iz slabše situiranih okolij, invalidom ter otrokom z motnjami v razvoju omogočamo brezplačen ogled predstav. To je dejstvo, ki z indeksi uspešnosti nima in ne sme imeti nič skupnega. Zato smo ubrali drugačno politiko – nikakor nismo zvišali cen vstopnic za otroke, temveč smo to storili s predstavami za odrasle, ki zaradi želje po popularizaciji te vsebine še vedno ne dosegajo povprečnih cen gledaliških predstav drugih gledališč. LGM se skuša vzpostaviti kot strokoven lutkovni center, in to kot široko odprt umetniški center, ki ljudi sprejema dobrodošlo in godi njihovi domišljiji.

Učinkovitosti poslovanja v letu 2010 pa ne gre meriti samo skozi finance, učinki so vidni predvsem na ravni umetniške in količinske rasti programa, prepoznavnosti ter sprejetosti v okolju in med strokovno javnostjo pa tudi v uspešnem vzpostavljanju organizacijske in programske stabilnosti.

Ocena učinkov poslovanja

Poslovanje LGM v novih okoliščinah (po selitvi) ocenjujemo kot učinkovito, saj je gledališču v kratkem času uspelo vzpostaviti prepoznavno podobo, zbuditi pozornost okolja (in jo ohranjati!), hkrati pa dosledno slediti načrtanim dolgoročnim ciljem.

1. LGM izvaja velik obseg sodobnih predstav v skladu z zastavljenimi smernicami.
2. LGM povečuje število obiskovalcev predstav in drugih vsebin (pedagoškega programa, razstave).
3. LGM natančno definira svoj program glede na ciljne starostne skupine in ohranja preglednost programa.
4. LGM je povečalo dostopnost programa:
 - z razširitvijo delovnega časa blagajne,
 - s sodobnim programom za prodajo vstopnic,
 - z možnostjo spletnega nakupa vstopnic,
 - s sprotnim obveščanjem javnosti preko elektronskih medijev (spletna stran, facebook, e-letters),
 - z okrepljeno prisotnostjo v medijih,
 - z ugodnostmi pri nakupu vstopnic za posameznike in skupine, za otroke in odrasle,
 - z brezplačnimi vstopnicami za socialno ogrožene, invalide, otroke z motnjami v duševnem razvoju,
 - z občasnimi privlačnimi akcijami (češki teden, lutkovna okupacija),
 - z izdajanjem zanimivih predstavitvenih publikacij (gledališke knjižice, sezonska knjižica, festivalska knjižica, zloženci o gledališkem bontonu in predstavitvi lutkovnega gledališča, vodič po razstavi),
 - drugo.
5. LGM povečuje privlačnost programa z vpeljevanjem zanimivih spremljevalnih vsebin, tudi z oblikovanjem stalne muzejske razstave lutk,
6. LGM utrjuje svojo strokovno pozicijo z organizacijo seminarjev, posvetov, pogovorov, okroglih miz na temo lutkovne umetnosti.
7. LGM se kot strokovni partner dobro povezuje s stanovskimi organizacijami (ULU, v zadnjem času tudi UNIMA).
8. LGM vzpostavlja smiselno strategijo festivalskih gostovanj.
9. LGM odlično sodeluje z ustanoviteljem (MOM) in financerjem (Ministrstvo).
10. LGM se aktivno vključuje v projekt EPK (kot koproducent in gostitelj).
11. LGM se aktivno vključuje v pripravo študijskega programa za smer lutkovno gledališče v sklopu akademije za umetnosti, ki jo ustanavlja Univerza v Mariboru.
12. LGM kot dober gospodar vzdržuje čudovit prenovljeni objekt, ki ga je prejelo v upravljanje, skrbi za odpravo napak in pomanjkljivosti v garancijski dobi ter skrbi za redno servisiranje.
13. LGM je po izvedbi revizije odpravilo številne elemente tveganja, ki bi utegnili ogroziti učinkovitost poslovanja.
14. LGM vztrajno išče načine ekonomične porabe javnih sredstev in možnost sponzorskih sodelovanj.
15. LGM se trudi dopolniti kadrovsko strukturo za boljše in bolj optimalno poslovanje.
16. Zaposleni v LGM ohranjajo visoko motiviranost za delo v zavedanju skupnih ciljev delovanja.

Vse dejavnosti so transparentne in v okolju delovanja opazne. Zato LGM konstantno postaja vedno bolj privlačen in zaupanja vreden kulturni zavod s ponudbo prepričljivih umetniških vsebin.

Kadrovanje

LGM je kadrovsko podhranjeno že leta. Redno zaposlenih je bilo so selitve 15 delavcev, v letu 2010 pa smo dodatno zaposlil še dva delavca iz programa javnih del (tehnična in organizacijska pomoč pri izvedbi programa). Oba smo 22. 12. žal izgubili zaradi zmanjševanja programa javnih del. Urejena sistemizacija, ki smo jo prilagodili predvidenim potrebam, je osnova smotrnega kadrovskega načrtovanja, izkušnje pa pomagajo pri izbiri konkretnih kandidatov.

S 1. 9. 2010 smo zaposlili sedem novih delavcev:

- sodelavka za stike z javnostmi in promocijo
- tehnični vodja
- oblikovalec zvoka
- scenografka
- 2 igralca
- gospodar-upravnik

S 1. 1. 2011 še 1 čistilko, ker se je to izkazalo kot ugodneje v primerjavi s ponodbami čistilnih servisov, potem ko smo nadomestili upokojenega igralca z odličnim igralcem začetnikom. Prav tako smo zamenjali igralca, ki ni izpolnjeval pogojev, z ustrezno igralko (za določen čas enega leta).

S 1. 10. 2011 smo zaposlili že inženirko za izvedbo scenske opreme in vodjo delavnice v eni osebi.

Vsi novi kadri so se izkazali za izjemno dobro usposobljene in predane delavce z odličnimi izkušnjami, zato so lahko začeli z delom (v katerega so se vsi predčasno postopoma uvajali) takoj ob nastopu službe, igralski ansambel pa je nenadoma kar vzcvetel.

Še vedno pa sedanje število 24 ne zadošča za izvedbo zastavljenega programa v dveh dvoranah, na gostovanjih in v studiu (pedagoški program). Trenutno vključujemo vrsto pogodbenih zunanjih sodelavcev, kar bomo v bodoče tudi nadaljevali (predvsem izdelava lutk in scene, seveda tudi hostesna služba, vključno z garderobo).

Nujno bi morali slediti zaposlitvenemu načrtu in v letu 2011 dodatno zaposliti še vsaj 2 delavca:

- 1 odrsko-scenski mojster
- 1 mojster za izdelavo lutk in scene

Upamo, da bo program novega gledališča s 33 zaposlenimi uresničen, tako da bomo lahko zastavljeni program v celoti realizirali, kot je zapisano v investicijskem načrtu novogradnje. Dva odra in vsi dodatni prostori bodo nujno potrebovali kvalificirano tehnično osebje, da bo lahko gledališče sploh delovalo.

Investicije

LGM je (sicer ob koncu leta) prevzelo v upravljanje premoženje MOM v obliki nepremičnine z ustrežno opremo za izvajanje gledališke dejavnosti. Vrednost premoženja je 31. 12 2011 ocenjena v višini 13.770.656 evrov. Premoženje je poknjženo in prva inventura se je izvedla. S tem je investicijski projekt Prenova minoritskega samostana zaključen v prvi fazi zaključen.

Investicija v gledališko opremo je od tega znašala 242.837 evrov, pisarniško pohištvo 39.220 evrov, druga pisarniška oprema 16.308 evrov, računalniki 142.268 evrov, drobni inventar 53.688 evrov in druge premoženjske pravice v vrednosti 2.500 evrov.

Ob tem je MOM sofinancirala investicije v naslednjo opremo:

- računalnik
- brezžični komunikacijski sistem
- videonadzorna oprema
- oprema za izvajanje predstav (klaviatura, grafoskop, sesalnik, prenosni radio, DVD pekač, mobitel)

v skupni vrednosti 8.092 evrov.

Prevzem tako razkošnega premoženja v upravljanje je odgovorna in obsežna naloga, ki se je LGM loteva sistematično in natančno:

- S pomočjo zunanega sodelavca izvajamo odpravo vseh napak v garancijskem roku in uveljavljanje reklamacij na osnovi bančnih garancij izvajalca.
- Izdelali smo natančen vzdrževalni načrt objekta.
- Uveljavljamo nujne dopolnilne investicije, ki ovirajo funkcionalno rabo objekta (npr. vgradnja dodatnega hranilnika za toplo vodo pri toplovodni črpalki, stalna zatemnitev prve linije steklenih polj na strehi velike dvorane, toplotna izolacija odra v veliki dvorani).
- LGM je sklenilo vse nujne vzdrževalne pogodbe z zunanjimi izvajalci (v skladu z vzdrževalnim načrtom).
- LGM je skozi leto 2011 izdelalo natančno preglednico vseh stroškov delovanja objekta (vključno z rednim vzdrževanjem).

Predvidevamo, da v prihodnjih letih večje investiranje v gledališko opremo ne bo potrebno, potrebno pa bo dopolniti manjkajočo opremo (kot navedeno zgoraj), da bomo objekt lahko optimalno uporabljali (tekoče izvajali svoj program) in povečali njegovo funkcionalnost. Potrebno pa bo dokončno uvesti dopolnitve, izboljšave in spremembe, ki jih zahteva varnostni načrt z oceno tveganja (osvetlitev delovnih mest, varnostne ograje, stopniščna razsvetljava in oprijemala ipd.).

Zaključek

Poslovno in finančno poročilo o delovanju javnega zavoda Lutkovno gledališče Maribor v letu 2011 je bilo soglasno sprejeto na seji sveta gledališča v torek, 28. 2. 2012, v prostorih Lutkovnega gledališča Maribor na Vojašniškem trgu 2 A.

Maribor, 28. februar 2012

Mojca Redjko,
direktorica

Lidija Divjak Mirnik,
predsednica sveta gledališča